

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Fingerplan 2013

Landsplandirektiv for
hovedstadsområdets
planlægning

Fingerplan 2013
- Landsplandirektiv for
hovedstadsområdets
planlægning

Udgivet af Miljøministeriet

Redaktion:

Naturstyrelsen

Grafisk tilrettelæggelse:

Jesper Bundgaard, Naturstyrelsen

ISBN:

978-87-7279-680-2

©Miljøministeriet 2013

Publikationen kan citeres med kildeangivelse

Indhold

Fingerplan 2013 - Bekendtgørelse om hovedstadsområdets planlægning	2
Kapitel 1 - Hovedstadsområdet	2
Kapitel 2 - Hovedstruktur	2
Kapitel 3 - Det indre storbyområde (Fingerbyens håndflade)	3
Kapitel 4 - Det ydre storbyområde (Byfingrene)	5
Kapitel 5 - De grønne kiler	8
Kapitel 6 - Det øvrige hovedstadsområde	9
Kapitel 7 - Tværgående emner	10
Kapitel 8 - Ikrafttræden	12
Kortbilag A: De 4 geografiske delområder	13
Kortbilag B: Stationer og knudepunktsstationer	29
Kortbilag C: Områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav og til transport- og distributionserhverv	31
Kortbilag D: Grønne bykiler	32
Kortbilag E: Område til containerterminal mv. i Københavns Ydre Nordhavn	33
Kortbilag F: Arealer som Københavns Kommune kan overføre til byzone	34
Kortbilag G: Mulige placeringer af friluftsanlæg i grønne kiler	35
Kortbilag H: Forskerpark og DTU Risø Campus	36
Kortbilag I: Reservation til transportkorridor	37
Kortbilag J: Reservationer til overordnede kollektive trafik anlæg	39
Kortbilag K: Reservationer til overordnede vejanlæg	40
Kortbilag L: Reservationer til overordnede transport/pendlercykelstier, herunder cykelsuperstier	41
Kortbilag M: Reservationer til overordnede rekreative stier	42
Kortbilag N: Reservationer til overordnede energiforsyningsanlæg	43
Kortbilag O: Restriktionsområder ved Københavns Lufthavn, Kastrup	45
Kortbilag P: Støjzone ved Københavns Lufthavn, Kastrup	45
Kortbilag Q: Afgrænsning af Roskilde Lufthavns område	46
Kortbilag R: Støjzone ved Roskilde Lufthavn, Tune	46
Vejledning om Bekendtgørelse om hovedstadsområdets planlægning (Fingerplan 2013)	47
Almindelige bemærkninger	47
Bemærkninger til de enkelte regler	51
- til kapitel 1 - Hovedstadsområdet	51
- til kapitel 2 - Hovedstruktur	52
- til kapitel 3 - Det indre storbyområde (Fingerbyens håndflade)	55
- til kapitel 4 - Det ydre storbyområde (Byfingrene)	60
- til kapitel 5 - De grønne kiler	63
- til kapitel 6 - Det øvrige hovedstadsområde	65
- til kapitel 7 - Tværgående emner. Overordnede arealreservationer til trafik infrastruktur, tekniske anlæg mv.	67
- til kapitel 8 - Ikrafttræden	69

Fingerplan 2013

Bekendtgørelse om hovedstadsområdets planlægning

I medfør af § 3, stk. 1, og § 5 j, stk. 4, i lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 587 af 27. maj 2013, fastsættes:

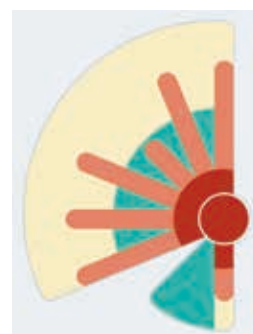
Kapitel 1 - Hovedstadsområdet

§ 1. Hovedstadsområdet omfatter kommunerne i Region Hovedstaden (bortset fra Bornholms Kommune) samt Greve, Køge, Lejre, Roskilde, Solrød og Stevns kommuner.

§ 2. Hovedstadsområdet er opdelt i 4 geografiske områdetyper: 1) det indre storbyområde, 2)

det ydre storbyområde (byfingrene), 3) de grønne kiler, og 4) det øvrige hovedstadsområde.

Stk. 2. Afgrænsningen af de 4 områdetyper er vist på kortbilag A. Der gælder særlige regler for den kommunale planlægning i hver af de 4 områdetyper, jf. kapitlerne 3-6.

Fingerbystrukturen:
By og grønne kiler

Kapitel 2 - Hovedstruktur

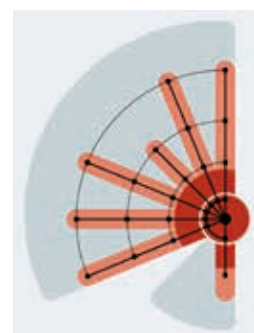
§ 3. Kommuneplanlægningen skal ske på grundlag af en vurdering af udviklingen i hovedstadsområdet som helhed. Kommuneplanlægningen skal sikre, at hovedprincipperne i den overordnede fingerbystruktur videreføres. Kommuneplanlægningen skal derfor sikre,

- 1) at byudvikling og byomdannelse af regional betydning sker i det indre og ydre storbyområde,
- 2) at byudvikling og byomdannelse af regional betydning koordineres med udbygning af hovedstadsområdets overordnede infrastruktur med særlig hensyntagen til den kollektive trafikbetjening,
- 3) at udlægning af ny byzone begrænses,
- 4) at rækkefølgebestemmelser bidrager til at sikre, at byudvikling og byomdannelse koordineres med den overordnede trafikale

infrastruktur og den kollektive trafikbetjening, et rigeligt og varieret udbud af planlagte byggemuligheder, som dog ikke væsentligt overstiger forventet nybyggeri i hovedstadsområdet i planperioden og en balanceret udvikling mellem de forskellige egne i hovedstadsområdet, og

- 5) at der ikke udlægges nye sommerhusområder.

§ 4. Forslag til kommuneplaner skal ledsages af en redegørelse med oplysninger, der gør det muligt at vurdere planerne og deres konsekvenser i forhold til hovedstadsområdets udvikling som helhed og samspillet med hovedstrukturen. Forslag til kommuneplaner skal ledsages af en redegørelse med en vurdering af de trafikale og miljømæssige konsekvenser.

Fingerbystrukturen:
By og trafikale infrastruktur

Kapitel 3 - Det indre storbyområde (Fingerbyens håndflade)

§ 5. Afgrænsning af det indre storbyområde fremgår af kortbilag A.

§ 6. Kommuneplanlægningen i det indre storbyområde skal sikre,

- 1) at byudvikling, byomdannelse og lokalisering af byfunktioner sker inden for den eksisterende byzone og med hensyntagen til mulighederne for at styrke den kollektive trafikbetjening,
- 2) at byfunktioner, som på grund af arealudnyttelse, arbejdspladstæthed, størrelse eller besøgs mønstre har en intensiv karakter, placeres inden for stationsnære områder og fortrinsvist inden for de stationsnære kerneområder. Erhvervsbygninger af mindre omfang og lokal karakter, dvs. mindre end 1.500 etagemeter, kan placeres i byområdet uden for de stationsnære områder. Tæt boligbyggeri kan placeres i byområdet også uden for de stationsnære områder,
- 3) at byfunktioner af regional karakter fortrinsvist lokaliseres stationsnært ved knudepunktstationer,
- 4) at stationsnære områder udnyttes med bebyggelsesprocenter, der modsvarer den centrale beliggenhed og gode tilgængelighed. Ved knudepunktstationer skal tilstræbes, at en del af de stationsnære byggemuligheder forbeholdes regionale funktioner, herunder kontorerhverv,
- 5) at de områder, som er nævnt i stk. 6, fastholdes som lokaliseringsmuligheder for virksomheder med særlige beliggenhedskrav, og at der ikke gives tilladelse til at placere virksomheder, der begrænser den fremtidige lokalisering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Den kommunale planlægning kan anvende zoner af områderne i forskellige miljøklasser, hvis det bidrager til at sikre fremtidige muligheder for lokalisering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav og sikre eksisterende virksomheder udviklingsmuligheder. Zonerne fastlægges i den kommunale planlægning efter forudgående aftale mellem kommunen og staten. Zonerne indarbejdes i en efterfølgende revision af Fingerplanen, og
- 6) at de områder, som er nævnt i stk. 7, fastlægges som grønne bykiler af regional betydning.

Områderne skal overvejende forbeholdes alment tilgængelige frilufts- og fritidsformål, idet de fredede områder kan anvendes i overensstemmelse med fredningerne. Under forudsætning af at fredningsbestemmelserne respekteres, kan der opføres mindre bygninger og anlæg, der er nødvendige for områdernes anvendelse til frilufts- og fritidsformål. Endvidere kan eksisterende bygninger anvendes til særlige formål, som er forenelige med kilernes karakter af grønt område og almene tilgængelighed. Områderne kan anvendes til klimatilpasning, hvis det er foreneligt med hovedanvendelsen og fredningsbestemmelserne.

Stk. 2. Afgrænsning af de stationsnære områder og de stationsnære kerneområder sker i den kommunale planlægning. Stationsnære områder og stationsnære kerneområder kan afgrænses omkring alle eksisterende og besluttede stationer på det overordnede banenet bestående af S-banerne, Kystbanen, Vestbanen, Øresundsbanen, metroen og letbaner. I bilag B er angivet de stationer, som er udgangspunkt for afgrænsning af stationsnære områder og stationsnære kerneområder, herunder de stationer som er udpeget som knudepunktstationer. Når der er truffet politisk beslutning om nye stationer på det overordnede banenet optages de i bilag B.

Det stationsnære kerneområde skal afgrænses med udgangspunkt i maksimale gangafstande til stationer på 600 m. Afgrænsningen af det stationsnære område kan række ud over det stationsnære kerneområde og kan ske med udgangspunkt i principielle 1.000 m cirkelslag. Lokalisering i de stationsnære områder skal bidrage til en trafikal adfærd, hvor væsentlig flere benytter kollektiv transport end generelt til og fra byfunktioner i de ikke-stationsnære områder.

Stk. 3. Byfunktioner, som på grund af arealudnyttelse, arbejdspladstæthed eller besøgs mønstre har en intensiv karakter, omfatter bl.a. kontor- og serviceerhverv, beskæftigelsesintensive produktionserhverv, offentlige institutioner, udstillings- og kongrescentre, større idrætsanlæg og multianvendelige anlæg til fritidsformål, hoteller, tæt boligbebyggelse o.l.

Det indre storbyområde

Byfunktioner af regional karakter omfatter de byfunktioner blandt ovenstående, som henvender sig til et regionalt opland, dvs. et opland som rækker ud over kommunen og nabokommunerne.

Stk. 4. Såfremt den kommunale planlægning giver mulighed for at lokalisere kontorbyggeri med mere end 1.500 etagemeter i det stationsnære område men uden for det stationsnære kerneområde, skal der redegøres for, hvordan der vil blive arbejdet med supplerende virkemidler med henblik på at sikre trafikale effekter svarende til i det stationsnære kerneområde. Det kan være et begrænset udbud af parkeringspladser suppleret med forskellige former for mobility management, som f.eks. direkte tilbringerservice til og fra stationen, firmacykelordninger til og fra stationen mv.

Der kan dog uden videre planlægges for større kontorbyggeri over 1.500 etagemeter i det stationsnære område i større afstand fra stationerne end de 600 m, hvis én af følgende situationer gør sig gældende:

- 1) Kommunen vurderer, at der ikke er tilstrækkeligt med byggemuligheder i det stationsnære kerneområde ("600 m") i den pågældende egn (dvs. inklusive ved stationer i nabokommuner på samme banestrækning),
- 2) kommunen fastlægger normer for maksimalt antal parkeringspladser, som afhænger af stationens beliggenhed i fingerbystrukturen: I centralkommunerne (København og Frederiksberg Kommune) højst 1 parkeringsplads pr. 100 m² etageareal erhvervsbyggeri, uden for centralkommunerne højst 1 parkeringsplads pr. 75 m² etageareal erhvervsbyggeri ved en knudepunktstation, og højst 1 parkeringsplads pr. 50 m² etageareal erhvervsbyggeri ved øvrige stationer, eller
- 3) det drejer sig om udvidelse af eksisterende kontorejendomme opført før 1. januar 2007.

Stk. 5. Allerede etablerede regionshospitalet kan udvides til hospitalsformål, uanset om de ligger uden for de stationsnære områder.

Stk. 6. Områder som er udpeget som egnede lokaliseringmuligheder for virksomheder med særlige beliggenhedskrav (klasse 6 og klasse 7 virksomheder): Delområder på Refshaleøen (på og ved Rensøanlægget Lynetten), på Amagerværket/Amager Forbrænding, Nordhavn og på Prøvestenen (alle

i Københavns Kommune). I Nordhavn kan området nærmest den første etape og efterfølgende anden etape for byudvikling i Nordhavn zoneret til virksomheder i lavere miljøklasser. På Nordhavn og Prøvestenen kan lokaliseres havnerelaterede transporterhverv.

Områderne er vist på kortbilag C.

Stk. 7. Områder, som er udpeget som grønne bykiler af regional betydning, omfatter: Kastelet, Østre Anlæg, Botanisk Have, H.C. Ørstedparken, Tivoli, Christianshavns Voldanlæg, Søerne, Kløvermarken, Grøndalsparken, Nørrebroparken, Assistens Kirkegaard, Bispebjerg-Ryvangforløbet, Emdrup Sø, Kongens Have, Fælledparken, Valbyparken og Kastrup Fort (alle Københavns Kommune), Frederiksberg Have og Søndermarken (Frederiksberg Kommune), Bellevue Strandpark, Bernstorffsparken, Charlottenlund Skov, Fort og Strandpark, Gentofte Sø og Brobæk Mose (Gentofte Kommune) samt Skaflet og Trekanten (Tårnby Kommune).

Områderne er vist på kortbilag D.

Stk. 8. I Københavns Kommune fastlægger lov nr. 632 af 14. juni 2011 anvendelsen af et nærmere angivet ca. 100 ha stort areal ved Ydre Nordhavn til henholdsvis containerterminal, rekreativ anvendelse mv. Loven overfører arealet til byzone, fastlægger anvendelsen i 3 delområder, og fastlægger at anvendelsen kun kan ændres ved lov.

Området og de 3 delområder er vist på kortbilag E.

Stk. 9. I Københavns Kommune kan de arealer, som er vist på kortbilag F, overføres fra landzone til byzone.

Grønne bykiler langs Ring 3

§ 7. I Gladsaxe Kommune skal kommuneplanlægningen sikre, at der som led i omdannelsen af by- og erhvervsområder langs Ring 3 fastlægges grønne bykiler, som primært forbeholdes alment tilgængelige friluft- og fritidsformål, jf. stk. 2.

Stk. 2. Plangrundlaget for de grønne bykiler skal bidrage til at sikre,

- 1) at der skabes sammenhængende grønne og blå forbindelser på tværs af kommunegrænserne i Ring 3-korridoren,
- 2) at det grønne og vandet integreres i byomdannelsen,
- 3) at der skabes sammenhængende grønne og blå forbindelser fra de nye tætte byområder til de eksisterende og eventuelt nye regionale

friluftsområder ("grønne kiler") og grønne bykiler,

- 4) at hensyn til klimatilpasning i kommunen og på tværs af kommunegrænserne tilgodeses,
- 5) at der skabes god adgang til naturkvaliteter og landskabsoplevelser i kommunen og på tværs af kommunegrænserne, og
- 6) at de grønne bykiler i videst muligt omfang er alment tilgængelige for friluftsliv.

Stk. 3. De i kommuneplanerne fastlagte grønne bykiler i Ring 3-korridoren indarbejdes i en efterfølgende revision af Fingerplan 2013.

Rækkefølge

§ 8. Kommuneplanlægningen i det indre storbyområde skal sikre, at der fastlægges en rækkefølge for gennemførelsen af byudvikling og byomdannelse af regional betydning. Rækkefølgen skal fastlægges på grundlag af en vurdering af udviklingen i området som helhed efter forudgående aftale mellem staten og kommunen.

Stk. 2. Ved fastlæggelse af rækkefølgen skal udbygning af de stationsnære arealer og omdannelse af byområder, som er velintegrerede i byen, fremmes.

Kapitel 4 - Det ydre storbyområde (Byfingrene)

§ 9. Afgrænsning af det ydre storbyområde fremgår af kortbilag A. Det ydre storbyområde består af et byområde og et landområde.

§ 10. Der kan i den kommunale planlægning udlægges ny byzone i det afgrænsede landområde, når det respekterer overordnede interesser, herunder reglerne i § 11 og § 15.

§ 11. Kommuneplanlægningen i det ydre storbyområde skal sikre,

- 1) at byudvikling, byomdannelse og lokalisering af byfunktioner placeres under hensyntagen til den eksisterende og besluttede infrastruktur og til mulighederne for at styrke den kollektive trafikbetjening,
- 2) at byfunktioner, som på grund af arealudnyttelse, arbejdspladstæthed, størrelse eller besøgs mønstre har en intensiv karakter, placeres inden for de stationsnære områder og fortrinsvist inden for de stationsnære kerneområder. Erhvervsbygninger af mindre omfang og lokal karakter, dvs. mindre end 1.500 etagemeter, kan placeres i byområdet uden for de stationsnære områder. Tæt boligbyggeri kan placeres i byområdet også uden for de stationsnære områder,
- 3) at byfunktioner af regional karakter fortrinsvist lokaliseres stationsnært ved knudepunktsstationer,
- 4) at stationsnære områder udnyttes med bebyggelsesprocenter, der modsvarer den centrale beliggenhed og gode tilgængelighed.

Ved knudepunktsstationer skal tilstræbes, at en del af de stationsnære byggemuligheder forbeholdes regionale funktioner, herunder kontorerhverv,

- 5) at ny byudvikling tilrettelægges, således at der skabes sammenhæng med de eksisterende byområder og en klar grænse mellem by og land,
- 6) at de områder, som er nævnt i stk. 5, fastholdes som lokaliseringsmuligheder for virksomheder med særlige beliggenhedskrav, og at der ikke gives tilladelse til at placere virksomheder, der begrænser den fremtidige lokalisering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Den kommunale planlægning kan anvende zoner af områderne i forskellige miljøklasser, hvis det bidrager til at sikre fremtidige muligheder for lokalisering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav og sikrer eksisterende virksomheders udviklingsmuligheder. Zoneringsen fastlægges efter forudgående aftale mellem kommunen og staten. Zoneringsen indarbejdes i en efterfølgende revision af Fingerplanen, og
- 7) at de områder, som er nævnt i stk. 6, forbeholdes virksomheder inden for transport- og distributions erhverv. Den kommunale planlægning kan anvende zoner af områderne i forskellige miljøklasser, hvis det bidrager til at sikre fremtidige muligheder for lokalisering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav og sikrer eksisterende virksomheders udviklingsmuligheder. Zoneringsen fastlægges efter forudgående aftale mellem kommu-

Det ydre storbyområde

nen og staten. Zoneringen indarbejdes i en efterfølgende revision af Fingerplanen. Der kan i forbindelse med transport- og distributionsvirksomheder med mere end 30.000 etagemeter etableres kontorlokaler med mere end 1.500 etagemeter til egen administration.

Stk. 2. Afgrænsning af de stationsnære områder og de stationsnære kerneområder sker i den kommunale planlægning. Stationsnære områder og stationsnære kerneområder kan afgrænses omkring alle eksisterende og besluttede stationer på det overordnede banenet bestående af S-banerne, Kystbanen, Vestbanen, Øresundsbanen, metroen og letbaner. I bilag B er angivet de stationer, som er udgangspunkt for afgrænsning af stationsnære områder og stationsnære kerneområder, herunder de stationer som er udpeget som knudepunktsstationer. Når der er truffet politisk beslutning om nye stationer på det overordnede banenet, optages de i bilag B.

Det stationsnære kerneområde skal afgrænses med udgangspunkt i maksimale gangafstande til stationer på 600 m. Afgrænsningen af det stationsnære område kan række ud over det stationsnære kerneområde og kan ske med udgangspunkt i principielle 1.200 m cirkelslag.

Lokalisering i de stationsnære områder skal bidrage til en trafikal adfærd, hvor væsentlig flere benytter kollektiv transport end generelt til og fra byfunktioner i de ikke-stationsnære områder.

Stk. 3. Byfunktioner, som på grund af arealudnyttelse, arbejdspladstæthed og besøgs mønstre har en intensiv karakter, omfatter bl.a. kontor- og serviceerhverv, beskæftigelsesintensive produktionserhverv, kulturinstitutioner, udstillings- og kongrescentre, større idrætsanlæg, multianvendelige anlæg til fritidsformål, hoteller, tæt boligbebyggelse o.l. Byfunktioner af regional karakter omfatter de byfunktioner blandt ovenstående, som henvender sig til et regionalt opland, dvs. et opland, som rækker ud over kommunen og nabokommunerne.

Stk. 4. Hvis den kommunale planlægning giver mulighed for at lokalisere kontorbyggeri med mere end 1.500 etagemeter i det stationsnære område men uden for det stationsnære kerneområde, skal der redegøres for, hvordan der vil blive arbejdet med supplerende virkemidler med henblik på at

sikre trafikale effekter svarende til i det stationsnære kerneområde. Det kan være et begrænset udbud af parkeringspladser suppleret med forskellige former for mobility management, som f.eks. direkte tilbringerservice til og fra stationen, firmacykelordninger til og fra stationen mv.

Der kan dog uden videre planlægges for større kontorbyggeri over 1.500 etagemeter i det stationsnære område i større afstand fra stationerne end de 600 m, hvis én af følgende situationer gør sig gældende:

- 1) Kommunen vurderer, at der ikke er tilstrækkeligt med byggemuligheder i det stationsnære kerneområde ("600 m") i den pågældende egn (dvs. inklusive ved stationer i nabokommuner på samme banestrækning),
- 2) kommunen fastlægger normer for maksimalt antal parkeringspladser, som afhænger af stationens beliggenhed i fingerbystrukturen: højst 1 parkeringsplads pr. 50 m² etageareal erhvervsbyggeri ved knudepunktsstation, og højst 1 parkeringsplads pr. 40 m² etageareal erhvervsbyggeri ved øvrige stationer, eller
- 3) det drejer sig om udvidelse af eksisterende kontorejendomme opført før 1. januar 2007.

Stk. 5. Områder som er udpeget som egnede lokaliseringsmuligheder for virksomheder med særlige beliggenhedskrav (klasse 6 og 7 virksomheder): Avedøre Holme (Hvidovre Kommune), Rørtang (Helsingør Kommune), og Hedehusene Vest (Høje-Taastrup Kommune).

Områderne er vist på kortbilag C.

Stk. 6. Områder som er udpeget som egnede lokaliseringsmuligheder for virksomheder inden for transport- og distributionserhverv: Avedøre Holme (Hvidovre Kommune), Greve Main (Greve Kommune), Kildebrønne Syd og Ventrupparken (Greve Kommune), nyt Trekantområde (Ishøj Kommune), Kvistgaard Nord og Oldensvej Erhvervsområde (Helsingør Kommune), Hedehusene Vest ved Nymølle og Høje-Taastrup TransportCenter (Høje-Taastrup Kommune) og Nordhøj (Køge Kommune).

Områderne er vist på kortbilag C.

Stk. 7. Allerede etablerede regionshospitalet kan udvides, uanset om de ligger uden for de stationsnære områder.

Grønne bykiler langs Ring 3

§ 12. I Albertslund, Brøndby, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Ishøj, Lyngby-Taarbæk, Rødovre og Vallensbæk Kommuner skal kommuneplanlægningen sikre, at der som led i omdannelsen af by- og erhvervsområder langs Ring 3 fastlægges grønne bykiler, som primært beholdes alment tilgængelige friluftss- og fritidsformål, jf. stk 2.

Stk. 2. Plangrundlaget for de grønne bykiler skal bidrage til at sikre,

- 1) at der skabes sammenhængende grønne og blå forbindelser på tværs af kommunegrænserne i Ring 3-korridoren,
- 2) at det grønne og vandet integreres i byomdannelsen,
- 3) at der skabes sammenhængende grønne og blå forbindelser fra de nye tætte byområder til de eksisterende og eventuelt nye regionale friluftsområder ("grønne kiler") og grønne bykiler,
- 4) at hensyn til klimatilpasning i kommunen og på tværs af kommunegrænserne tilgodeses,
- 5) at der skabes god adgang til naturkvaliteter og landskabsoplevelser i kommunen og på tværs af kommunegrænserne, og
- 6) at de grønne bykiler i videst muligt omfang er alment tilgængelige for friluftsliv

Stk. 3. De i Kommuneplaner 2013 fastlagte grønne bykiler i Ring 3-korridoren indarbejdes i en efterfølgende revision af Fingerplan 2013.

DTU-området og Scion-DTU / Forskerparken

§ 13. I DTU-området (Lyngby-Taarbæk Kommune) og Scion-DTU / Forskerparken (Rudersdal Kommune) kan den allerede lokalplanlagte restrummelighed udnyttes, herunder til større byggeri over 1.500 etagemeter til forsknings-, undervisnings- og kontorformål.

DTU Risø Campus og Forskerparken

§ 14. Forskerparken ved DTU Risø Campus (Roskilde Kommune) beholdes produktion, forskning og udvikling samt hertil knyttet administration inden for clean-tech med relationer til DTU Risø Campus.

Der kan samlet for DTU Risø Campus og forskerparken maksimalt opføres 230.000 etagemeter, herunder etableres større kontorbygninger med mere end 1.500 etagemeter inden for en ramme på op til 75.000 etagemeter til de anførte formål. Der kan etableres hertil knyttede fællesfaciliteter. Inden for en ramme på 30.000 etagemeter kan huses tilknyttede serviceerhverv og lignende, ligesom der kan etableres daginstitutioner for børn, boliger til gæsteforskere, kursus o.l.

Den kommunale planlægning skal fastlægge en rækkefølge for udbygningen.

Arealerne, som er omfattet af forskerparken, er vist på kortbilag A. 9c og Kortbilag H.

Rækkefølge

§ 15. Kommuneplanlægningen i det ydre storbyområde skal sikre, at der fastlægges en rækkefølge for gennemførelsen af byudvikling og byomdannelse af regional betydning. Rækkefølgen skal fastlægges på grundlag af en vurdering af udviklingen i området som helhed efter forudgående forhandling mellem staten og kommunen.

Stk. 2. Ved fastlæggelse af rækkefølgen skal udbygning af de stationsnære arealer og omdannelse af byområder, som er velintegrerede i byen, fremmes. Rækkefølge af nyudlæg skal bidrage til, at der skabes bymæssige sammenhænge inden for storbyområdet.

Stk. 3. Udlægning af ny byzone i landområderne i ydre Hillerødfinger og ydre Frederikssundsfinger forudsætter, at de berørte kommuner i hver af de ydre byfingre med staten har aftalt et grundlag for at fastlægge afgrænsning og anvendelse af nye grønne kiler langs med og på tværs af byfingrene, som er koordineret på tværs af kommunegrænserne. Afgrænsning og anvendelse af de nye grønne kiler indarbejdes i en efterfølgende revision af Fingerplan 2013.

Kapitel 5 - De grønne kiler

§ 16. Afgrænsning af de grønne kiler fremgår af kortbilag A. De grønne kiler består af de indre grønne kiler og kystkilerne i byfingrene (de "gamle" grønne kiler) og de ydre grønne kiler. Der gælder forskellige regler for placering af anlæg til fritidsformål i de indre og ydre kiler.

§ 17. Kommuneplanlægningen i de indre grønne kiler og i kystkilerne i byfingrene skal sikre,

- 1) at områderne forbeholdes overvejende almen, ikke bymæssig friluftsanvendelse med mulighed for jordbrugsmæssig anvendelse,
- 2) at områderne ikke inddrages til byzone,
- 3) at områderne friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige fritidsformål,
- 4) at områderne friholdes for yderligere etablering og udvidelse af store areal- og bygningskrævende anlæg til fritidsformål, herunder anlæg som har en lukket karakter i forhold til almen brug,
- 5) at der ikke placeres støjende friluftsanlæg, medmindre der er tale om allerede støjbelaastede arealer, der ikke kan støjbeskyttes, og
- 6) at arealanvendelse og anlæg til friluftformål, herunder støjfølsom anvendelse, ikke er en hindring for udnyttelsen af de overordnede reservationer til transportkorridorer, trafik- og forsyningsformål, som angivet på kortbilag I, J, K, L, M og N.

Stk. 2. I følgende lokaliseringsområder kan der uanset reglerne i stk. 1, nr. 1 - 5, placeres specifikke fritidsanlæg: Vestamager (Københavns Kommune), Øst for Byvej (Hvidovre Kommune), Hjortespringskilen (Egedal Kommune), Vestskoven, (Ballerup Kommune), Albertslund Golfbane (Høje-Taastrup Kommune).

Områderne er vist på kortbilag G.

Stk. 3. Der kan etableres mindre anlæg som støttepunkter til det almene friluftsliv og ske mindre udvidelser af eksisterende anlæg til det almene friluftsliv.

Stk. 4. Der kan undtagelsesvis ske udvidelser af eksisterende kulturinstitutioner, som allerede er placeret i kilerne.

Stk. 5. Der kan i de dele af de grønne kiler, som ikke er omfattet af arealreservationerne til transportkorridorer, jf. § 23, etableres anlæg til klimatilpasning forudsat, at det i videst muligt omfang styrker natur og vilkår for friluftsliv.

§ 18. Kommuneplanlægningen i de ydre grønne kiler skal sikre,

- 1) at områderne forbeholdes overvejende almen, ikke bymæssig friluftsanvendelse med mulighed for jordbrugsmæssig anvendelse,
- 2) at områderne ikke inddrages til byzone,
- 3) at områderne friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige fritidsformål,
- 4) at areal- og bygningskrævende friluftsanlæg kan placeres eller udvides under hensyntagen til stedets landskabs-, natur- og kulturværdier,
- 5) at støjende friluftsanlæg i videst muligt omfang undgås, men i givet fald placeres således, at de ikke påvirker internationale naturbeskyttelsesområder og i fornødent omfang støjbeskyttes, og
- 6) at arealanvendelse og anlæg til friluftformål, herunder støjfølsom anvendelse, ikke er en hindring for udnyttelsen af de overordnede reservationer til transportkorridorer, trafik- og forsyningsformål, som angivet på kortbilag I, J, K, L, M og N.

Stk. 2. I følgende lokaliseringsområder kan der uanset reglerne i stk. nr. 1 - 5, placeres specifikke fritidsanlæg: Hedeland (Roskilde og Høje-Taastrup Kommuner), Farum Kasernes øvelsesterræn (golfbane) og Flyvestation Værløse, begge i Furesø Kommune.

Områderne er vist på kortbilag G.

Stk. 3. Der kan i de dele af de grønne kiler, som ikke er omfattet af arealreservationerne til transportkorridorer, jf. § 23, etableres anlæg til klimatilpasning forudsat, at det i videst muligt omfang styrker natur og vilkår for friluftsliv.

De grønne kiler

Kapitel 6 - Det øvrige hovedstadsområde

§ 19 Afgrænsning af "det øvrige hovedstadsområde" fremgår af kortbilag A.

§ 20. Der kan i den kommunale planlægning udlægges ny byzone, når det respekterer overordnede interesser, herunder regler i § 21 og § 22.

§ 21. Kommuneplanlægningen i det øvrige hovedstadsområde skal sikre,

- 1) at byudvikling er af lokal karakter og sker i tilknytning til kommuncentre eller som afrunding af andre bysamfund,
- 2) at eksisterende sommerhusområder fastholdes som rekreative områder til ferieformål,
- 3) at bymæssige fritidsanlæg placeres i byzone,
- 4) at der ikke udlægges ny byzone i områder inden for den 4. grønne ring,
- 5) at de områder, som er nævnt i stk. 4, fastholdes som lokaliseringmuligheder for virksomheder med særlige beliggenhedskrav, og at der ikke gives tilladelse til at placere virksomheder, der begrænser den fremtidige lokalisering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Den kommunale planlægning kan anvende zoner for forskellige miljøklasser, hvis det bidrager til at sikre lokaliseringmulighederne for virksomheder med særlige beliggenhedskrav og sikrer eksisterende virksomheders udviklingsmuligheder. Zoneringen fastlægges efter forudgående aftale mellem kommunen og staten. Zoneringen indarbejdes i en efterfølgende revision af Fingerplanen, og
- 6) at de områder, som er nævnt i stk. 5, forbeholdes virksomheder inden for transport- og distributionserhverv. Den kommunale planlægning kan anvende zoner for forskellige miljøklasser, hvis det bidrager til at sikre fremtidige muligheder for lokalisering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav og sikrer eksisterende virksomheders udviklingsmuligheder. Zoneringen fastlægges efter

forudgående aftale mellem kommunen og staten. Zoneringen indarbejdes i en efterfølgende revision af Fingerplanen.

Stk. 2. Kommunecentre udpeges i den kommunale planlægning.

Stk. 3. Ved byudvikling af lokal karakter forstås udvikling med erhverv og byfunktioner, som betjener et opland, der omfatter kommunen og nabokommuner, men ikke et regionalt opland svarende til større dele af hovedstadsområdet. Tilsvarende skal boligudbygning begrundes i lokale behov.

Stk. 4. Områder som er udpeget som egnede lokaliseringmuligheder for virksomheder med særlige beliggenhedskrav (klasse 6 og 7 virksomheder): Vassingerød (Allerød Kommune) og Gadstrup Erhvervspark (Roskilde Kommune). Områderne er vist på kortbilag C.

Stk. 5. Områder som er forbeholdt transport- og distributionserhverv: Bjæverskov Vest (Køge Kommune), nyt Vassingerød Nordøst (Allerød Kommune). Udlæg af nyt Vassingerød Nordøst forudsætter, at Allerød Kommune i kommuneplanlægningen har afvejede arealinteresserne, herunder hensynet til grundvandsinteressen. Områderne er vist på kortbilag C.

Rækkefølge for byudvikling

§ 22. Kommuneplanlægningen i det øvrige hovedstadsområde skal sikre, at der for ny byudvikling fastlægges rækkefølge. Rækkefølgeangivelserne skal bidrage til at byudviklingen i det øvrige hovedstadsområde alene har lokal karakter, at der skabes sammenhæng med de eksisterende byområder, og at byudviklingen bidrager til at fastholde en skarp grænse mellem by og land. Rækkefølgen fastlægges efter forudgående forhandling mellem staten og kommunen.

Det øvrige hovedstadsområde

Kapitel 7 - Tværgående emner

Transportkorridor

§ 23. Den kommunale planlægning skal sikre,

- 1) at den langsigtede reservation af transportkorridorer til fremtidig overordnet trafik infrastruktur og tekniske anlæg fastholdes,
- 2) at transportkorridorernes landzonearealer friholdes for yderligere permanent bebyggelse og anlæg, bortset fra bebyggelse og anlæg, som er nødvendig for driften af landbrugs-ejendomme, og
- 3) at udnyttelse af byzonearealer i transportkorridorerne ikke intensiveres eller sker i strid med konkrete infrastrukturformål, jf. § 24, § 25 og § 28.

Stk. 2. Transportkorridorerne er vist på kortbilag I.

Stk. 3. Fremtidige trafikanlæg og tekniske anlæg i transportkorridoren skal placeres og udformes med hensyntagen til landskabs-, natur- og kulturværdier.

Overordnede arealreservationer til trafik- og forsyningsanlæg

§ 24. Den kommunale planlægning skal respektere følgende mulige, fremtidige overordnede kollektive trafikanlæg:

- 1) Baneforbindelse mellem København-Ringsted via Køge
- 2) En Metrocityring (Københavns og Frederiksberg kommuner)
- 3) En skinnebåren kollektiv trafikforbindelse fra Lundtofte til Ishøj med mulig afgrening mod Brøndby Strand (Lyngby-Tårnbæk, Gladsaxe, Herlev, Glostrup, Brøndby, Vallensbæk og Ishøj kommuner)
- 4) Dobbeltspor på banestrækningen Lejre-Vipperød (Lejre Kommune)
- 5) Overhalingsspor på S-banen mellem Ny Ellebjerg og Hundige (Københavns, Hvidovre, Brøndby, Vallensbæk, Ishøj og Greve kommuner)
- 6) Overhalingsspor på S-banen mellem Hellerup og Holte (Københavns, Gentofte Lyngby-Tårnbæk og Rudersdal kommuner)
- 7) S-togsstation Køge Nord (Køge Kommune)
- 8) S-togsstation Vinge (Frederikssund Kommune)
- 9) S-togsstation Hillerød Syd - Overdrevsvejen (Hillerød Kommune)
- 10) S-togsstation Priorparken (Brøndby Kommune)

- 11) S-togsstation Trylleskoven (Solrød Kommune)
- 12) Station Køge Nord på København - Ringsted (Køge Kommune)
- 13) Metroafgrening til Nordhavn - Østerport - Ved Orient Kaj (Københavns Kommune)
- 14) Metroafgrening fra København H over Sydhavnen til Ny Ellebjerg

Stk. 2. Anlæggenes forløb er vist på kortbilag J.

§ 25. Den kommunale planlægning skal medtage arealreservation til følgende mulige fremtidige overordnede vejanlæg:

- 1) Udvidelse af Køge Bugt Motorvejen, Greve Syd - Sydmotorvej til 8 spor (Greve, Solrød og Køge kommuner)
- 2) Frederikssundsmotorvejen med forudsatte lokale forbindelsesveje (Albertslund, Ballerup, Egedal, Roskilde og Frederikssund kommuner)
- 3) Udvidelse af Helsingørmotorvejen Øverød-Isterød til 6 spor (Rudersdal og Hørsholm Kommuner)
- 4) Udvidelse af Motorringvej 4 Holbækmotorvej-Frederikssundmotorvej til 6 spor (Albertslund Kommune)
- 5) Vejforbindelse Københavns Nordhavn-Lyngbyvej (Københavns Kommune)
- 6) Ring 5, Tværvæg mellem Holbækmotorvejen og Måløv (Høje-Tåstrup og Egedal kommuner)
- 7) Ring 5, Tværvæg mellem Frederikssundsvej og Nymøllevej (Ballerup, Egedal og Allerød Kommuner)
- 8) Ring 5, Nymølle-Isterødvej, kapacitets- og sikkerhedsforbedringer (Allerød og Hørsholm Kommuner)
- 9) Ring 5, Isterød-Helsingørmotorvejen (Hørsholm Kommune)
- 10) Isterødvej, 3 spor (Hørsholm, Fredensborg og Hillerød Kommuner)
- 11) Ring 6, Overdrevsvejens forlængelse, Hillerød-Humblebæk (Hillerød og Fredensborg Kommuner)
- 12) Ring 7, Tunnel/bro over Roskilde Fjord med forbindelse til Frederikssundsmotorvej og vejnettet i Hornsherred (Frederikssund Kommune)
- 13) Frederiksværk-Hillerød, 3 spor (Halsnæs og Hillerød Kommuner)
- 14) Frederiksværk-Frederikssund, 3 spor (Halsnæs og Frederikssund Kommuner)
- 15) Helsing-Gilleleje vejen (Gribskov Kommune)

- 16) Slangerup-Værebros, 3 spor (Egedal og Frederikssund Kommuner)
- 17) Ring 5, Tværvæg mellem Tune Landevej og Sydvej (Greve, Høje-Taastrup og Ishøj Kommuner)
- 18) Tune Landevej, udvidelse mellem Tværvæg og Køge Bugt Motorvej (Greve Kommune)
- 19) Ny vej nord og øst om Trekroner (Roskilde Kommune)
- 20) Salløvkrydset-Solrød 2+1 vej (Solrød og Roskilde Kommuner)
- 21) Omfartsvej LI. Skensved (Solrød og Køge Kommuner)
- 22) Omfartsvej Borup (Møllevej-Ryeskovvej) (Køge Kommune)
- 23) Forlægning af Billesborgvej nord om Herfølge (Køge Kommune)
- 24) Forlægning øst om Strøby Egede (Stevns Kommune).
- 25) Udbygning af Hillerødmotorvejen fra 4-6 spor mellem Motorringvej 3 og Værløse (Gladsaxe og Furesø kommuner)
- 26) Udbygning af Hillerødmotorvejen fra motortrafikvej til 4 sporet motorvej mellem Allerød og Hillerød (mellem Nymøllevej ved Allerød og Isterødvejen ved Hillerød - Allerød og Hillerød kommuner).

Stk. 2. Vejanlæggenes forløb vist på kortbilag K er oversigtlig og kan være af principiel karakter.

§ 26. Den kommunale planlægning skal medtage arealreservationer til overordnede cykelstinet for pendlere.

Stk. 2. Anlæggenes forløb er principielle og vist på kortbilag L.

§ 27. Den kommunale planlægning skal medtage arealreservationer til overordnede, rekreative stinet.

Stk. 2. Anlæggenes forløb er principielle og vist på kortbilag M.

§ 28. Den kommunale planlægning skal respektere følgende mulige fremtidige, overordnede energiforsyningsanlæg:

- 1) Højspændingsanlæg
  - a) 400 kV forbindelse fra Hovegaard til Bjæverskov (Egedal, Roskilde, Høje-Taastrup, Ishøj, Greve, Solrød og Køge kommuner)
  - b) 400 kV forbindelse fra H.C. Ørstedsværket mod Sverige via Amagerværket

(København, Gladsaxe og Gentofte kommuner)

- 2) Naturgasanlæg
  - a) Kompressorstation på Avedøre Holme (Hvidovre Kommune)
  - b) Transmissionsledning fra Helsingør til Lyngby (Helsingør, Fredensborg og Allerød kommuner)
  - c) Transmissionsledning fra Køge til Sonnerup (Køge Kommune)

Stk. 2. Anlæggenes er vist på kortbilag N.

§ 29. Vedr. naturgassystemet på Avedøre Holme ophæves § 7, § 11 og § 13, stk. 2 i Miljøministeriets cirkulære nr. 16 af 25. januar 2002 og erstattes af følgende:

- 1) Der udlægges areal til en kompressorstation på Avedøre Holme, Hvidovre Kommune, samt til en transmissionsledning fra Ventilstation Hvidovre til kompressorstationen som vist på Kortbilag N-1. Ledningen dimensioneres som en dobbeltledning på 2x0,5 m, der både opfylder kravet til transmissionsledninger på 80 bar og fordelingsledninger på 19,6 bar.
- 2) Omkring kompressorstationen fastsættes følgende sikkerhedsafstande omkring 80 bar overjordiske trykbærende anlæg: En indre sikkerhedszone på 100 m og en ydre sikkerhedszone på 200 m.
  - a) Inden for de 100 m må der ikke planlægges for eller gives tilladelse til byggeri eller anlæg.
  - b) Inden for de 200 m må der ikke planlægges for eller gives tilladelse til boligbyggeri eller institutioner. Endvidere kan der ikke gives tilladelse til brandfarlig virksomhed eller oplagring af brandfarlige materialer.
  - c) Reglerne i nr. 1 og 2 gælder ikke for anlæg, som er en del af Energinet.dk's og DONG Energy's samlede energianlæg på Avedøre Holme. Sikkerhedsforholdene for disse anlæg underkastes én samlet risikovurdering i henhold til risikobekendtgørelsen.
- 3) Der tinglyses servitutter for en sikkerhedszone på 40 m omkring ledningernes midte med forbud mod at opføre bygninger til ophold for mennesker, samt fastsættes en planlægningszone på 400 m. inden for denne zone skal Energinet.dk høres om planforslag.

Støjkonsekvensområder ved Københavns Lufthavn, Kastrup og Roskilde Lufthavn, Tune

§ 30. Den kommunale planlægning skal respektere støjzoner ved Københavns Lufthavn, Kastrup og ved Roskilde Lufthavn, Tune, som er vist på kortbilag O, P, Q og R.

Københavns Lufthavn, Kastrup

§ 31. Københavns Lufthavns arealer i Kastrup er vist med tæt skravering på kortbilag O. Arealerne skal anvendes til lufthavn, lufthavnsrelaterede erhvervs- og servicefunktioner og trafik anlæg, som fastlagt i Lov om udbygning af Københavns Lufthavn, Kastrup, samt til anlæg af spor- og stationsanlæg til Østamagerbanen. Området med åben skravering er arealer uden for lufthavnens område, hvor der er særlige restriktioner på grund af støj. Ny bebyggelse placeret på lufthavnens område skal i videst muligt omfang placeres således, at den bidrager til at beskytte boligområderne omkring lufthavnen mod støj.

Inden for det med åben skravering viste område på kortet over lufthavnen og restriktionsområderne gælder følgende bestemmelser:

- 1) Der må ikke udlægges yderligere byzone eller sommerhusområder.
- 2) Byzonearealer, der ikke er bebygget med boligbebyggelse, må ikke i en kommuneplan eller i en lokalplan udlægges til boligbebyggelse.
- 3) Arealanvendelsesbestemmelserne for byfornyelsesområder og for større ubebyggede arealer, der i endeligt vedtagne eller godkendte planer er udlagt til bolig- og sommerhusbebyggelse, skal søges ændret, således at disse områder forbeholdes ikke-støjfølsom bebyggelse eller anvendelse samt servicefunktioner til forsyning af det nuværende bysamfund.

Roskilde Lufthavn, Tune

§ 32. I støjkonsekvensområdet ved Roskilde lufthavn, der er vist på kortbilag R, er der i landzone nedenstående begrænsninger på arealanvendelsen, medmindre det kan sandsynliggøres, at der ikke er væsentlige miljømæssige problemer forbundet hermed:

- 1) Hvis støjbelastningen overstiger 50 dB, kan der ikke gives tilladelse til udlæg af rekreative områder med overnatning. Ved opførelse af ny boligbebyggelse bør det sikres, at det indendørs støjniveau fra lufthavnen ikke overstiger følgende grænseværdier i soverum: LAeq, 24h = 30dB og LAm_{ax} = 45 dB
- 2) Hvis støjbelastningen overstiger 55 dB, kan der ikke gives tilladelse til opførelse af ny boligbebyggelse. Undtaget er boliger med tilknytning til landbrugs og skovdrift. Endvidere kan der ikke gives tilladelse til etablering af rekreative områder. Støjfølsomme institutioner må vurderes i hvert enkelt tilfælde. Industrivirksomheder samt offentlig og private institutioner, der ikke er specielt støjfølsomme, kan normalt opføres
- 3) Hvis støjbelastningen overstiger 60 dB, kan der ikke gives tilladelse til opførelse af (spredt) bebyggelse i det åbne land
- 4) Inden for området med særlige restriktioner omkring Roskilde Lufthavn, som er vist ved lodret skravering på kortbilag R, kan der som hovedregel ikke gives tilladelse til opførelse af ny boligbebyggelse. Undtaget er boliger med tilknytning til landbrugs og skovdrift. Støjfølsomme institutioner må vurderes i hvert enkelt tilfælde. Industrivirksomheder samt offentlige og private institutioner, der ikke er specielt støjfølsomme, kan normalt opføres.

Kapitel 8. Ikrafttræden

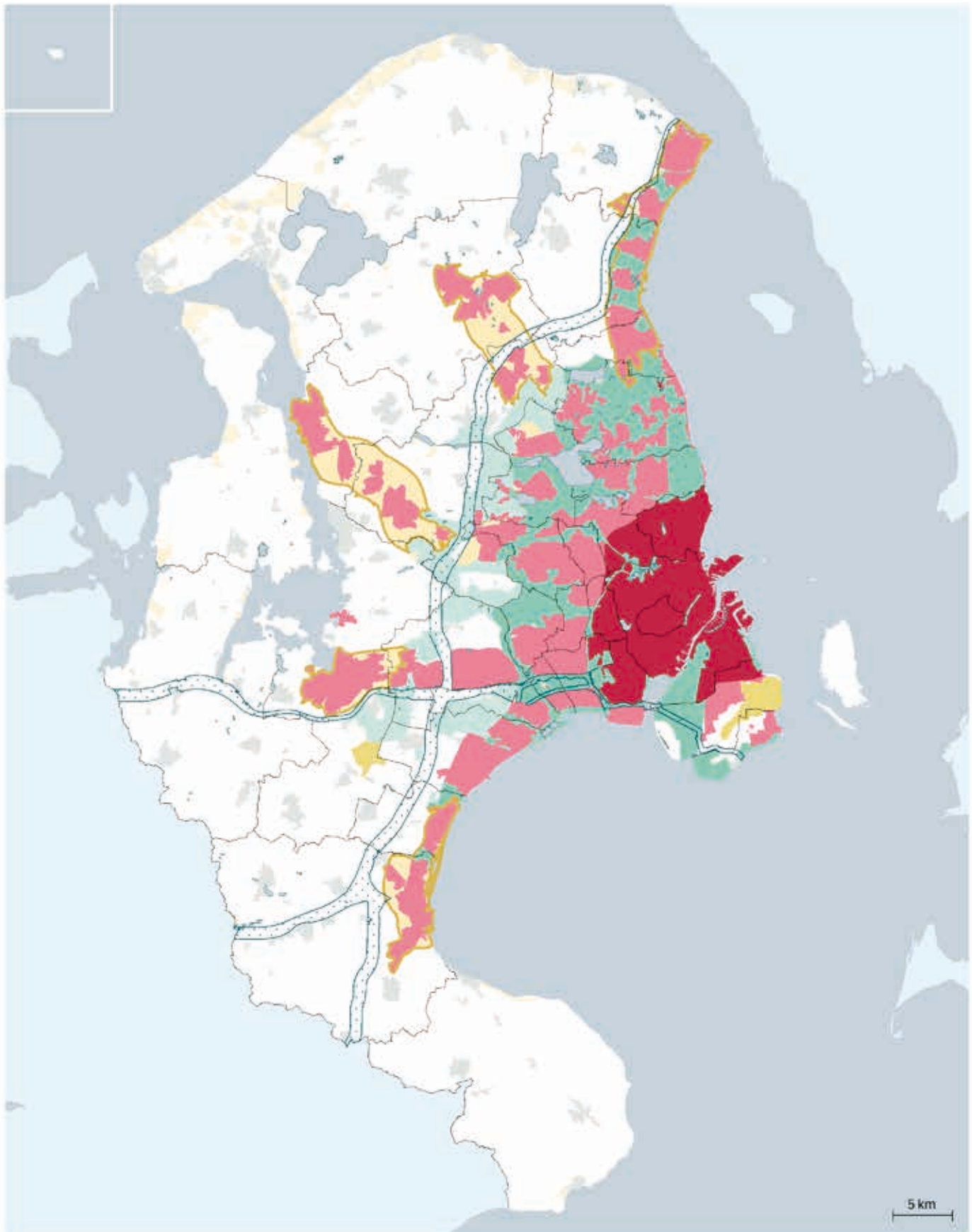
§ 33. Landsplandirektivet træder i kraft den 30. august 2013

Stk. 2. Cirkulære nr. 48 af 29. juni 2007 om Regler i Fingerplan 2007 ophæves.

Miljøministeriet, den 9. august 2013

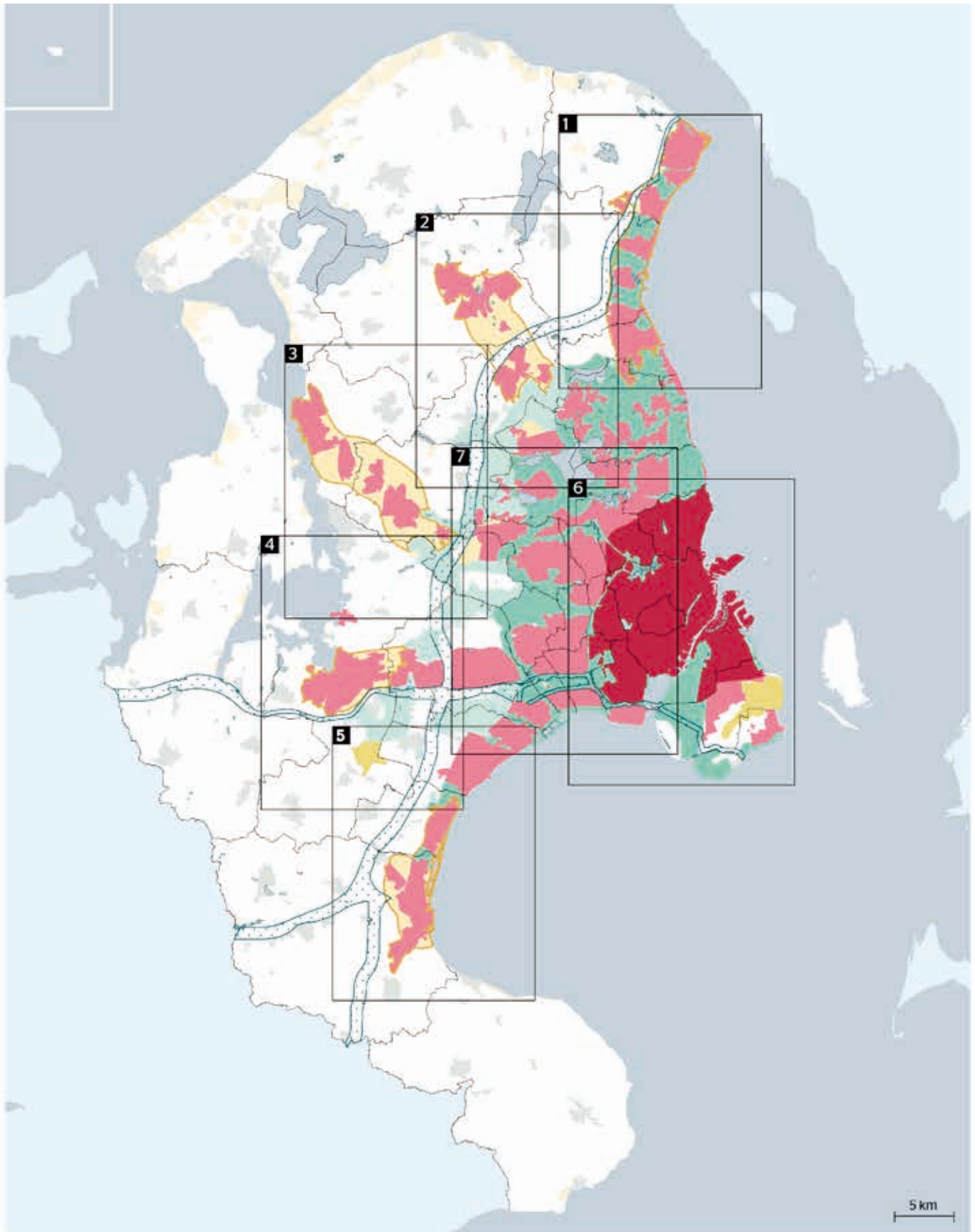
Ida Auken / Sven Koefoed-Hansen

Kortbilag A: De 4 geografiske delområder

Det indre storbyområde (Håndflåden)	Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)	Det øvrige hovedstadsområde (Sommerhusområde)
Det ydre storbyområde (Byfingrene)	Grønne kiler (Ydre kiler)	Det øvrige hovedstadsområde (Landområde)
Det ydre storbyområde (Landområdet)	Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	Transportkorridor
		Lufthavn

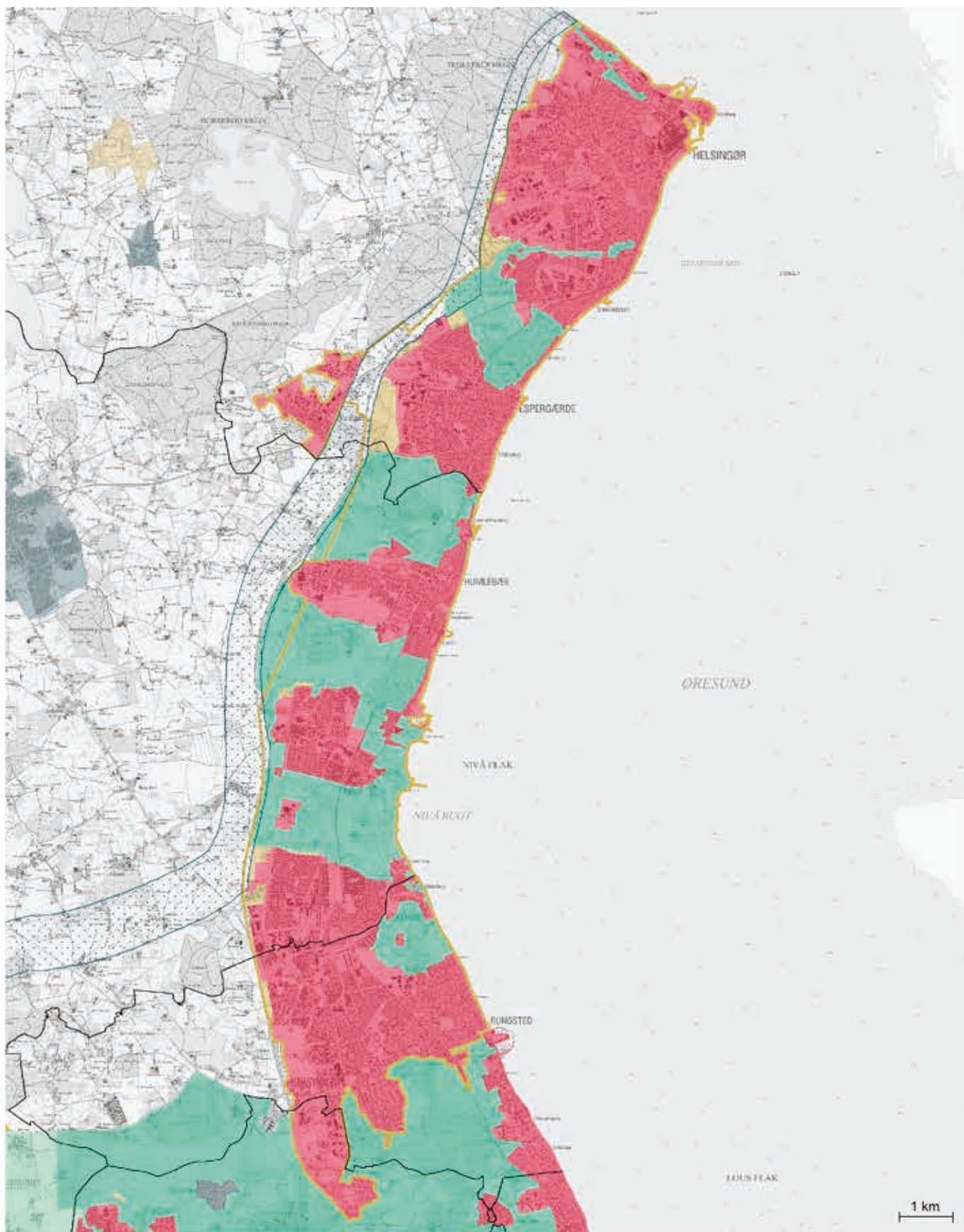
Kortbilag A.0: De 4 geografiske delområder

■ Det indre storbyområde (Håndfladen)	■ Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Sommerhusområde)
■ Det ydre storbyområde (Bytingrene)	■ Grønne kiler (Ydre kiler)	 Det øvrige hovedstadsområde (Landområde)
■ Det ydre storbyområde (Landområdet)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	 Transportkorridor
		■ Lufthavn

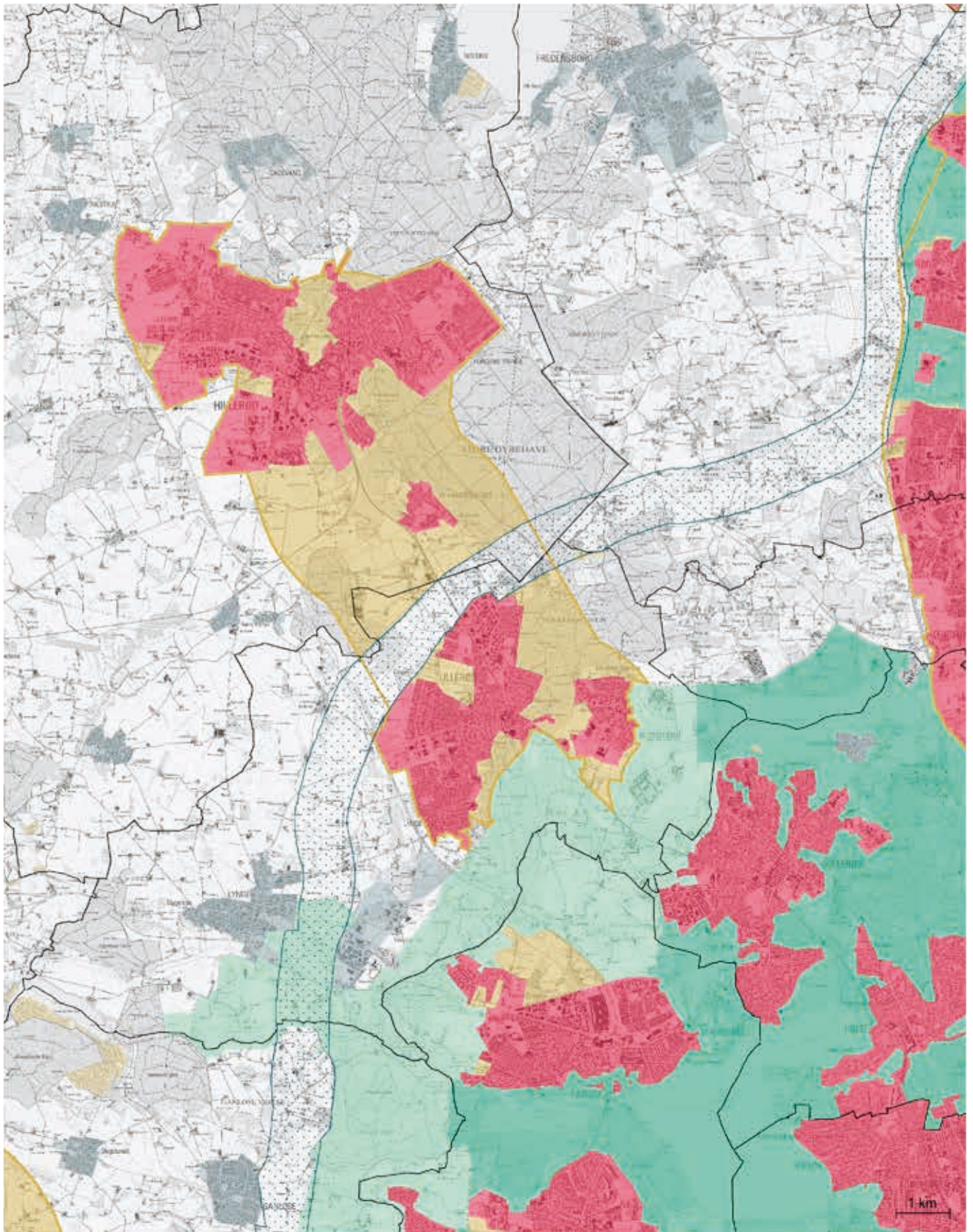

Kortbilag A.1: Ydre del af Helsingør-fingeren

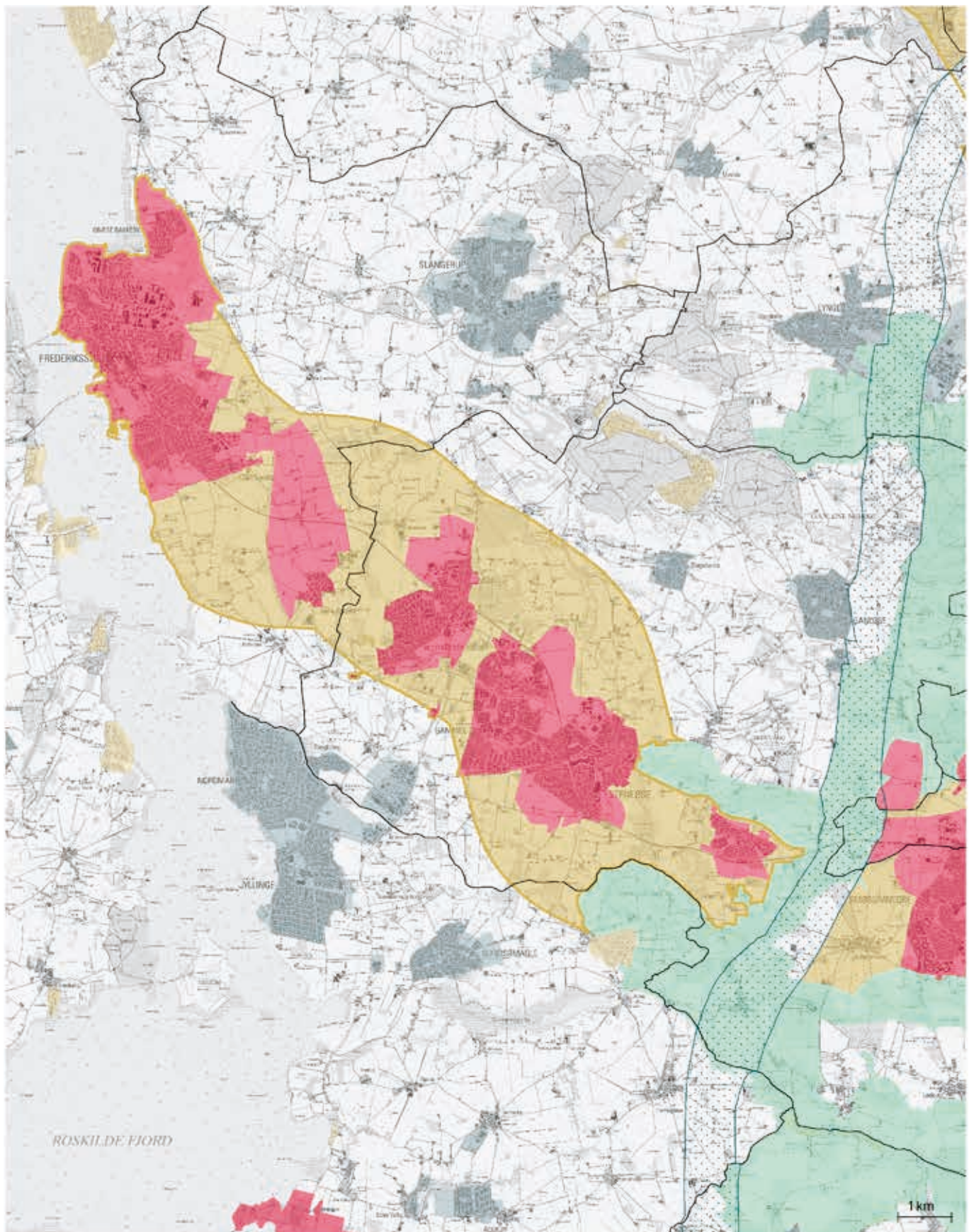
■ Det indre storbyområde (Håndlæder)	■ Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Sommerhusområde)
■ Det ydre storbyområde (Byfingrene)	■ Grønne kiler (Ydre kiler)	□ Det øvrige hovedstadsområde (Landområde)
■ Det ydre storbyområde (Landområdet)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	□ Transportkorridor
		■ Lufthavne

Kortbilag A.2: Ydre del af Hillerød-fingeren og Farum-fingeren

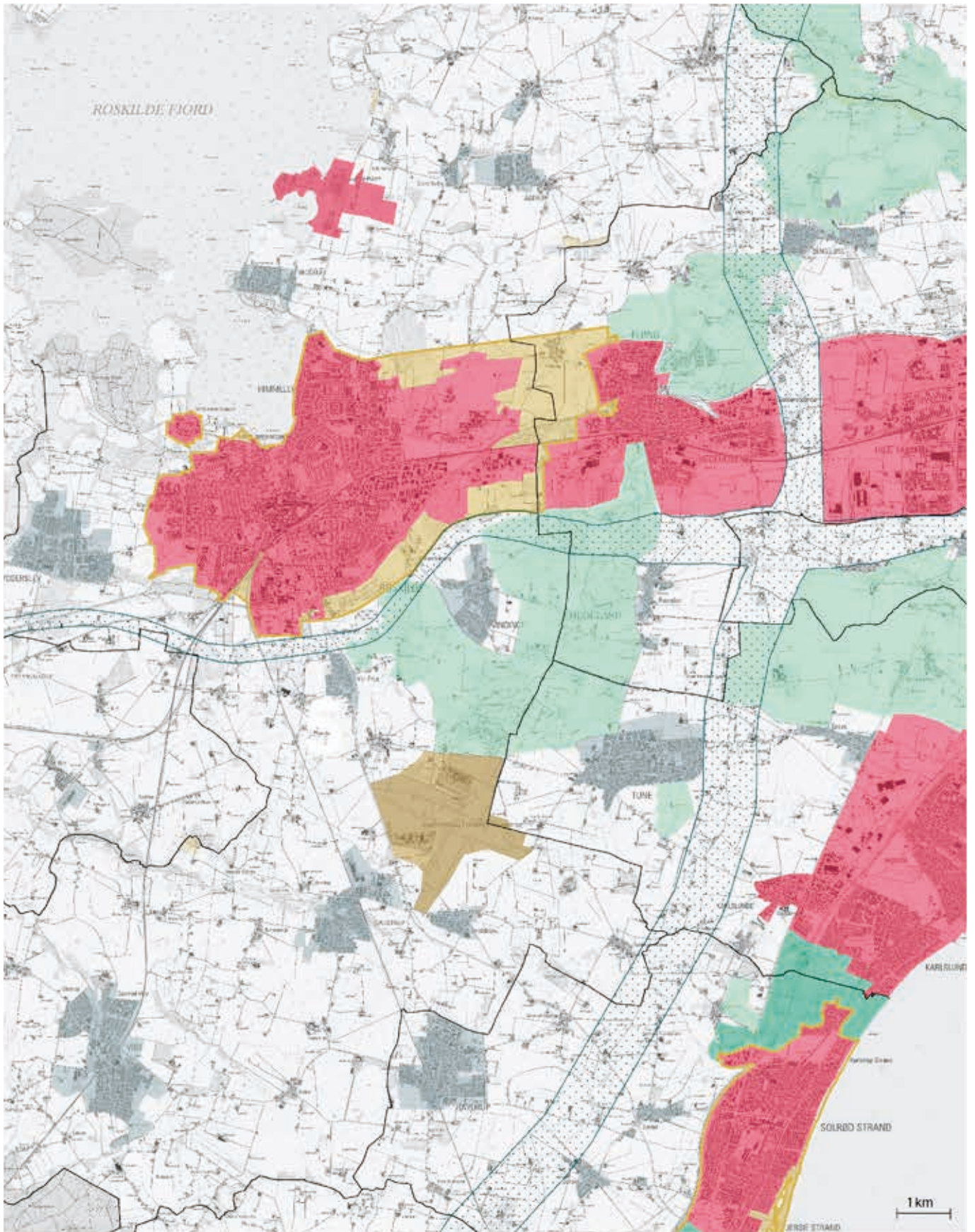
■ Det indre storbyområde (Håndfladen)	■ Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Sommerhusområde)
■ Det ydre storbyområde (Byfingrene)	■ Grønne kiler (Ydre kiler)	□ Det øvrige hovedstadsområde (Landområde)
■ Det ydre storbyområde (Landområdet)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	□ Transportkorridor
		■ Lufthavne

Kortbilag A.3: Ydre del af Frederikssund-fingeren

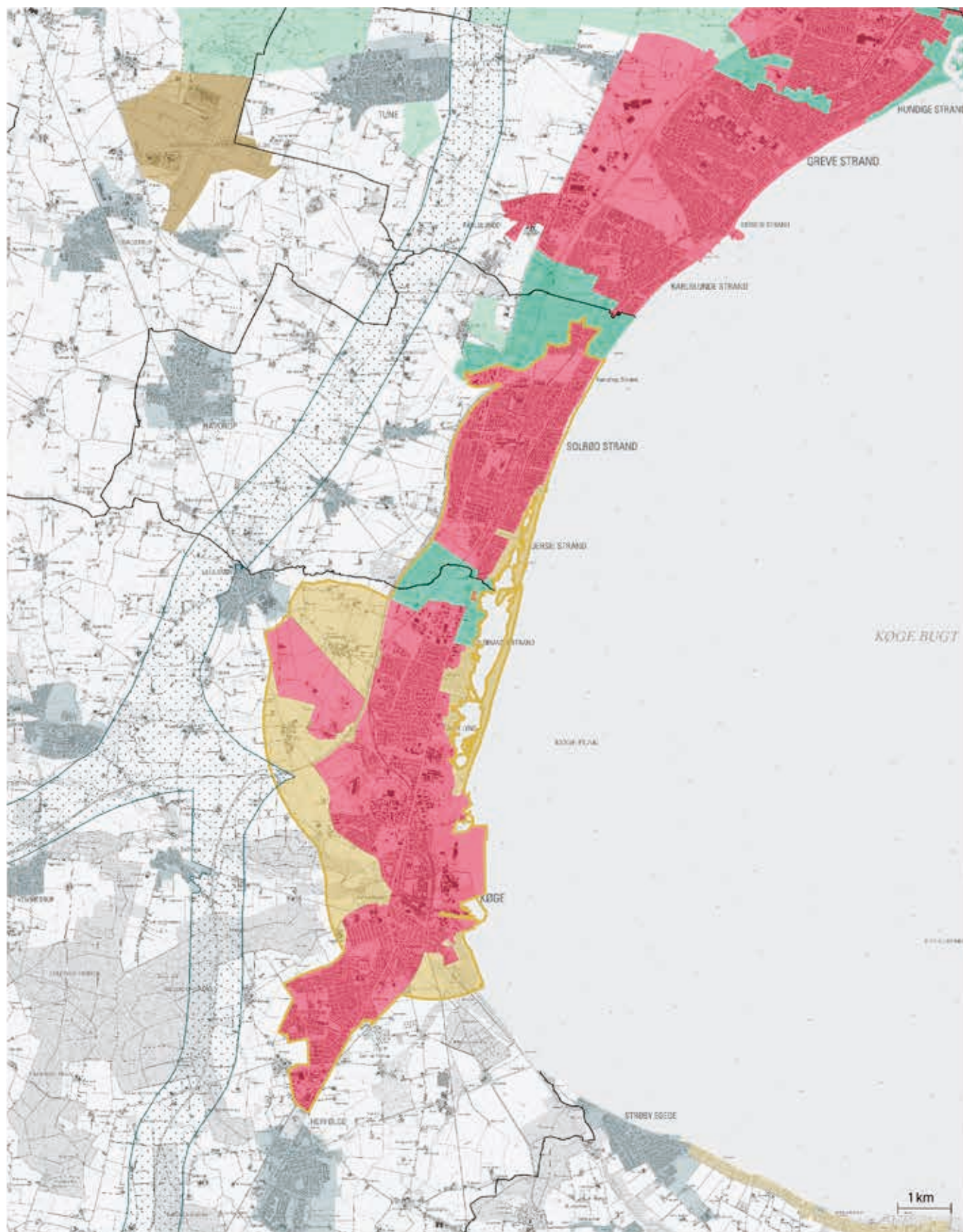
Det indre storbyområde (Håndflåden)	Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)	Det øvrige hovedstadsområde (Sommerhusområde)
Det ydre storbyområde (Byfingrene)	Grønne kiler (Ydre kiler)	Det øvrige hovedstadsområde (Landområde)
Det ydre storbyområde (Landområdet)	Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	Transportkorridor
		Lufthavne

Kortbilag A.4: Ydre del af Roskilde-fingeren

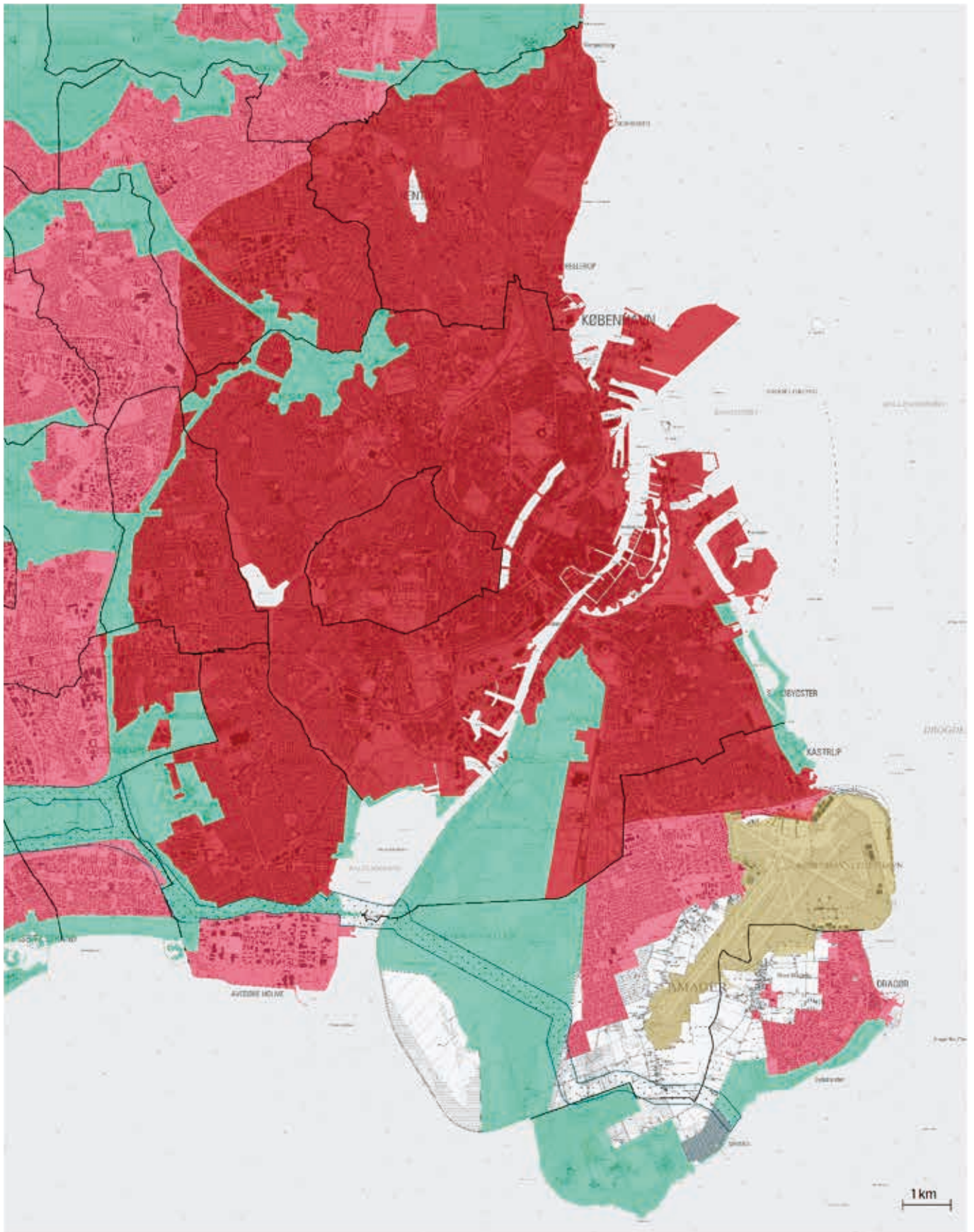
■ Det indre storbyområde (Håndflåden)	■ Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Sommerhusområde)
■ Det ydre storbyområde (Bytingrene)	■ Grønne kiler (Ydre kiler)	□ Det øvrige hovedstadsområde (Landområde)
■ Det ydre storbyområde (Landområdet)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	□ Transportkorridor
	■ Lufthavne	

Kortbilag A.5: Ydre del af Køge-fingeren

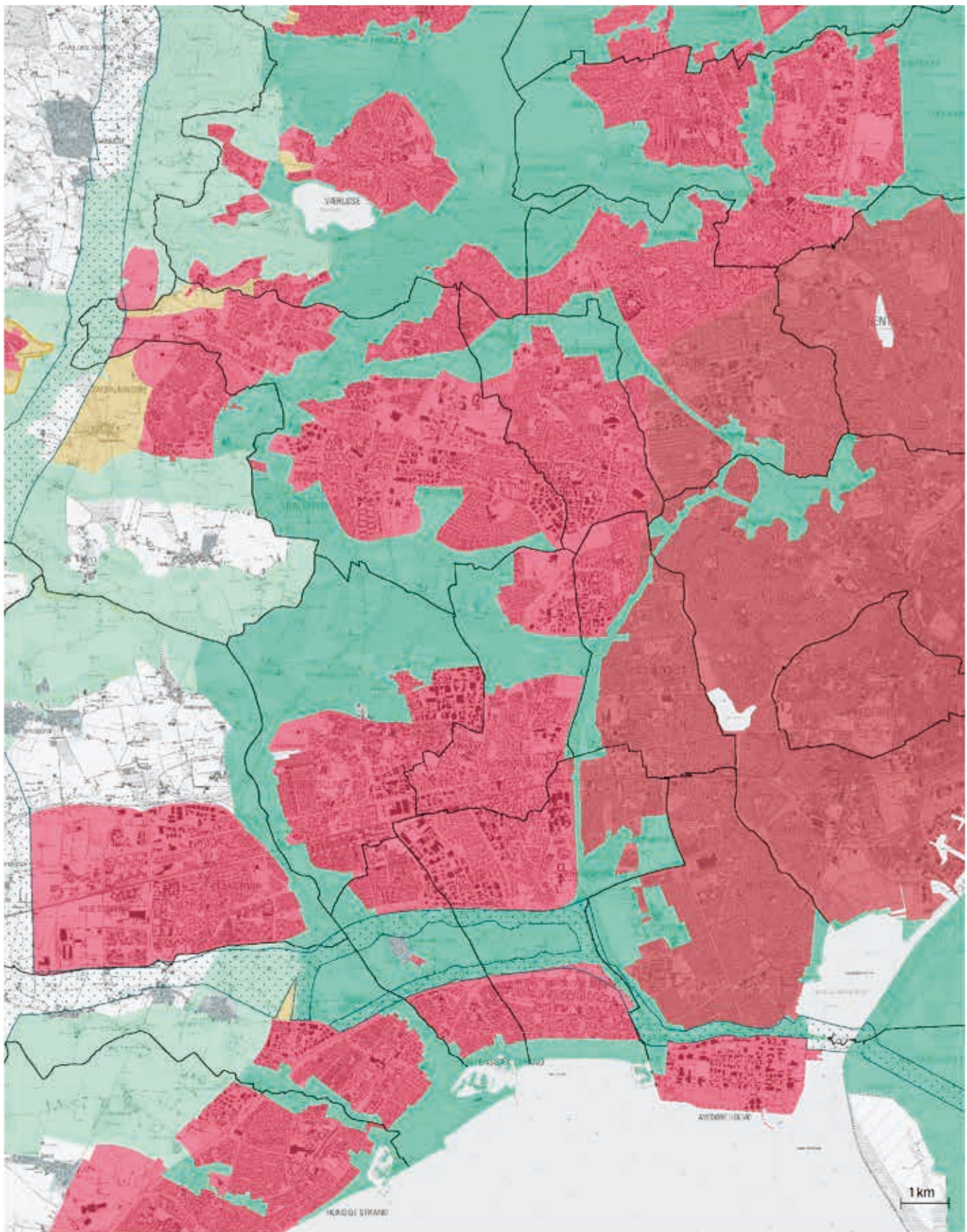
■ Det indre storbyområde (Håndflåden)	■ Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Sommerhusområde)
■ Det ydre storbyområde (Byflingrene)	■ Grønne kiler (Ydre kiler)	□ Det øvrige hovedstadsområde (Landområde)
■ Det ydre storbyområde (Landområdet)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	— Transportkorridor
		■ Lufthavne

Kortbilag A.6: Indre storbyområde

■ Det indre storbyområde (Håndfladen)	■ Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Sommerhusområde)
■ Det ydre storbyområde (Byfingrene)	■ Grønne kiler (Ydre kiler)	□ Det øvrige hovedstadsområde (Landområde)
■ Det ydre storbyområde (Landområdet)	■ Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	□ Transportkorridor
		■ Lufthavne

Kortbilag A.7: Ring 3-korridoren

Det indre storbyområde (Håndfladen)	Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)	Det øvrige hovedstadsområde (Sommerhusområde)
Det ydre storbyområde (Byflingrene)	Grønne kiler (Ydre kiler)	Det øvrige hovedstadsområde (Landområde)
Det ydre storbyområde (Landområdet)	Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	Transportkorridor
		Lufthavne

Kortbilag A.8: Rækkefølge for arealer til byudvikling tidligst efter 2021

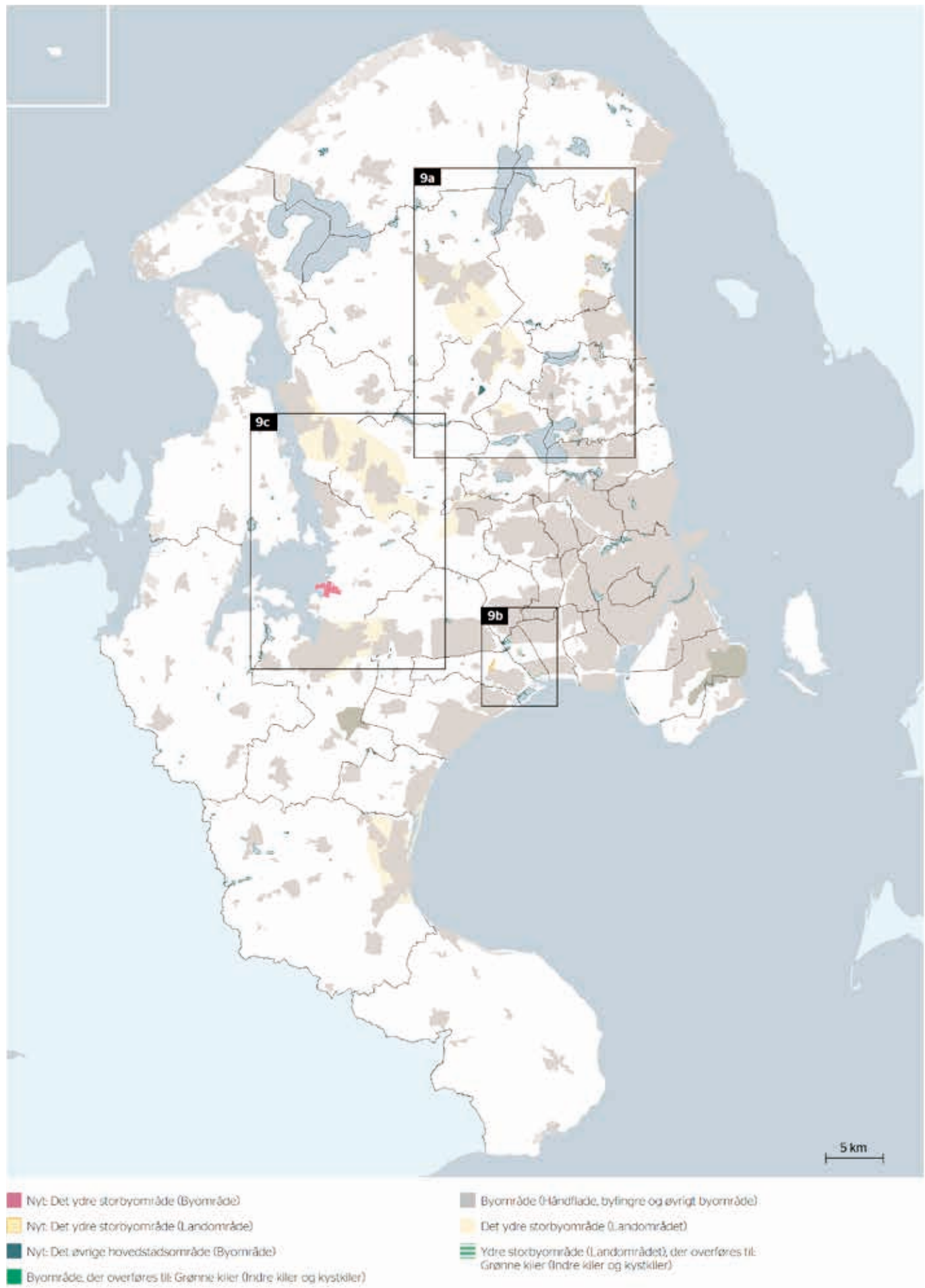
■ Rækkefølge for arealer til byudvikling tidligst efter 2021

1. Gilleleje 9 ha 2. Græsted 12 ha 3. Kirke Hyllinge 5 ha
4. Kirke Såby 6 ha 5. Lejre 7 ha 6. Tune 12 ha 7. Karlslunde 6 ha
8. Borup 31 ha 9. Hertzøge 23 ha 10. Store Heddinge 17 ha

Rækkefølge er fastlagt i kommuneplanerne 2009
efter forhandling med staten

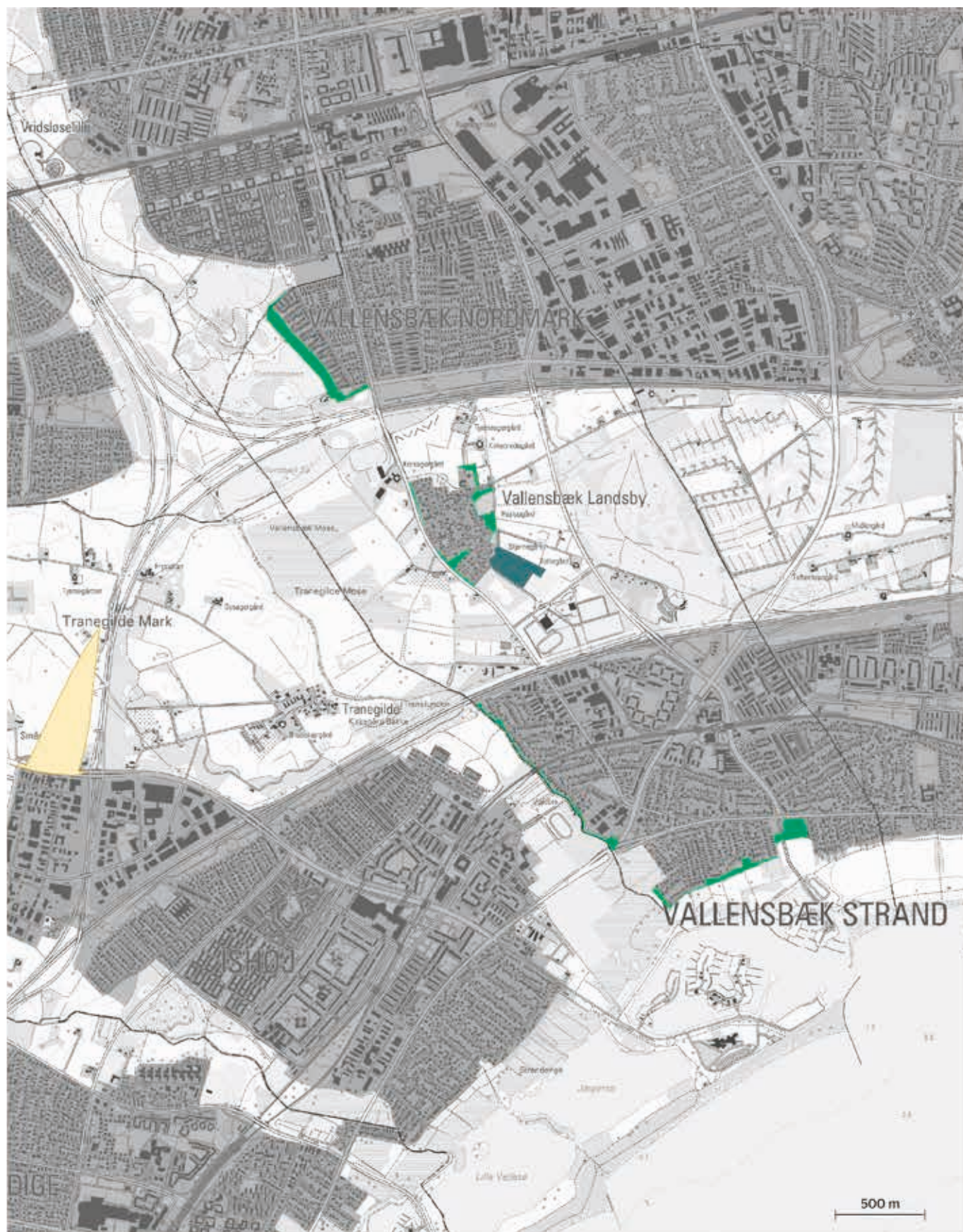

Kortbilag A.9: Ændrede afgrænsninger af byområdet og storbyområdets landområde

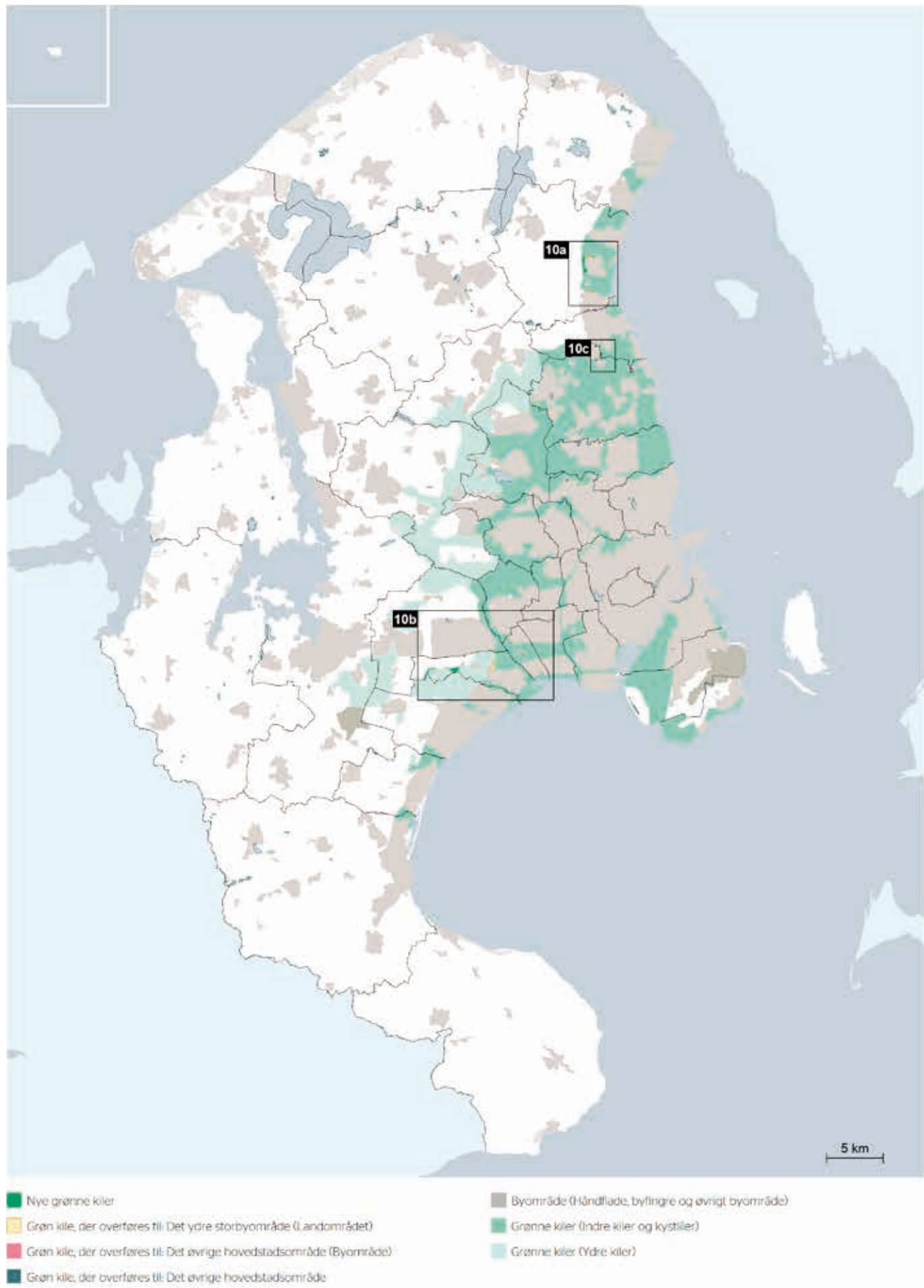
Kortbilag A.9b: Ændrede afgrænsninger af byområdet og storbyområdets landområde

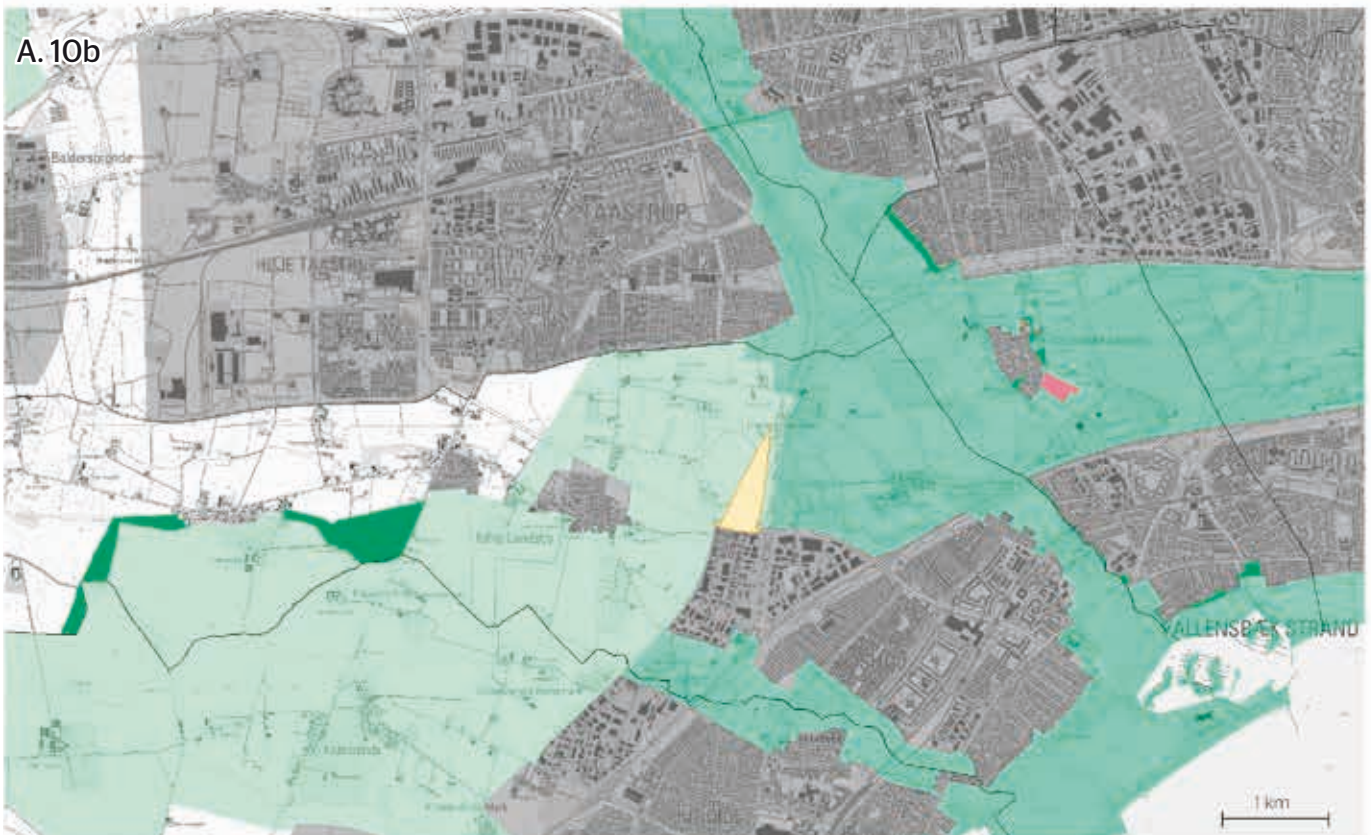
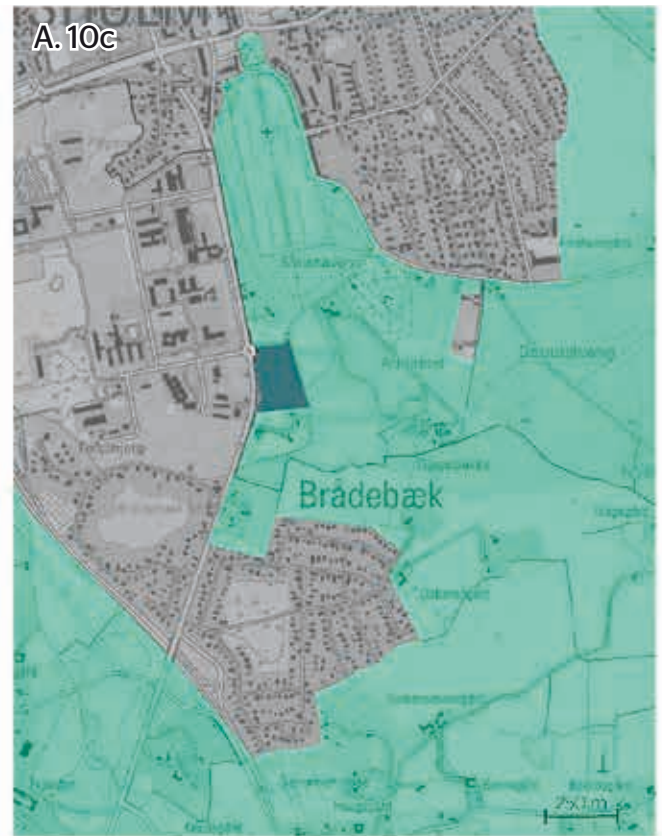
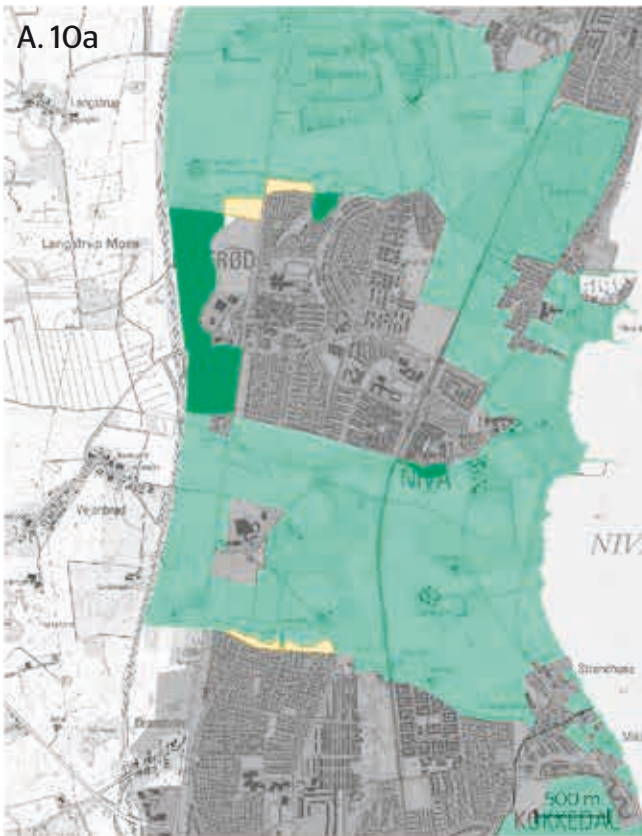
- Nyt: Det ydre storbyområde (Landområde)
- Byområde (Håndflade, byfingre og øvrigt byområde)
- Nyt: Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)
- Byområde, der overføres til Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)

Kortbilag A.10: Nye ændrede afgrænsninger af de grønne kiler

Kortbilag A.10a, 10b og 10c : Nye ændrede afgrænsninger af de grønne kiler

■ Nye grønne kiler	■ Byområde (Håndflade, byfingre og øvrigt byområde)
■ Grøn kile, der overføres til Det ydre storbyområde (Landsområdet)	■ Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)
■ Grøn kile, der overføres til Det øvrige hovedstadsområde (Byområde)	■ Grønne kiler (Ydre kiler)
■ Grøn kile, der overføres til Det øvrige hovedstadsområde	

Bilag B: Stationer og knudepunktsstationer

Knudepunktsstationer

Allerød
Bagsværd
Ballerup
Birkerød
Buddinge
Danshøj
Dybbølsbro
Farum
Fintholm
Frederiksberg
Frederikssund
Friheden
Glostrup
Greve
Hellerup
Helsingør
Herlev
Hillerød
Hillerød Syd (Overdrevsvejen)
Hundige
Høje Taastrup
Ishøj
Islands Brygge
Kildedal
Klampenborg
Kokkedal
Kongens Nytorv
København H
Køge
Køge Nord
Lufthavnen
Lyngby
Nordhavn
Ny Ellebjerg
Nørrebro
Nørreport
Roskilde
Ryparken
Rødovre
Rådhuspladsen
Solrød Strand
Svanemøllen
Trekroner
Tårnby
Valby

Universitetet
Vesterport
Ølstykke
Ørestad
Østerport

Øvrige stationer

Aksel Møllers Have
Albertslund
Amagerbro
Amager Strand
Avedøre
Bella Center
Bernstorffsvej
Bispebjerg
Brøndby Strand
Brøndbyøster
Charlottenlund
Christianshavn
Dysegård
Egedal
Emdrup
Enghave
Enghave Plads
Espergærde
Femøren
Forum
Frederiksberg Allé
Fuglebakken
Gammel Strand
Gentofte
Grøndal
Hareskov
Hedehusene
Holte
Humlebæk
Husum
Hvidovre
Islev
Jersie
Jyllingevej
Jægersborg
Karlsunde
Kastrup
KB Hallen

Kildebakken
Langgade
Lergravsparken
Lindevang
Malmparken
Marmorkirken
Måløv Station
Nivå
Nuuk's Plads
Nørrebros Runddel
Ordrup
Peter Bangsvej
Poul Henningsens Plads
Rungsted Kyst
Sjælør
Skjolds Plads
Skodsborg
Skovbrynet
Skovlunde
Snekkersten
Solbjerg
Sorgenfri
Stengården
Stenløse
Sundby
Sydhavn
Triangeln
Taastrup
Vallensbæk
Vangede
Vanløse
Vedbæk
Ved Orientkaj
Veksø
Vestamager
Vibenhushus Runddel
Vigerslev Allé
Virum
Værløse
Ølby
Øresund
Ålholm
Åmarken

Priorparken *

Noter:

- Ikke anlagte, men besluttede stationer er angivet i kursiv
- Der er den 20. juni 2013 indgået principaftale mellem Staten, Region Hovedstaden og berørte kommuner om anlæg af en letbane i Ring 3. Placering og navngivning af stationer fremgår af Kortbilag B.1.

* Der er ikke truffet beslutning om anlæg af en eventuelt kommende station ved Priorparken

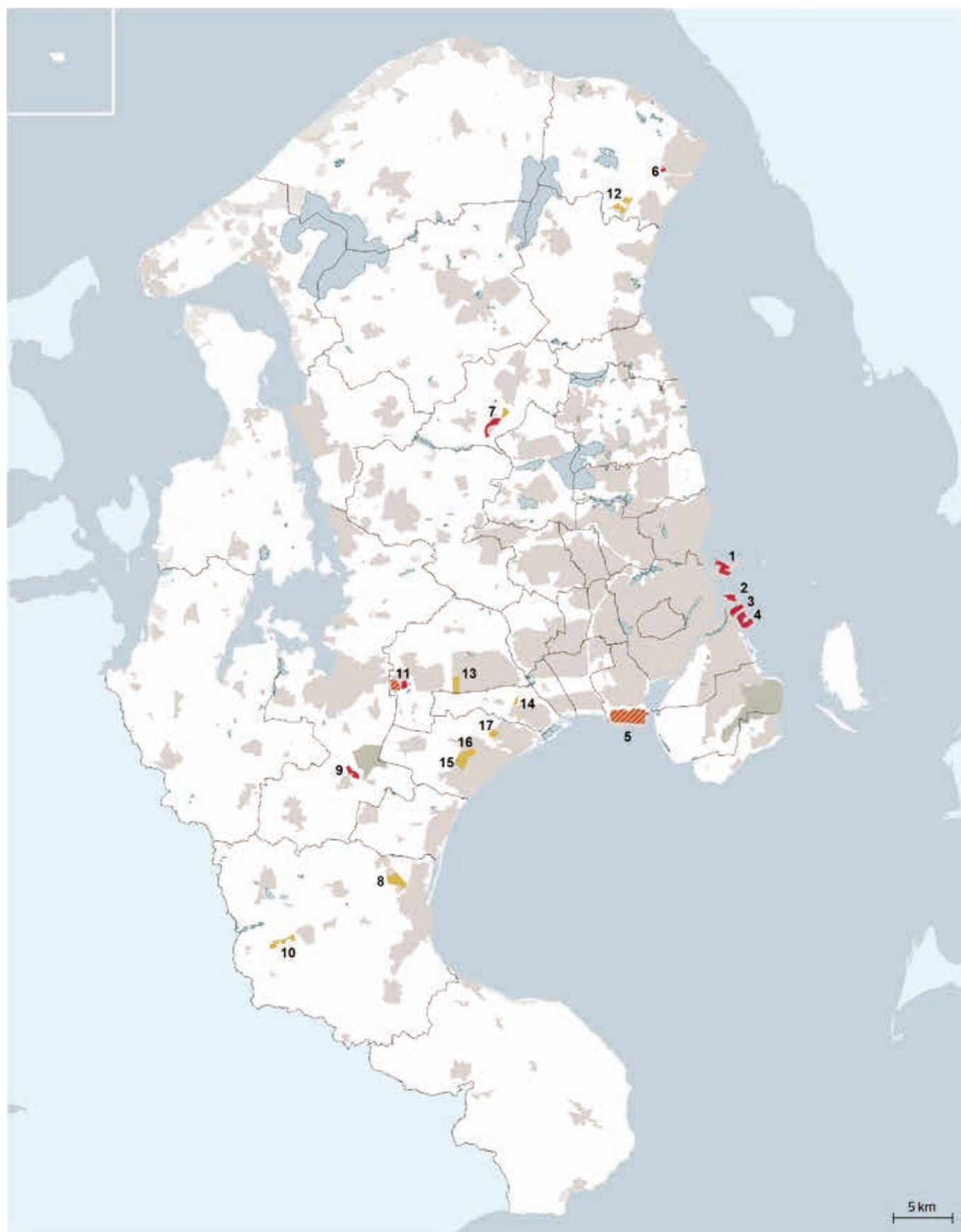
Kortbilag B.1: Linjeføring og stationer på kommende letbane på Ring 3

Kilde: Bilag 1 i Principaftale om anlæg og drift af en letbane på Ring 3

Kortbilag C: Områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav og til transport- og distributionserhverv

1. Nordhavn 2. Refshaleøen 3. Amagerværket/Amagerforbrændingen 4. Prøvestenen 5. Avedøre Holme 6. Rørtang 7. Vassingerød/Ny Vassingerød Nord 8. Nordhøj

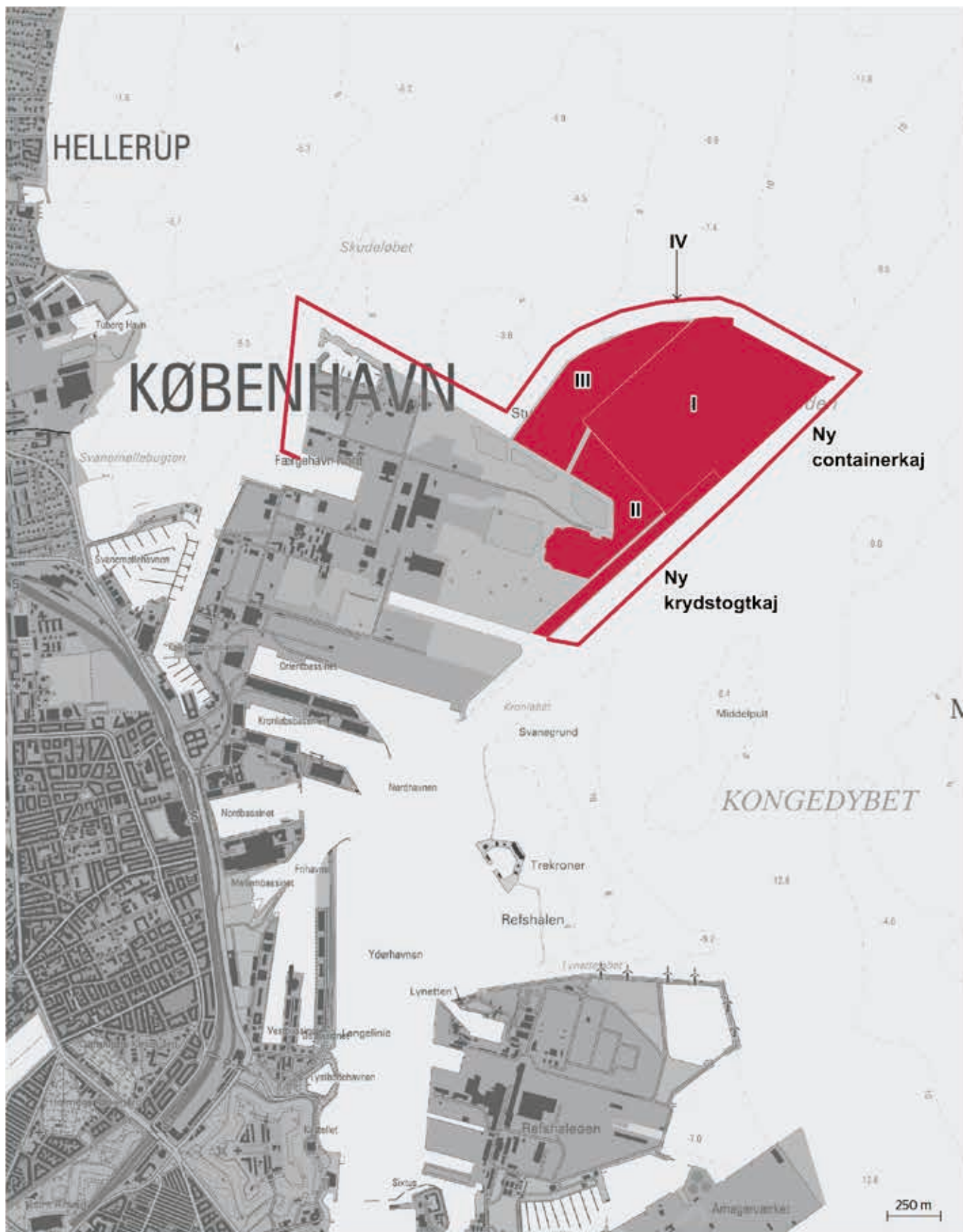
9. Gadstrup Erhvervscenter 10. Bjlæverskov Vest 11. Hedehusene Vest 12. Kvistgaard Nord og Oldervej Erhvervscenter 13. Høje-Taastrup TransportCenter 14. Ishøj

15. Greve Malm 16. Ventrupparken 17. Kildebrønde Syd

1. Nordhavn 2. Refshaleøen 3. Amagerværket/Amagerforbrændingen 4. Prøvestenen 5. Avedøre Holme 6. Rørtang 7. Vassingerød/Ny Vassingerød Nord 8. Nordhøj
9. Gadstrup Erhvervscenter 10. Bjlæverskov Vest 11. Hedehusene Vest 12. Kvistgaard Nord og Oldervej Erhvervscenter 13. Høje-Taastrup TransportCenter 14. Ishøj
15. Greve Malm 16. Ventrupparken 17. Kildebrønde Syd

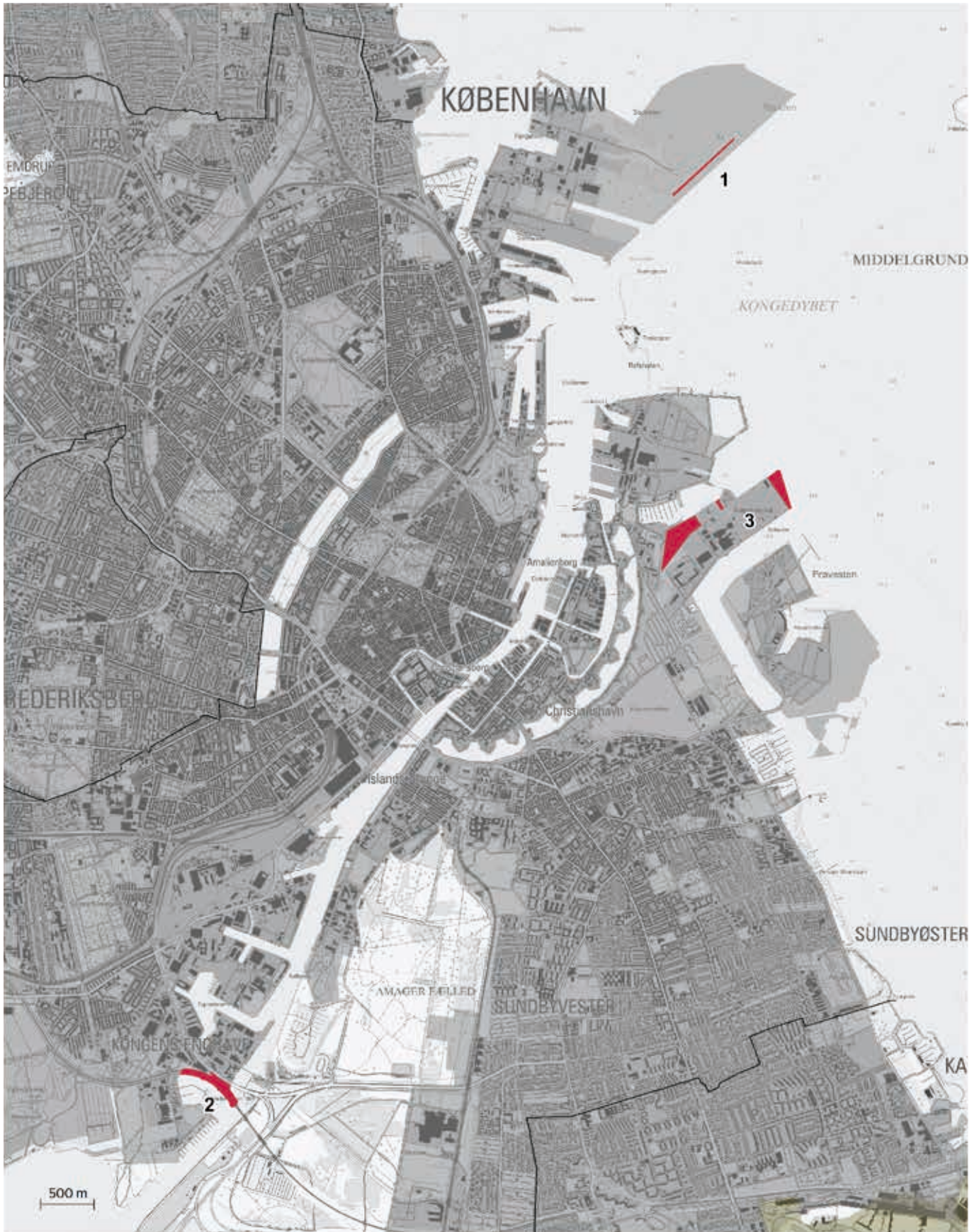
Kortbilag E: Område til containerterminal mv. i Københavns Ydre Nordhavn

■ Område til Containerterminal mv. i Københavns ydre Nordhavn

- I: Containerterminal
- II: Service- og vedligeholdesfaciliteter mv. i forbindelse med havnedrift
- III: Rekreativt område
- IV: Område som ikke kan opfyldes

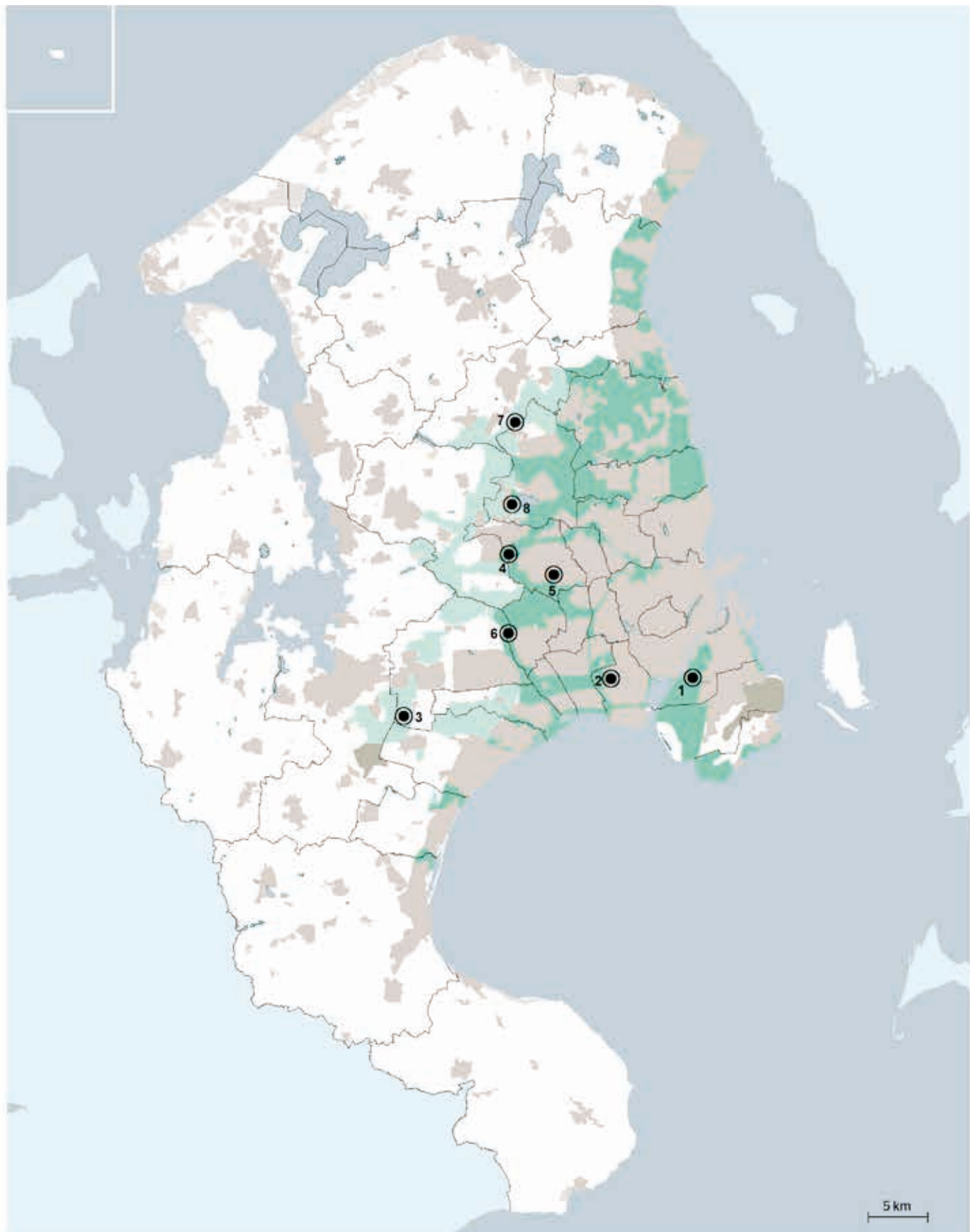
Kortbilag F: Arealer som Københavns Kommune kan overføre til byzone

■ Arealer som Københavns Kommune kan overføre til byzone

1. Krydstogtterminal - 2. Oplydt areal til Øresundsbanen - 3. Kraftværkshalvpen

Kortbilag G: Mulige placeringer af friluftsanlæg i grønne kiler

● Friluftsanlæg

■ Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)

■ Grønne kiler (Ydre kiler)

1. Vestamager (flere små anlæg) 2. Øst for Byvej 3. Hødeland 4. Hjortesprikkilen 5. Vestskoven
6. Albertslund Golfklub 7. Farum Kasernes øvelsesteræn 8. Flyvestation Værvase

Kortbilag I: Reservationer til transportkorridor

Transportkorridor

Kortbilag I.1: Revision til transportkorridor

Kortbilag J: Reservationer til overordnede kollektive trafik anlæg

Eksisterende strækningsanlæg

— Regionaltog, S-tog og Metro

Reservation til nye anlæg

— Metro

— Letbane

— København Ringsted

— Lejre-Vipperød (dobbeltspor)

— S-tog (vigespor)

● Station

□ Transportkorridor

Bemærkninger

Numre på kortet henviser til liste over ny anlæg i § 24

Banearlæggenes forløb er vist oversigtligt og kan være af principiel karakter

Kortbilag K: Reservationer til overordnede vejanlæg

Eksisterende veje

- Motorvej
- Øvrig overordnet vej

Reservation til nye anlæg

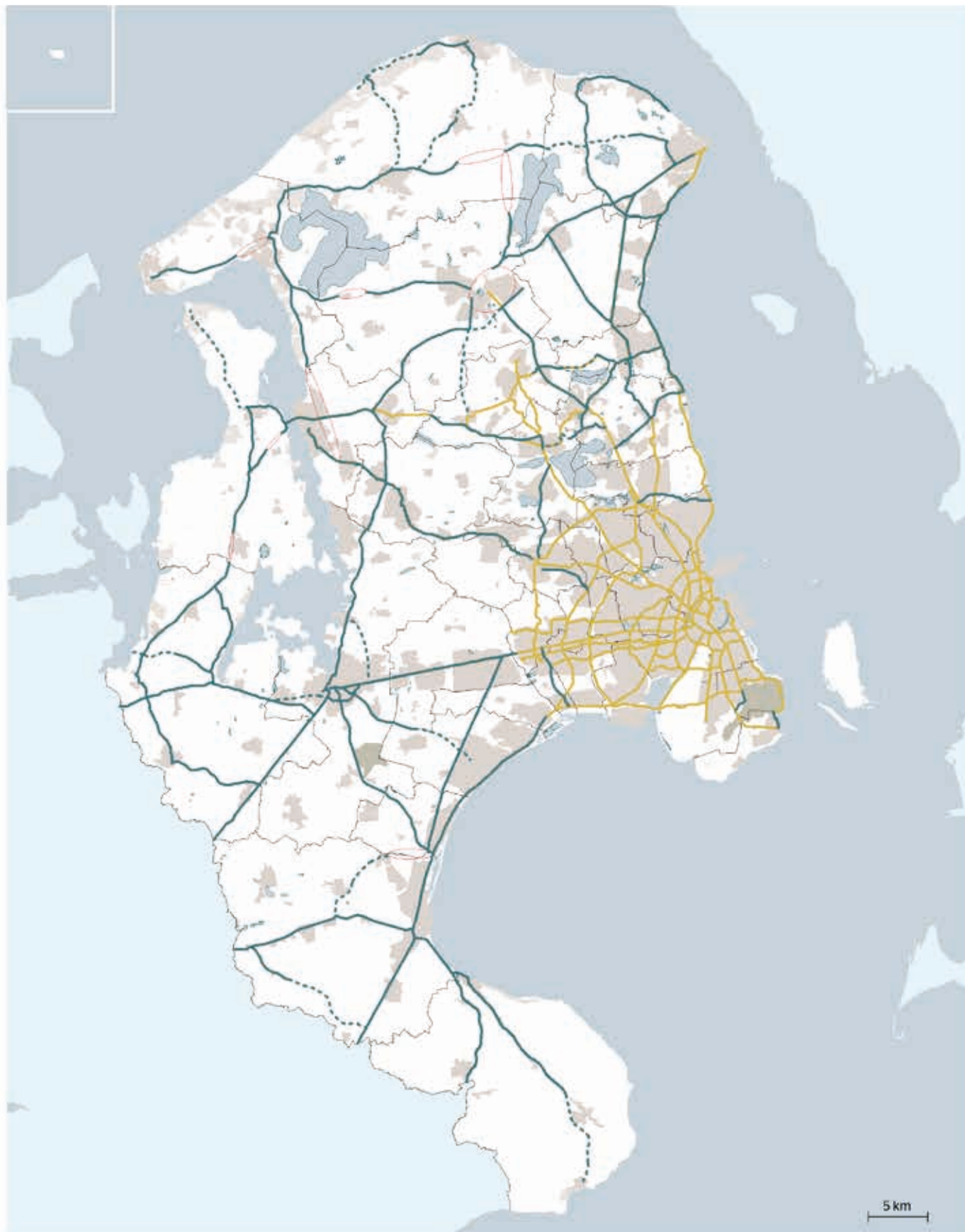
- Motorvej/motorvejsudvidelse
- Øvrig overordnet vej
- Transportkorridor

Bemærkninger

Numre på kortet henviser til liste over ny anlæg i § 25

Vejanlæggenes forløb er vist oversigtligt og kan være af principiel karakter

Kortbilag L: Reservationer til overordnede transport/pendlercykelstier, herunder cykelsuperstier

- Eksisterende og planlagte Cykelsuperstier
- Øvrige eksisterende overordnede cykelstier med regional betydning
- - Planlagte overordnede cykelstier med regional betydning
- "Missing links" (mangende, endnu ikke planlagte strækninger)

Kortbilag M: Reservationer til overordnede rekreative stier

Kortbilag N: Reservationer til overordnede energiforsyningsanlæg

Eksisterende strækingsanlæg

- Højspændingsluftledning 400 kV
- Højspændingsluftledning 132 kV
- Højspændingsjordkabel 400 kV
- Højspændingsjordkabel 132 kV
- Naturgashovedtransmissionsledning

Reservation til nye anlæg

- - Højspændingsjordkabel
- - Naturgashovedtransmissionsledning
- Naturgaskompressorstation
- Transportkorridor

Bemærkninger

Numre på kortet henviser til liste over ny anlæg i § 28

Strækingsanlæggenes forløb er vist oversigtligt og kan være af principiel karakter

Kortbilag N.1: Ændring af trace for naturgashovedtransmissionsledning

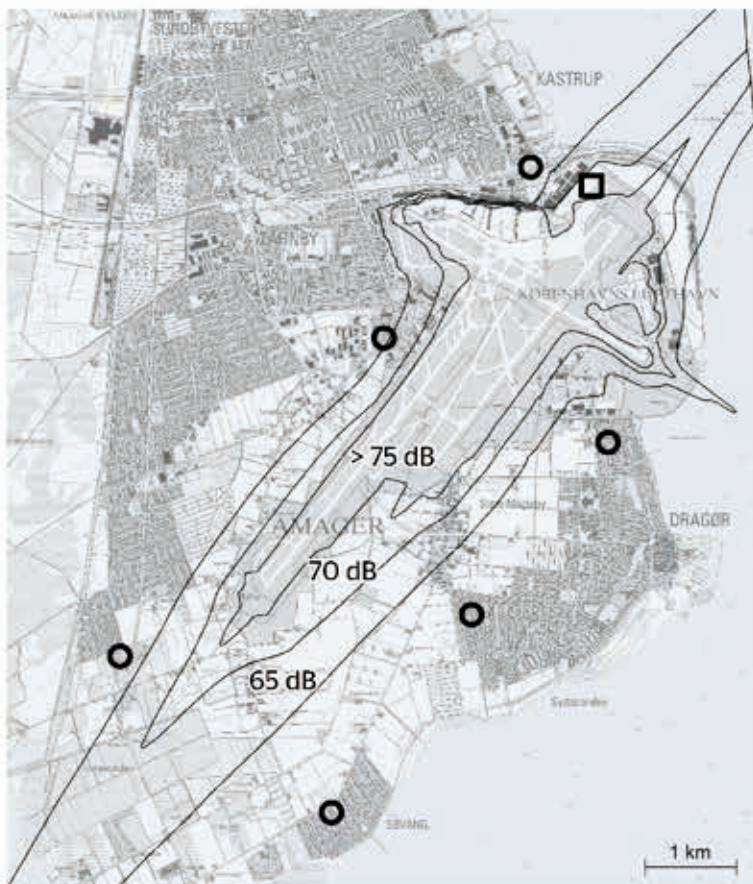

Kortbilag O: Restriktionsområder ved Københavns Lufthavn, Kastrup

- Område til lufthavn, lufthavnsrelaterede erhvervs- og servicefunktioner samt trafikarlæg
- Område uden for lufthavnen med restriktioner
- Område med restriktioner indtil drejning af tværbane
- Zone for støjskærmning

Kortbilag P: Støjzone ved Københavns Lufthavn, Kastrup

- Flyve- og taxastøj
- Målestation
- Motorafprøvningsområde

Kortbilag Q: Afgrænsning af Roskilde Lufthavns område

 Lufthavnens område

Kortbilag R: Støjzone ved Roskilde Lufthavn, Tune

 Roskilde Lufthavn
 Støjkonsekvensområde
 Område med særlige restriktioner

Vejledning om Bekendtgørelse om hovedstadsområdetets planlægning (Fingerplan 2013)

Bemærkninger til regler i Fingerplan 2013

Almindelige bemærkninger

Landsplandirektivet for hovedstadsområdetets planlægning - Fingerplan 2013- udstedes efter regler i planlovens § 3 stk. 1, og § 5 j, stk. 4. Planlovens § 5j stk. 4 bemyndiger miljøministeren til efter § 3, stk. 1 at fastlægge regler, der konkretiserer de i § 5 i og i § 5 j, stk. 1 og 3 nævnte overordnede principper for planlægningen i hovedstadsområdet.

Landsplandirektivets formål er at fremtidssikre Fingerplanen ved at give et fremadrettet fælles grundlag for de 34 hovedstadskommuners planlægning. Fingerplan 2013 bygger videre på og er en revision af Fingerplan 2007. Fingerplan 2013 erstatter reglerne i Fingerplan 2007.

Fingerplan 2013 medtager ikke regler vedrørende detailhandel. Regler for detailhandel er fastlagt i Landsplandirektivet for detailhandel i hovedstadsområdet (5. november 2008).

Fingerplan 2013 indfører et nyt begreb: "grønne bykiler". De "grønne bykiler" er en særlig anvendelse af byområdet i hhv. det indre storbyområde og det ydre storbyområde. De "grønne bykiler" skal overvejende forbeholdes alment tilgængelige fri- og fritidsformål. I modsætning til i de grønne kiler er det muligt i de grønne bykiler at placere bymæssige fritidsanlæg.

Fingerplan 2013 udpeger en række arealer i København, Frederiksberg, Tårnby og Gentofte Kommuner, som har regional betydning for friluftslivet, til "grønne bykiler". Områderne er alle fastlagt til grønne områder i kommuneplanlægningen. Deres afgrænsning i kommuneplanerne indarbejdes i Fingerplan 2013. Hovedparten af de udpegede

"grønne bykiler" er fredede og kan fortsat anvendes i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne.

Et projektsamarbejde mellem bl.a. Naturstyrelsen og de 10 Ring 3 kommuner skal danne grundlag for i en efterfølgende revision af Fingerplanen også at fastlægge "grønne bykiler" i byomdannelsesområder langs Ring 3.

Fingerplan 2013 fastlægger endvidere som noget nyt et overordnet rekreativt stinet, som bl.a. skal sikre bedre adgang til de grønne kiler og grønne bykiler. Et fastlagt overordnet cykelstinet supplerer de rekreative stinet og skal sikre bedre muligheder for daglig cykling mellem bolig og arbejde. Overordnede reservationer til sådanne stinet indgik i tidligere regionplaner. Der er generelt positiv opbakning fra kommunerne til at genindføre overordnede reservationer til stinet.

Fingerplan 2007 indeholdt i lighed med tidligere regionplaner arealreservationer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav (miljøklasse 6 og 7). De fleste af områderne er i dag udbyggede og ofte med ikke miljøbelastende virksomheder. Samtidig er efterspørgslen efter at placere virksomheder med særlige beliggenhedskrav (miljøklasse 6 og 7) begrænset. Fingerplan 2013 giver derfor kommunerne mulighed for at zonere de pågældende områder, hvor dele af områderne kan anvendes til virksomheder i lavere miljøklasser.

Formålet med zoneringsen skal være at sikre, at der fortsat er lokaliseringmuligheder for miljøbelastende virksomheder, og zoneringsen skal efterfølgende indarbejdes i Fingerplanen.

Fingerplan 2013 giver desuden kommunerne mulighed for i nogle af områderne at planlægge for transport- og distributionserhverv. Dette gælder områder, som er velbeliggende i forhold til motorvejsnettet. Denne arealtype er en begrænset ressource. Transport- og distributionserhverv er i vækst. Fingerplan 2013 udpeger derfor yderligere et antal eksisterende erhvervsområder ved motorvejsnettet, som forbeholdes transport- og distributionserhverv. Udpegningerne sikrer, at der er velbeliggende motorvejsnære arealer til transport- og distributionserhvervene ved motorvejsnettet ved portene til hovedstadsområdet i syd, vest og nord. Desuden sikrer udpegningerne velbeliggende motorvejsnære arealer til transport- og distributionserhverv, som er hhv. lufthavsrelaterede og banerelaterede.

Fingerplan 2013 fastholder udformningen af stationsnærhedspolitikken fra Fingerplan 2007. Det indebærer, at stationsnære områder og stationsnære kerneområder kan afgrænses om alle eksisterende og besluttede stationer på det overordnede banenet bestående af S-banerne, Kystbanen, Vestbanen, Øresundsbanen, metroen og letbaner.

Folketinget vedtog den 21. maj 2013 en afgangsaftale om byudvikling i Nordhavn. Hermed bliver den besluttede byudvikling i Indre Nordhavn stationsnær.

Staten, ved Transportministeriet, Region Hovedstaden og 11 berørte kommuner i Ringby- og letbanesamarbejdet, har den 20. juni 2013 indgået en principaftale om anlæg og drift af en letbane på Ring 3. Hermed giver Fingerplan 2013 kommunerne mulighed for at afgrænse stationsnære områder omkring de aftalte standsningssteder, som er vist i principaftalens bilag 1, og mulighed for at planlægge for en intensiv anvendelse af disse områder. Udnyttelsen af byudviklingspotentialer ved standsningssteder indgår som et væsentligt grundlag for principaftalen. Profiler og strategier for realisering af disse potentialer vil blive drøftet i to samarbejdsprojekter mellem Naturstyrelsen og de berørte kommuner.

Fingerplan 2013 ændrer afgrænsningen af Roskilde byfingern, således at den omfatter DTU Risø Campus og en ny forskerpark i tilknytning hertil. Planen fastlægger regler for udbygningen af området, herunder mulighed for at opføre større kontorbygninger med mere end 1.500 etagemeter. Roskilde

Kommune vil sikre en trafikal adfærd blandt de ansatte på virksomhederne i DTU Risø Campus og Forskerparken svarende til, at virksomhederne var lokaliseret inden for gangafstand til en station på det overordnede banenet.

Endelig indeholder Fingerplan 2013 en række mindre justeringer af afgrænsningerne af det ydre storbyområde, de grønne kiler, byområderne i det øvrige hovedstadsområde samt transportkorridorerne. I de fleste tilfælde indebærer justeringen blot en tilpasning til kommuneplanernes digitalisering, i andre tilfælde imødekommes kommunale ønsker, som ikke er i strid med de overordnede principper i Fingerplanen. Endelig følger Fingerplan 2013 op på anbefalingerne fra Transportkorridorudvalget, hvilket indebærer en række justeringer af arealreservationerne til transportkorridorerne.

Med Fingerplan 2007 fik en række kommuner i det ydre storbyområde ydermere et råderum til selv at udlægge ny byzone. En principiel afgrænsning af det ydre storbyområde gav kommunerne råderum til selv at vurdere byudviklingsinteresserne i forhold til andre arealinteresser på arealer, som samlet udgør ca. 7.700 ha, hvoraf godt 2.000 ha skønnes at være omfattet af prohibitiv beskyttelse (fredninger, internationale naturbeskyttelsesområder mv.). Fingerplan 2013 viderefører dette råderum med enkelte justeringer. Interesseafvejningen skal ske i respekt for overordnede interesser, herunder regler i Fingerplan 2013. Dette indebærer bl.a., at der i den kommunale planlægning skal fastlægges rækkefølge på ny byzone ud fra overordnede og kommunale hensyn. Som noget nyt fastlægger Fingerplan 2013, at der parallelt med planlægning for ny udvikling i de ydre dele af byfingrene skal ske en planlægning for udbygning af de grønne kiler langs med og på tværs af byfingrene.

Kommunerne i det øvrige hovedstadsområde fik med Fingerplan 2007 ligeledes et øget råderum. Også dette råderum videreføres med Fingerplan 2013. Det allerede tilvejebragte råderum indebærer imidlertid, at der næppe i de førstkomende år er behov for at øge den samlede boligrummelighed i det øvrige hovedstadsområde. På kort sigt vil det ny råderum bestå i, at kommunerne får mulighed for at selv at afveje, hvor de kommende års boligudbygning skal ske. Nyudlæg skal ske i respekt for overordnede interesser, herunder regler i Fingerplan 2013. Det indebærer, at der for nyudlæg skal fastlægges rækkefølgeangivelser, som skal sikre,

at den samlede boligrummelighed i det øvrige hovedstadsområde ikke øges inden for planperioden. Kommunerne kan omdisponere rækkefølgen for udbygning af arealerne.

Fingerplan 2013 viderefører rækkefølgebestemmelserne fra Fingerplan 2007. Rækkefølgeangivelser skal sikre, at byudvikling og byomdannelse af regional betydning koordineres med udbygning af den trafikale infrastruktur, at der er et rigeligt og varieret udbud af planlagte byggemuligheder, som dog ikke væsentligt overstiger forventet nybyggeri i hovedstadsområdet i planperioden, at der kan skabes en rimelig regional balance i hovedstadsområdet udvikling, at byudvikling af regional betydning, f.eks. ved nye stationer, sikres en rimelig udbygningstakt og volumen, og at der skabes sammenhæng mellem nye og eksisterende byområder og klare grænser mellem by og land.

Miljøministeriet vil for at sikre et godt grundlag for fastlæggelse af rækkefølgeangivelser løbende opdatere opgørelserne af omfang og beliggenhed af byggemulighederne i den kommunale planlægning (rummelighed) og løbende opdatere statistikkerne over omfang og beliggenhed af nybyggeri. Disse opgørelser vil blive suppleret med data bl.a. om hovedstadsområdet befolknings- og erhvervsudvikling samt temaanalyser af centrale regionale udviklingstræk, herunder udviklingen på bolig- og erhvervsjendomsmarkederne. Oplysningerne vil omfatte en liste over rækkefølge i den kommunale planlægning. (se kortbilag A8). Oplysningerne vil blive stillet til rådighed for den kommunale planlægning, således som angivet i planloven.

Stationsnærhedsprincippet er fortsat den bærende lokaliseringstrategi for større kontor- og serviceerhverv af regional betydning. Stationsnær lokalisering virker positivt i forhold til at imødegå trængsel på vejnettet. Ligger en arbejdsplads tæt ved en station, fremmer det brugen af kollektiv transport. Når folk har et reelt valg mellem transportformerne, er der mange, der med fordel lader bilen stå og tager toget i stedet. Undersøgelser viser, at de trafikale effekter af stationsnær lokalisering ved velbetjente stationer på det overordnede banenet er meget markante.

Undersøgelser viser, at den trafikale effekt af stationsnær lokalisering af arbejdspladser opnås inden for en gangafstand på op til 500 m-600 m fra velbetjente stationer på det overordnede banenet.

Fingerplanens regler for den kommunale planlægning skal sikre de trafikale effekter af stationsnær-

hedspolitikken og samtidig give kommunerne et råderum i planlægningen.

Det er fuldt ud en kommunal kompetence at lokalisere kontor- og serviceerhverv af lokal karakter. Det kan dreje sig om bygninger på op til 1.500 m² etageareal, som kan lokaliseres både i og uden for de stationsnære områder. Større arbejdspladser og større besøgsintensive byfunktioner skal efter Fingerplanens regler placeres i de stationsnære områder.

Fingerplan 2013 viderefører begrebet det "stationsnære kerneområde", som er det område, hvor byfunktioner af intensiv karakter fortrinsvis skal placeres. Udgangspunktet for kommunernes afgrænsning af de stationsnære kerneområder er gangafstande på op til 600 m fra stationen, mens det stationsnære område kan afgrænses med udgangspunkt i det skematiske 1.000 m cirkelslag i det indre storbyområde (håndfladen) og 1.200 m cirkelslag i det ydre storbyområde (byfingrene). Det er således en kommunal opgave at afgrænse både det stationsnære område og det stationsnære kerneområde. Ønsker en kommune at give mulighed for at lokalisere kontorbygninger med mere end 1.500 etagemeter i det stationsnære område men uden for kerneområdet, skal der redegøres for, hvordan der sikres trafikale effekter med markedsandele for den kollektive transport svarende til i det stationsnære kerneområde.

Begrænset udbud af parkeringspladser kan være et effektivt virkemiddel, som ydermere kan suppleres med forskellige former for mobility management. Normerne for antal parkeringspladser bør tilpasses den trafikale adfærd, som kan forventes ved forskellige stationer - afhængig af deres beliggenhed og trafikale betjening.

Der kan dog uden videre planlægges for større kontorbyggeri over 1.500 etagemeter i det stationsnære område i større afstand fra stationerne end de 600 m, såfremt én af følgende situationer gør sig gældende:

1. Kommunen vurderer, at der ikke er tilstrækkeligt med byggemuligheder i det stationsnære kerneområde ("600 m") i den pågældende egn (dvs. inklusiv ved stationer i nabokommuner på samme banestrækning),
2. Kommunen fastlægger normer for maksimalt antal parkeringspladser, som er nærmere spe-

- ciferet og afhænger af stationens beliggenhed i fingerbystrukturen,
3. Det drejer sig om udvidelse af eksisterende kontorejendomme opført før 1. januar 2007.

Maksimumnormer for antal parkeringspladser kendes herhjemme fra Københavns Kommuneplan, Ørestad og stadig flere omegnskommuner, og i øvrigt fra en række europæiske storbyer.

På baggrund af opgørelser af de seneste 15-20 års kontorbyggeri skønnes det, at der uden for centralkommunerne årligt vil blive bygget omkring 12-13 kontorbygninger, som er større end 1.500 etagemeter. Fingerplanen sigter mod, at en større del af disse større kontorbygninger fremover lokaliseres i det stationsnære kerneområde, hvor det vil have betydelige trafikale effekter i form af mindre brug af bil og mere brug af kollektiv transport.

Fingerplan 2007 indeholdt en bestemmelse - § 6, stk. 5 - om byggemulighederne i de indre dele af Københavns Nordhavn, som indgik i aftalen mellem staten og Københavns Kommune om

Cityringen. Bestemmelsen sikrede udbygningsmuligheder svarende til i stationsnære områder også for de områder som indgik i aftalen, men lå uden for de stationsnære områder. § 6, stk. 5 i Fingerplan 2007 er ikke videreført i Fingerplan 2013, da folketinget den 21. maj 2013 besluttede, at Cityringen får en afgrening til Nordhavn, hvor der i første omgang anlægges to metrostationer ved hhv. Nordhavn Station og Ved Orientkaj. Hermed bliver hele Københavns Indre Nordhavn stationsnært, og der er ikke længere behov for en særlig bestemmelse vedrørende udbygningen af Indre Nordhavn.

Transportministeren, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune har i september 2012 indgået en aftale om anlæg og drift af en afgrening til Københavns Nordhavn fra Cityringen. I aftalen indgår, at Københavns Kommune skal udarbejde et plangrundlag for i alt ca. 870.000 etagemeter i de indre dele af Nordhavn. Med aftalen forhøjes byggemulighederne i forhold til de 600.000 etagemeter nybyggeri, som indgik i principaftalen fra december 2005 om Cityringen.

Bemærkninger til de enkelte regler

Kapitel 1 – Hovedstadsområdet

Ad § 1

Hovedstadsområdet er defineret i planlovens § 5 h. Området svarer til de tidligere HUR- og HT-områder plus den tidligere Stevns Kommune.

Ad § 2

Planlovens § 5 j fastlægger, at der gælder særlige bestemmelser for hvert af de 4 geografiske områder, og at miljøministeren fastlægger en afgrænsning af de 4 geografiske områder.

Det indre storbyområde er afgrænset svarende til "Håndfladen" i HUR's Regionplan 2005. Det omfatter Københavns, Frederiksberg og Gentofte kommuner samt de dele af de nære forstadskommuner, der er beliggende inden for Motorringvej 3, Amagermotorvejen og Øresundsmotorvejen. Det drejer sig om dele af Gladsaxe, Herlev, Rødovre, Brøndby, Hvidovre og Tårnby kommuner. Der kan ikke udlægges yderligere byzone i området, som til gengæld er karakteriseret ved store byomdannelsesmuligheder. Fingerplan 2013 giver dog Københavns Kommune mulighed for mindre justeringer af byzonen, jf. kortbilag F, og indarbejder de justeringer af byzonen, som siden Fingerplan 2007 er sket gennem anlægslove, landsplandirektiver og kommuneplanlægning.

Det ydre storbyområde omfatter dels de eksisterende byområder (bebyggede og ubebyggede) i byfingrene fra det indre storbyområde ("håndfladen") langs de radiale baner til og med Helsingør, Hillerød, Farum, Frederikssund, Roskilde og Køge samt på Amager, dels nogle landområder, hvor kommunerne efter nærmere angivne regler har råderum til at udlægge ny byzone. Det er således i den kommunale planlægning, at byudviklingsinteressen i disse landområder skal afvejes med andre arealinteresser (dvs. hensynene til natur, landskab, drikkevand osv.), herunder overordnede interesser. Justeringer i forhold til Fingerplan 2007 af afgrænsningerne af det ydre storbyområde er vist på kortbilag A9.

I de indre dele af byfingrene frem til den 4. grønne ring grænser størstedelen af byområdet op til de grønne kiler eller til nogle enkelte landområder, som er en del af det øvrige hovedstadsområde. Hvor det er tilfældet, er det ikke muligt at udlægge ny byzone. På kortbilag A er angivet en række

konkret udpegede landområder inden for den 4. grønne ring, som indgår i det ydre storbyområde, og hvor det er en kommunal kompetence at udlægge ny byzone, jf. ovenfor.

De ydre dele af byfingrene uden for den 4. grønne ring omfatter dels de eksisterende byområder (bebyggede og ubebyggede), dels landområder inden for et 2 km bredt bælte på begge sider af de radiale baner. Kommunerne har råderum til selv at udlægge ny byzone i det principielt afgrænsede landområde efter nærmere angivne regler.

Det ydre storbyområde indgår som delområder i Lyngby-Taarbæk, Rudersdal, Hørsholm, Fredensborg, Helsingør, Hillerød, Allerød, Furesø, Gladsaxe, Herlev, Ballerup, Egedal, Frederikssund, Rødovre, Glostrup, Albertslund, Høje-Taastrup, Roskilde, Hvidovre, Brøndby, Vallensbæk, Ishøj, Greve, Solrød og Køge kommuner.

Det indre storbyområde ("håndfladen") og det ydre storbyområde ("byfingrene") benævnes tilsammen ofte "fingerbyen".

De grønne kiler i Fingerplan 2013 er fastlagt stort set svarende til de grønne kiler i Fingerplan 2007. I Fredensborg, Ishøj og Vallensbæk kommuner er foretaget justeringer af afgrænsningerne af de grønne kiler og byområderne jf. kortbilag A 10. Justeringerne indebærer, at såvel omfang som kvalitet af de grønne kiler er øget. Desuden er der enkelte steder foretaget mindre justeringer af kileafgrænsninger for at bringe overensstemmelse mellem Fingerplanens og kommuneplanernes afgrænsninger.

Med Fingerplan 2013 inviteres berørte kommuner til et projektsamarbejde med henblik på i en senere revision af Fingerplanen at forlænge de grønne med en ny kile vest for ydre Køgefingering og en ny grøn kile nord for ydre Roskildefingering. Projektsamarbejdet tager udgangspunkt i principielle afgrænsninger af de to nye, grønne kiler.

En ny bestemmelse for planlægning af det ydre storbyområde - § 15, stk. 3, - sikrer, at der parallelt med planlægning for ny byudvikling i landområderne i ydre Hillerød-fingering og ydre Frederiks-

sundsfinger sker en planlægning for udbygning af de grønne kiler med henblik på indarbejdelse i en senere revision af Fingerplan 2013.

De grønne kiler består af de radiale kiler mellem byfingrene, de tværgående kiler (ringe) og kilerne i byfingrene, herunder kystkiler i Helsingør- og Køgefingeren. Planlovens § 5 j, stk. 1, nr. 3 fastslår, at de grønne kiler ikke må inddrages til byzone eller anvendes til bymæssige fritidsanlæg.

Der skelnes mellem de "gamle" indre grønne kiler og ringe, og de "nye" ydre grønne kiler og ringe. Der er i kapitel 5 fastlagt forskellige regler med hensyn til hvilke fritidsanlæg, der kan placeres i hhv. de "gamle" og "nye" kiler.

Med landsplandirektivet om afgrænsning og ramme for anvendelse af den grønne kile gennem Flyvestation Værløse (1. juli 2009) er Hjortespringkilen blevet forlænget og omfatter nu de centrale arealer på Værløse Flyveplads. Samtidig indgår Flyvestationens arealer i Fingerplanens 4. grønne ring.

Den 4. grønne ring, som forløber fra Rungsted Kyst over Måløv til Karlstrup Mose, består nogle steder alene af en sti. Hvor den 4. grønne ring alene markeres af denne stiforbindelse, udgør denne principielle sti – vist på kortbilag A – grænsen mellem de dele af det øvrige hovedstadsområde, som ligger inden for og uden for den 4. grønne ring, jf. reglerne i kapitel 6.

De grønne kiler udgør dele af alle hovedstadsområdets kommuner, bortset fra Frederiksberg, Hillerød, Gribskov, Frederikssund, Halsnæs, Lejre og Stevns kommuner.

Det øvrige hovedstadsområde er fastlagt som områderne uden for købstadsringen og de dele af landområdet mellem byfingrene, som ligger uden for den 4. grønne ring og ikke indgår i landområdet i det ydre storbyområde. Desuden indgår i det øvrige hovedstadsområde landområder og mindre bysamfund, der ligger som "hvide øer" i de grønne kiler inden for den 4. grønne ring.

Planlovens § 5 j, stk. 1, nr. 4 fastlægger, at i det øvrige hovedstadsområde skal den kommunale planlægning sikre, at byudvikling er af lokal karakter og sker i tilknytning til kommunecentre eller som afrunding af andre bysamfund. Der kan ikke udlægges ny byzone i de "hvide øer" i de grønne

kiler inden for den 4. grønne ring.

Det øvrige hovedstadsområde omfatter Gribskov, Halsnæs, Lejre og Stevns kommuner samt dele af Helsingør, Fredensborg, Hørsholm, Hillerød, Allerød, Egedal, Frederikssund, Høje-Taastrup, Roskilde, Ishøj, Greve, Vallensbæk, Solrød og Køge kommuner.

Kapitel 2 – Hovedstruktur

Ad § 3

Hovedstadsområdet udgør ét byområde med sammenhængende bolig- og arbejdsmarkeder og fælles regionale fritidsområder og grønne områder. Derfor indeholder planloven særlige bestemmelser for hovedstadsområdets planlægning. Planloven fastslår, at hovedprincipperne i fingerbystrukturen skal videreføres, og at den kommunale planlægning skal ske ud fra en vurdering af udviklingen i hovedstadsområdet som helhed.

Fingerbystrukturen fastlægger, at byudvikling overvejende skal ske i det indre og ydre storbyområde (håndfladen og byfingrene) i tilknytning til en trafikal infrastruktur bestående af banebetjening med S-tog, regionaltoget, Metro og letbaner samt et tilknyttet overordnet vejnet, mens arealerne mellem byfingrene friholdes som grønne kiler til regionale friluftsmål og jordbrug.

Fingerbystrukturen har sikret, at trafikafviklingen i hovedstadsområdet foregår mere smidigt end i mange andre storbyregioner, og at de offentlige investeringer i trafikal infrastruktur udnyttes bedst muligt. Den har bidraget til at hindre byspredning og at sikre, at områder mellem byfingrene kan friholdes som regionale friluftsområder, som er let tilgængelige for alle storbyområdets beboere, herunder beboerne i de tætteste byområder.

Dermed har fingerbystrukturen medvirket til at sikre hovedstadsområdets kvaliteter som metropol og leve- og arbejdssted.

Ad § 3, stk 1, nr. 1

At fastholde og videreudbygge fingerbystrukturen indebærer, at byudvikling og byomdannelse af regional betydning skal ske i det indre og ydre storbyområde og på sigt evt. i forlængede byfingre. Fingerbystrukturen indebærer, at det er i det indre og ydre storbyområde, at hovedparten af det fremtidige nybyggeri skal ske, og det er i det indre og ydre storbyområde, at hovedparten af hovedstadsområdets fremtidige vækst i befolkning og arbejdspladser skal finde sted.

Det er baggrunden for, at kommunerne med Fingerplan 2007 fik et stort råderum til at udlægge ny byzone i det ydre storbyområde, som videreføres i Fingerplan 2013. Der er desuden betydelige byomdannelsesmuligheder i håndfladen og i de indre dele af byfingrene, hvor det ikke er muligt at udlægge ny byzone. Også i de ydre dele af byfingrene er der omdannelsesmuligheder inden for eksisterende byområder. På længere sigt kan der blive tale om evt. at udvide det ydre storbyområde med forlængelser af byfingre. Forlængelse af byfingre skal koordineres med den trafikale infrastruktur, herunder især betjeningen med kollektiv transport af en standard svarende til kvaliteten ved stationerne på det overordnede banenet i de nuværende byfingre.

Ad § 3, stk 1, nr. 2

Planloven fastlægger, at byudvikling af regional betydning skal koordineres med udbygningen af hovedstadsområdet overordnede infrastruktur med særlig hensyntagen til den kollektive trafikbetjening. Det forudsættes dermed, at byudviklingen sker i tilknytning til den eksisterende og besluttede trafikale infrastruktur. Byudviklingen skal understøtte de offentlige investeringer i trafikal infrastruktur i baner og veje og bidrage til at begrænse nyinvesteringer i vejnet og den kollektive transport.

Stationsnær lokalisering af byfunktioner af intensiv karakter er det væsentligste instrument til at sikre koordineringen mellem byudvikling og den kollektive trafikbetjening. Rækkefølgeplanlægningen skal, jf. nr. 4 og § 8 og § 15, bidrage til at fremme stationsnær lokalisering. Samtidig er rækkefølgeangivelser blevet anvendt til at sikre, at planlægning af større byudvikling og byomdannelse først kan ske, når der er truffet politiske beslutninger om anlæg af trafikal infrastruktur. F.eks. fastlagde Fingerplan 2007, at byudvikling syd for Hillerød forudsatte, at der var truffet beslutning om placering af en evt. ny station mellem Hillerød og Allerød. Denne beslutning er nu truffet, hvorfor forudsætningen ikke er videreført i Fingerplan 2013.

Ad § 3, stk 1, nr. 3

Storbyens vækst har medført, at byens funktioner og trafiklanlæg lægger beslag på en stadig større del af Sjælland. Natur og landskab er generelt sat under pres. 1960'erne og 1970'erne var kendetegnet ved stor vækst i arealforbruget til boliger og arbejdspladser, samt til en række nye byfunktioner. Moderne storbyvækst betyder imidlertid ikke nødvendigvis en tilsvarende stor vækst i arealforbruget

til byformål. Udviklingen fra industri- til service- og videnssamfund indebærer, at mange byområder mister deres hidtidige funktioner, f.eks. som havne-, industri- eller baneområder. Disse byområder kan genanvendes til andre byformål under hensyntagen til bl.a. sikring af evt. fremtidig havnefunktion.

Ligesom det er vigtigt at fastholde kvaliteterne i storbyens landskab og friluftsområder, er det vigtigt for det samlede storbyområdes attraktivitet, at forladte, nedslidte eller omdannelsesmodne byområder ikke ligger hen eller forfalder, men får del i udviklingen gennem fornyelse eller omdannelse. Gode rammer for byomdannelse kan bidrage til at begrænse udlægning af nye arealer til byformål og dermed til at sikre natur og landskabelige kvaliteter i storbyområdet. I de seneste år er omkring 80% af nybyggeriet til både boliger og erhverv sket på allerede bebyggede arealer, enten som led i en byomdannelse eller som tilbygninger og fortætning i erhvervsområderne.

Der er derfor gode grunde til at være tilbageholdende med at udlægge ny byzone. Planlægningen skal sikre, at der er et godt og varieret udbud af byggemuligheder til forskellige formål i hovedstadsområdet forskellige egne, men samtidig at en stor del af mulighederne findes på arealer, som allerede er inddraget til byformål.

Ad § 3, stk 1, nr. 4

Rækkefølgebestemmelser kan sikre koordinering mellem byudvikling og udbygning af den trafikale infrastruktur og en rimelig regional balance i hovedstadsområdet udvikling.

Kommuneplanlægningen skal ifølge planloven omfatte en periode på 12 år. Det er imidlertid markedet, der i samspil med planlægningen bestemmer omfang og beliggenhed af nyt byggeri. Rækkefølgebestemmelser kan derfor være et nyttigt redskab til at sikre en rimelig sammenhæng mellem udbud af byggemuligheder og faktisk nybyggeri, som på en gang kan gøre det muligt at samle byvækst af en given karakter, der hvor det er mest hensigtsmæssigt, og samtidig muliggøre, at planlægningen rækker længere ud i fremtiden. Det kan f.eks. være i form af en Masterplan, som realiseres i etaper.

Rækkefølgebestemmelser kan bruges på flere måder. Byudvikling eller byomdannelse kan være betinget af beslutninger om eller anlæg af trafikal infrastruktur eller en given standard for den kol-

lektive trafikbetjening. Fingerplan 2007 indeholdt en sådan rækkefølgebestemmelse for byudvikling mellem Hillerød og Allerød, som forudsatte beslutning om placering af en station.

Byudvikling eller byomdannelse af nogle arealer kan forudsættes tidsmæssigt først at ske senere end byudvikling andre steder. Det kan f.eks. fastlægges ved en angivelse af, at udvikling af et givent areal kan ske i 1) første del af planperioden, 2) anden del af planperioden, eller 3) efter planperioden.

I forbindelse med Kommuneplanerne 2009 blev det efter aftale mellem de berørte kommuner og staten i en række tilfælde fastlagt, at byudvikling på et givet areal tidligst kan ske efter planperiodens udløb i 2021. Det blev i det øvrige hovedstadsområde anvendt til på en gang at sikre kommunerne et råderum i planlægningen og samtidig sikre, at byudviklingen i det øvrige hovedstadsområde er lokal og sker i tilknytning til de største bysamfund. Disse arealer er vist på kortbilag A8.

Alle nyudlæg i Regionplan 2005 af byzone til boligformål i kommuner uden for fingerbyen, som i forvejen havde en større boligrummelighed, havde sådanne rækkefølgebestemmelser. Det gjaldt også de store arealudlæg ved Trekroner i Roskilde. For Københavns Kommune var angivet, at udvikling af de ikke stationsnære arealer i Nordhavn, på Refshaleøen, Tippen og Sundby i Ørestad tidligst kunne ske efter planperiodens udløb.

Denne form for rækkefølgeangivelser kan bidrage til at sikre udbygningstakten i besluttede udviklingsområder, f.eks. i Ørestad eller de stationsnære områder i Nordhavn, hvor salg af arealer skal bidrage til at finansiere Metrocityringen. Anvendelsen af denne form for rækkefølgebestemmelser kan endvidere bidrage til at sikre en balanceret udvikling mellem forskellige egne i hovedstadsområdet, f.eks. mellem udviklingen i de centrale områder, de nære forstæder, byfingrene og de ydre områder.

Endelig kan rækkefølge anvendes til langsigtet planlægning ud over den lovfæstede planperiode på 12 år.

En tredje form for rækkefølgebestemmelser kan anvendes ved byudvikling eller byomdannelse af større områder. De kan f.eks. angive, at én del af området forudsættes udbygget før andre dele. F.eks. at udviklingen af et nyt byområde skal ske

”indefra og ud” eller i tilknytning til et sammenhængende byområde, eller at udbygning af arealerne nærmest en station skal ske før udbygning af arealer, som ligger længere fra stationen.

Rækkefølgeangivelser er særligt vigtige i den ny planlægningssituation, hvor kommunerne har råderum og udspilsret til udlæg af ny byzone, og hvor den kommunale planlægning samtidig skal bidrage til, at der sker en hensigtsmæssig udvikling i hovedstadsområdet som helhed, og at fingerbystrukturen videreføres. Rækkefølgeangivelser skal sikre, at der til hver en tid er et rigeligt og varieret udbud af planlagte byggemuligheder, som dog ikke væsentligt overstiger forventet nybyggeri i hovedstadsområdet i planperioden.

Ad § 3, stk 1, nr. 5

Bestemmelsen er videreført fra Fingerplan 2007 og HUR's Regionplan 2005.

Ad § 4

Planlovens § 5 i fastlægger, at kommuneplanlægningen i hovedstadsområdet skal udføres på grundlag af en vurdering af udviklingen i området som helhed og sikre, at hovedprincipperne i den overordnede planlægning videreføres. En kommunalbestyrelse i hovedstadsområdet kan efter planlovens § 29 b, stk. 2, fremsætte indsigelse over for planforslag fra andre kommuner i hovedstadsområdet, hvis forslaget har væsentlig betydning for kommunens udvikling.

Det er baggrunden for, at forslag til kommuneplaner skal ledsages af en redegørelse med oplysninger, der gør det muligt at vurdere planerne og deres konsekvenser i forhold til hovedstadsområdets udvikling som helhed og samspillet med hovedstrukturen.

Planlovens bestemmelser for hovedstadsområdets planlægning tilsigter i særlig grad koordineringen mellem byudvikling og trafikken. De trafikale og miljømæssige konsekvenser af de enkelte kommuners planlægning berører således borgerne i alle kommuner i hovedstadsområdet. De særlige hovedstadsbestemmelser skyldes ikke mindst, at hovedstadsområdet udgør ét byområde med sammenhængende bolig- og arbejdsmarkeder.

Det er baggrunden for, at forslag til kommuneplaner skal ledsages af en redegørelse med en vurdering af de trafikale og miljømæssige konsekvenser for hele hovedstadsområdet.

Kapitel 3 – Det indre storbyområde (Fingerbyens håndflade)

Ad § 5

Baggrunden for afgrænsningen fremgår af bemærkningerne til § 2. Den ydre afgrænsning er videreført fra Fingerplan 2007. Nyopfyldninger i vandområdet i forbindelse med havneområder har øget arealet. Det gælder bl.a. til nyindvunden land til Containerterminal i Ydre Nordhavn mv., jf. kortbilag E og F.

Ad § 6

Planloven fastlægger, at byudvikling og byomdannelse i det indre storbyområde sker inden for eksisterende byzone og med hensyntagen til mulighederne for at styrke den kollektive trafikbetjening. Der kan således ikke udlægges ny byzone i det indre storbyområde. Der kan alene ske mindre justeringer af grænsen mellem by og vand i forbindelse med havneomdannelser. Helt små justeringer kan ske i den kommunale planlægning. Lidt større, men fortsat mindre justeringer, forudsætter et landsplandirektiv, jf. justeringer vist i kortbilag F og landsplandirektivet for en ny krydstogtterminal ved Købehavns Nordhavn (15. januar 2010). Større justeringer forudsætter lovgivning, jf. ny Containerterminal i Ydre Nordhavn (se kortbilag E).

Fingerplan 2007, HUR's Regionplan 2005 og tidligere regionplaner har også haft som mål at understøtte mulighederne for at styrke den kollektive transport. Stationsnær lokalisering af byfunktioner, som egner sig til at udnytte arealer intensivt, og som skaber megen persontransport, har været det væsentligste instrument til at sikre den sammenhæng.

Det er baggrunden for bestemmelserne i § 6, jf. også de almene bemærkninger til Landsplandirektivet.

Ad § 6, stk. 1, nr. 2

Såfremt der planlægges for tæt boligbyggeri uden for de stationsnære områder, bør der sikres gode forbindelser med cykel og kollektiv transport til nærtliggende station.

Ad § 6, stk. 1, nr. 4

Det fremgår af bemærkningerne til Fingerplan 2013 til den vedtagne planlov, at byomdannelsen med hensyn til intensiteten af områdernes udnyttelse skal tage udgangspunkt i områdernes beliggenhed i forhold til den eksisterende og den

besluttede infrastruktur, herunder særligt den kollektive trafikbetjening.

Den gode tilgængelighed med kollektiv transport i de stationsnære områder skal udnyttes, således at mange rejsemål samles inden for gangafstand fra stationerne. Det indebærer stor opmærksomhed omkring anvendelse og bebyggelsestætheder i de stationsnære områder.

En undersøgelse af forbrug af stationsnære arealer i perioden 1988-1999 viser, at der i den periode blev taget mere stationsnært areal i brug til parcelhuse end til kontorformål, og at der blev taget mere end dobbelt så meget stationsnært areal i brug til traditionelle, ekstensive erhvervsformål som til kontorformål.

Høje tætheder indebærer samtidig, at der skal lægges vægt på at skabe bymæssige kvaliteter, som gør de stationsnære områder attraktive som arbejds- og bosted, herunder arkitektur, kulturarv, byrum, byparker og andre former for friarealer.

Ved knudepunktstationer skal tilstræbes en bebyggelsestæthed i rammeområder til kontor og centerformål på mindst 100, og i rammeområder til boligformål mindst 40 boliger pr. ha. Ved øvrige stationer skal tilstræbes en bebyggelsestæthed for rammeområder til kontor og centerformål på mindst 100, og i rammeområder til boligformål på mindst 25 boliger pr. ha.

Minimumsnormer for bebyggelsestætheder kendes fra andre lande og storbyer, f.eks. i England og Holland.

Det er ønskeligt, at der ved de bedst betjente stationer skabes gode rammer for regionale funktioner, herunder større kontorerhverv, som får arbejdskraft og besøgende fra et større opland, og at dele af de stationsnære områder ved knudepunktstationer fastholdes til sådanne formål, selv når der er et udbygningsmæssigt pres for andre byfunktioner.

Omdannelse i de stationsnære områder bør tilrettelægges under hensyntagen til de historiske og arkitektoniske værdier og således, at der skabes sammenhæng med de tilgrænsende byområder.

Ad § 6, stk. 1, nr. 5

Det er vigtigt for storbyens konkurrenceevne og funktionalitet, at der findes lokaliseringmuligheder

for virksomheder med særlige beliggenhedskrav. Den daværende By- og Landskabsstyrelse har gennemført en samlet undersøgelse af arealreservatio- nerne i Fingerplan 2007 og vurderet det fremti- dige behov, bl.a. på baggrund af efterspørgslen de seneste årtier.

Undersøgelsen viser, at der fortsat er behov for lokaliseringsmuligheder til denne type erhverv. Mulighederne for at nylokalisere miljø- og trans- porttunge virksomheder i hovedstadsområdet er begrænsede. Hovedstadsområdet har fortsat behov for velbeliggende områder til storbyens ud- bygning, forsyning og affaldshåndtering, herunder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, f.eks.: plads til indskibning og lagring af byggema- terialer i bulk (sand, sten, cement osv.), plads til opbevaring af entreprenørmateriale (maskiner, kra- ner, mandskabsvogne o.l.), olielagre o.l., kraftværker med tilhørende lagre, transport (transportcentre, garageanlæg ol.), spildevandsanlæg, affaldshåndte- ring (affaldsforbrænding), behandling og genbrug af byggematerialer og metalskrot. Derimod er det usikkert i hvor høj grad hovedstadsområdet har behov for store områder til forurenende produk- tion, idet der generelt ikke længere er så meget industriproduktion i hovedstadsområdet. Branche- udviklingen, tekniske løsninger og krav til miljøgod- kendelser betyder, at mange virksomheder, som tidligere havde behov for en særlig beliggenhed, kan lokaliseres i almindelige erhvervsområder.

Undersøgelsen viser også, at flere af de udpegede områder gennem årene har udviklet sig således, at administrationsbygninger eller andre erhverv, som ikke har særlige lokaliseringsbehov, udgør en stør- re eller mindre del af områderne. Det giver risiko for konflikter mellem de eksisterende miljøtunge virksomheder og mere miljøfølsomme erhverv og begrænser mulighederne for nylokaliseringer på de resterende arealer.

Fingerplan 2013 giver som noget nyt kommunerne mulighed for at zonere de udpegede arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav, således at delområder kan forbeholdes til virksom- heder i lavere miljøklasser. Formålet med zone- ringen er at undgå nabokonflikter i områderne, at sikre fortsatte lokaliseringsmuligheder for miljø- og transporttunge virksomheder og at sikre, at eksis- terende virksomheder har fortsatte udviklings- muligheder. Zoneringen fastlægges i den kom- munale planlægning efter forudgående aftale med staten. Zoneringen skal efterfølgende indarbejdes

i Fingerplanen, således at der fortsat foreligger et regionalt overblik over lokaliseringsmulighederne for virksomheder med særlige beliggenhedskrav.

Miljøministeriets "Håndbog om Miljø og Planlæg- ning" fra 2004 indeholder eksempler på zonering af erhvervsområder.

Ad § 6, stk.1, nr. 6

Med Fingerplan 2013 introduceres et nyt begreb i hovedstadsområdets planlægning - "grønne bykiler". Formålet med de grønne bykiler er at sikre større grønne områder i det indre storbyområde (håndfladen) som overvejende offentligt tilgæn- gelige regionale friluftsområder for hele storbyens befolkning. De grønne bykiler er af regional betyd- ning, da de omfatter både de mest attraktive og velbesøgte parker og de større grønne områder og strøg, der sammen med grønne stier kan indgå i en samlet grøn struktur i storbyens centrale del.

De grønne bykiler har status som en del af Finger- planens byområde og byzone, da de er integreret i tætte bymæssige omgivelser og ofte har indpas- set bymæssige fritidsanlæg til forskel fra de store grønne kiler mellem byfingrene uden for det indre storbyområde. De grønne bykiler har lidt forskellig grad af offentlig tilgængelighed. Visse områder er nødt til at være lukkede om natten, og cykling er ikke tilladt. Det skyldes blandt andet hensyn til risikoen for hærværk og konflikter mellem gående og cyklende.

Hovedparten af de grønne bykiler er omfattet af fredninger, som indeholder bestemmelser for bebyggelse og arealanvendelse. Fingerplan 2013 tilsidesætter ikke bestemmelser i gældende fred- ninger eller lokalplaner. Enkelte af de udpegede bykiler omfatter arealer, der ikke er fredet. I disse til- fælde skal arealanvendelsen respektere områdets karakter af grøn kile, idet der kan etableres mindre anlæg til alment friluftsliv.

Bestemmelsen om at de grønne kiler overvejende forbeholdes alment tilgængelige frilufts- og fritids- formål betyder, at der i særlige tilfælde kan ske ændret anvendelse og nybyggeri. I Botanisk Have er der således mulighed for en udbygning til mu- seumsformål o.l. I Tivoli er opførelse af bebyggelse og anlæg til forlystelser mulig under forudsætning af, at områdets karakter af grønt område - forly- stelseshave - bevares. Tivoli udpeges som grøn bykile i kraft af sin helt specielle attraktion som

friluftsområde for hele storbyen, uanset at adgang til området kræver betaling. Ved Fælledparken og Assistens Kirkegård skal der kunne ske anlæg af de planlagte metrostationer. Assistens kirkegård kan fortsat opretholdes som kirkegård med rekreativ værdi og offentlig adgang. Ved Bispebjerg-Ryvangsforløbet skal der kunne indpasses 2 genbrugsstationer. Ved Christianshavns Vold skal der være mulighed for at indrette boliger og erhverv i eksisterende bebyggelse og for at bibeholde særlige boliger i overensstemmelse med Københavns Kommuneplan 2011.

Fæstningsringen med de indre voldanlæg var i Fingerplan 2007 udpeget som grønne kiler. Med den ændrede udpegning som grønne bykiler skabes bedre overensstemmelse med den faktiske anvendelse og planlægningsmulighederne ifølge fredningskendelserne.

Ad § 6, stk. 2

Princippet om stationsnær lokalisering tilstræber at give pendleren gode valgmuligheder mellem transportmidlerne og således at påvirke den trafikale adfærd. Lokalisering af arbejdspladser inden for acceptable gangafstande fra en velbetjent station har endog betydelig effekt på transportadfærden og dermed på både trængsel på vejene og økonomien i den kollektive transport. De trafikale effekter opnås imidlertid kun, når stationen er velbetjent og gangafstanden fra station til arbejdsplads er maksimalt 600 m. Når det gælder boliger, er afstanden ikke helt så afgørende, idet mange cykler mellem bolig og station.

Større kontorarbejdspladser og andre regionale funktioner henter arbejdskraft og besøgende fra store oplande. De fleste rejser er derfor over lange afstande. Skal den kollektive transport være et reelt alternativ til bil, skal skiftene undervejs være få, transporten hurtig og bekvem og betjeningen være rimelig højfrekvent. Derfor er udgangspunktet for afgrænsning af stationsnære områder stationerne på S-banerne, Kystbanen, Vestbanen, Øresundsbanen og Metroen. Disse baner udgør ryggraden i hovedstadsområdet kollektive transportsystem. Med principaftalen af 20. juni 2013 mellem staten, Region Hovedstaden og de berørte kommuner om anlæg af en letbane på Ring 3 kan der i den kommunale planlægning afgrænses stationsnære områder ved de kommende standsningssteder. Strategi for planlægningen vil blive drøftet i det samarbejdsprojekt, som Naturstyrelsen har aftalt med Ring 3-kommunerne.

Hvis der træffes politiske beslutninger om placering og anlæg af nye stationer, optages stationerne umiddelbart i Bilag B uden nyt landsplandirektiv.

Det er kommunernes opgave at afgrænse de stationsnære områder. Området inden for gangafstande op til 600 m fra stationen betegnes som det "stationsnære kerneområde". Afgrænsningen af det stationsnære kerneområde sker ligeledes i den kommunale planlægning. Større kontorbygninger med over 1.500 etagemeter skal fortrinsvis placeres i det stationsnære kerneområde.

Undersøgelser viser, at til kontorarbejdspladser i Indre By, hvor tilgængeligheden med kollektiv transport og cykel er god, mens tilgængeligheden med bil er begrænset, benytter mellem 10-25 % af de ansatte bil. Andelen afhænger af virksomhedstypen. I brokvartererne og i de stationsnære områder uden for indre by er bilbenyttelsen noget højere, men betydeligt lavere end i de ikke-stationsnære områder i centalkommunerne.

Uden for centalkommunerne benytter 40-60 % bil til større arbejdspladser lokaliseret inden for 600 m fra en velbetjent knudepunktsstation, mens det ved almindelige stationer er omkring 65 %. Uden for de stationsnære områder med gangafstande på over 600 m benytter 75-85 % bil. De anførte intervaller - f.eks. mellem 40 % til 60 % ved en velbetjent knudepunktsstation - afspejler, at bilbenyttelsen også afhænger af personalesammensætning og virksomhedstype. Er der tale om en bank- eller forsikringsvirksomhed eller offentlig administration, vil det være ca. 40% som benytter bil, hvis virksomheden er beliggende inden for gangafstand ved en velbetjent knudepunktsstation, mens det vil være op mod 60%, hvis der er tale om et rådgivende ingeniørfirma.

Ad § 6, stk. 3

Kataloget er videreført fra Fingerplan 2007 og svarer til det, der blev anvendt af Københavns Amt i Regionplan 2001.

Ad § 6, stk. 4

Hvis den kommunale planlægning åbner op for, at der kan ske lokalisering af kontorbyggeri eller andet arealintensivt erhvervsbyggeri med mere end 1.500 etagemeter i det stationsnære område uden for det stationsnære kerneområde, skal der redegøres for, hvordan der kan opnås trafikale effekter svarende til en lokalisering inden for

kerneområdet. Der peges på maksimumnormer for antal parkeringspladser som et effektivt middel, som kan suppleres med forskellige former for mobility management.

Redegørelsen skal indeholde:

1. en begrundelse for nødvendigheden af at planlægge for større kontorbyggeri i det stationsnære område uden for det stationsnære kerneområde, dvs. uden for de 600 m.,
2. en beskrivelse af de trafikale effekter,
3. en angivelse af, hvorledes der vil blive arbejdet med supplerende virkemidler (parkeringsnormer, gangstier, firmacykler, tilbringerordninger med bus osv.) med henblik på at sikre tilsvarende effekter som ved en lokalisering inden for kerneområdet.

Såfremt følgende normer anvendes, kan der uden videre planlægges for større kontorbyggeri også i det stationsnære område uden for det stationsnære kerneområde. I centralkommunerne (København og Frederiksberg) må der i de afgrænsede stationsnære områder uden for kerneområdet højst anlægges 1 parkeringsplads pr. 100 m² etageareal erhvervsbyggeri. Uden for centralkommunerne i håndfladen må der i de afgrænsede stationsnære områder uden for kerneområdet højst anlægges 1 parkeringsplads pr. 50 m² etageareal erhvervsbyggeri. Ved knudepunktsstationer uden for kerneområdet dog højst 1 parkeringsplads pr. 75 m² etageareal erhvervsbyggeri.

De ovenfor angivne eksempler på parkeringsnormer for erhvervsbyggeri svarer til maksimalt 2 parkeringspladser for hver 3 kontoransatte ved almindelige stationer, 2 parkeringspladser for hver 5 ansatte ved knudepunktsstationer og 2 parkeringspladser for hver 6 ansatte ved stationer i centralkommunerne. De er fastlagt således, at der ved lokalisering i det stationsnære kerneområde erfaringsmæssigt ville være parkeringspladser til alle dem, der trods den gode tilgængelighed med kollektiv transport, alligevel benytter bil i den daglige pendling.

Bestemmelser om maksimum antal parkeringspladser kendes herhjemme bl.a. fra Københavns Kommuneplan. I såkaldte C-områder (boliger og serviceerhverv) må der i tætbyen samt udpegede byudviklingsområder højst etableres 1 parkeringsplads pr. 200 m² etageareal, mens der i øvrige områder højst må etableres 1 parkeringsplads pr. 100 m² etageareal.

Bestemmelser om maksimum antal parkeringspladser kendes også fra mange europæiske byer, bl.a. de hollandske. I Amsterdam må der i såkaldte A-lokaliteter, som er kendetegnet ved høj tilgængelighed med kollektiv transport og lav tilgængelighed med bil, højst etableres 1 parkeringsplads pr. 10 arbejdspladser. I såkaldte B-lokaliteter, som er kendetegnet ved god tilgængelighed med kollektiv transport og god tilgængelighed med bil, må der højst etableres 1 parkeringsplads pr. 5 arbejdspladser. Eksempler på B-lokaliteter er Zuidas og Amsterdam Zuid-Oost ved den sydlige motorringvej og ring- og hovedbane. Her er bl.a. lokaliseret de hollandske hovedbanker (ABN-AMRO, ING m.fl.), Cisco's europæiske hovedsæde, Amsterdam Arena og World Trade Center. De er alle underlagt normerne for maksimalt antal parkeringspladser.

Ad § 6, stk. 5

Region Hovedstaden gennemfører i de kommende år en modernisering af regionshospitalerne. Hovedparten af de eksisterende hospitaler ligger uden for de stationsnære områder. Bestemmelsen giver det overordnede grundlag for kommunernes planlægning af eventuelle udvidelser.

Ad § 6, stk. 6

De 4 områder videreføres fra Fingerplan 2007. På Prøvestenen og i Nordhavn (Nordsøvejområdet) gives mulighed for lokalisering af havnerelateret transport- og distributionserhverv. Af hensyn til byomdannelsen i Indre Nordhavn kan der ske en zonerings af området, således at støj- og miljøbelastningen af de nye byområder begrænses.

Ad § 6, stk. 7

Med Fingerplan 2013 ændres de områder i Københavns indre fæstningsring, der tidligere var fastlagt som grønne kiler i Fingerplan 2007, til grønne bykiler. Det skyldes, at områderne alle har en bymæssig karakter, og at fredninger for de fleste af områderne regulerer mulighederne for bymæssige fritidsanlæg. Amager Strandpark og Kastrup Strandpark bibeholdes som i Fingerplan 2007 fortsat som grøn kile i Fingerplan 2013 på grund af områdernes karakter af et selvstændigt sammenhængende og åbent kystlandskab.

Ad § 6, stk 8

For de nærmere anvendelsesbestemmelser henvises til lov nr. 632 af 14. juni 2011.

Ad § 6, stk. 9

For nogle arealers vedkommende er der tale om nyindvunden land, for andre arealer skyldes bestemmelsen hidtil uafklarede zoneforhold.

Ad § 7

Som noget nyt introduceres grønne bykiler som element i planlægningen af den kommende omdannelse af by- og erhvervsområder langs Ring 3. De grønne bykiler kan i kombination med grønne cykel- og gangruter indgå i en struktur af sammenhængende grønne og blå træk, der kan tilføre de omdannede byområder en attraktiv og fælles identitet og helhedspræg.

Fingerplan 2013 giver mulighed for indpasning af nye bymæssige fritidsanlæg i de grønne bykiler og dermed for at fremme et varieret bymiljø med en blanding af forskellige byfunktioner.

Ad § 7, stk. 2

Reglerne sigter mod, at kommunerne gennemfører en planlægning, der i videst muligt omfang integrerer rekreative arealer og anlæg, forbedring af naturmæssige træk og biodiversitet samt klimatilpasningsforanstaltninger i byomdannelsen.

Det er et overordnet regionalt perspektiv, at der i forbindelse med de nye byområder sikres sammenhængende attraktive rekreative stiforbindelser igennem byen og ud til naturområderne i de grønne kiler samt til det øvrige overordnede rekreative stinet i hovedstadsområdet.

Ad § 7, stk. 3

Fingerplan 2013 inviterer til et projektsamarbejde mellem Ringbykommunerne og staten om at fastlægge et fælles plangrundlag for udviklingen af den grønne og blå struktur i Ringbyen. Når kommunerne konkret har fastlagt de fremtidige grønne områder og forbindelser, indarbejdes disse i en efterfølgende revision af Fingerplan 2013.

Ad § 8

De almene bemærkninger og bemærkningerne til § 3 begrundet rækkefølgebestemmelser.

Alle nye større byudviklings- og byomdannelsesområder af regional betydning skal have rækkefølgebestemmelser. Rækkefølge fastlægges i den kommunale planlægning ud fra såvel overordnede som kommunale hensyn, herunder de formål, som er angivet i § 3 stk. 1, nr. 4 med tilhørende bemærkninger. Rækkefølge skal bidrage til at sikre,

at byudvikling og byomdannelse koordineres med den overordnede trafikale infrastruktur og den kollektive trafikbetjening, at der er en rimelig balance mellem forventet byggeaktivitet og den planlagte rummelighed i kommuneplanernes 12-årige planperiode, og at der kan ske en balanceret udvikling i regionen. Rækkefølge muliggør, at kommunerne kan planlægge på et sigt, som rækker ud over den lovbestemte 12-årige planperiode, idet der kan fastlægges, at udbygning først kan ske efter planperioden. Rækkefølgen skal fastlægges på grundlag af en vurdering af udviklingen i området som helhed.

Om en byudvikling eller en byomdannelse er af regional betydning afhænger af det konkrete sted og volumen. Ved fastlæggelse af rækkefølgen skal udbygning af de stationsnære arealer og omdannelse af byområder, som er velintegrerede i byen, fremmes, således som det fremgår af stk. 2. I tilfælde af en samlet stor rummelighed kan det være hensigtsmæssigt at angive rækkefølge, som udskyder byggemulighederne til efter planperioden på andre, mindre velbeliggende arealer.

Det vil være hensigtsmæssigt, at kommunerne allerede i forbindelse med udarbejdelsen af et forslag til kommuneplan eller kommuneplanteilæg, som indeholder forslag til ny byudvikling eller byomdannelse af regional betydning, kontakter Naturstyrelsen med henblik på at drøfte kommunens forslag til rækkefølgeangivelse. Tidlige kontakter vil kunne begrænse antallet af indsigelser.

Kapitel 4 - Det ydre storbyområde (Byfingrene)

Ad § 9

Baggrunden for afgrænsningen fremgår af bemærkningerne til § 2. Fingerplan 2013 udvider Roskilde-fingeren, nord for Roskilde og Himmelev, således at den også omfatter DTU Risø Campus og Forskerparken, jf. kortbilag A, og den nærmere afgrænsning på kortbilag A9c. Områderne mellem den gamle afgrænsning og DTU Risø Campus og Forskerparken indgår ikke i byfingeren. Den sydlige del vil indgå i den nye grønne kile fra Høje-Taastrup ud mod Roskilde Fjord og den nordlige del fastholdes i det øvrige hovedstadsområde. Fingerplan 2013 indeholder enkelte mindre justeringer i forhold til Fingerplan 2007 af det ydre storbyområdes landområder. Det drejer sig om områder i Helsingør, Fredensborg, Hillerød, Vallensbæk og Ishøj kommuner, jf. kortbilag A9. Desuden er foretaget enkelte tekniske justeringer.

Ad § 10

Det fremgår af bemærkningerne til § 2, at kommunerne i det ydre storbyområde kan udlægge ny byzone i den kommunale planlægning efter en afvejning med de øvrige arealinteresser. Planlægning for ny byvækst skal respektere overordnede interesser og de hensyn, som søges tilgodeset med reglerne i § 11 og § 15.

De principielle afgrænsninger er fastlagt som 4 km bæltter omkring de radiale baner i de ydre dele af byfingrene – 2 km på hver side – suppleret med en række konkrete områder med ligeledes principielle planlægningsmuligheder i de indre dele af byfingrene. Afgrænsningerne giver allerede nu kommunerne mulighed for at foretage en langsigtet planlægning af byudviklingen.

De principielle afgrænsninger rummer betydelige muligheder for byvækst. Nogle af mulighederne er strategisk mere velbeliggende end andre.

De nye potentielle byudviklingsmuligheder skal derfor ses i sammenhæng med andre byudviklingsmuligheder i hovedstadsområdet. Det vil ikke være hensigtsmæssigt aktuelt blot at forøge den eksisterende betydelige rummelighed med nye byudviklingsmuligheder af en størrelsesorden, som de principielle afgrænsninger åbner mulighed for. Den kommunale planlægning skal derfor følges op med rækkefølgebestemmelser, som kan bidrage til en balanceret udvikling i hovedstadsområdet, og som kan bidrage til at sikre, at der opnås en tilstrækkelig volumen i allerede besluttede byudviklingsområder.

Der bør gives høj prioritet til udbygning af ny by ved nye stationer på banenettet.

Ad § 11

Det fremgår af planloven, at byudvikling og nye byfunktioner i det ydre storbyområde (byfingrene) skal placeres under hensyntagen til den eksisterende og besluttede infrastruktur og til mulighederne for at styrke den kollektive trafik.

Bemærkningerne til lovforslaget uddyber, at der i de indre dele af byfingrene, som grænser op til de regionale grønne kiler, ingen muligheder er for at øge byzonen, idet arealerne allerede er taget i brug til byformål. Der er potentiel rummelighed på ældre erhvervsarealer, hvor en omdannelses-

proces er i gang. Den kommunale planlægning skal medvirke til, at omdannelsesområderne ikke forslummer.

I de ydre dele af byfingrene ligger udviklingsmulighederne dels i forbindelse med kommunernes mulighed for at overføre nye arealer til byzone, dels i forbindelse med omdannelse, herunder fortætning af velbeliggende stationsnære byarealer.

Med hensyn til bestemmelserne i nr. 2 og 3 om stationsnær lokalisering henvises til bemærkningerne til de tilsvarende bestemmelser i § 6, stk. 1, nr. 2 og 3, herunder bemærkningerne om den kommende letbane på Ring 3

Ad § 11, stk. 1, nr. 2

Såfremt der planlægges for tæt boligbyggeri uden for de stationsnære områder, bør der sikres gode forbindelser med cykel og kollektiv transport til nærtliggende station.

Ad § 11, stk. 1, nr. 4

Byudvikling og byomdannelsen i det ydre storbyområde skal med hensyn til intensiteten af områdernes udnyttelse tage udgangspunkt i områdernes beliggenhed i forhold til den eksisterende og den besluttede infrastruktur, herunder særligt den kollektive trafikbetjening.

Som angivet i bemærkningen til § 6, stk. 4, har der gennem 1990'erne været et betydeligt forbrug af stationsnære arealer til ekstensive formål, herunder parcelhuse og traditionel industri. Det bidrager ikke til en optimal udnyttelse af den særlige beliggenhed og gode tilgængelighed med kollektiv transport og til udnyttelsen af de store offentlige investeringer i trafikal infrastruktur.

Ved knudepunktsstationer skal tilstræbes en bebyggelsestæthed i rammeområder til kontor og centerformål på mindst 100, og i rammeområder til boligformål mindst 25 boliger pr. ha. Ved øvrige stationer skal tilstræbes en bebyggelsestæthed for rammeområder til kontor og centerformål på mindst 100, og i rammeområder til boligformål på mindst 20 boliger pr. ha. Udbygning og omdannelse i de stationsnære områder bør tilrettelægges under hensyntagen til de historiske, landskabelige og arkitektoniske værdier og således, at der skabes sammenhæng med de tilgrænsende byområder.

Ad § 11, stk. 1, nr. 5

Fingerplan 2013 giver rammer for, at kommunerne i de kommende årtier kan planlægge for en endelig afgrænsning af byfingrene. Især i Frederikssundsfingeren og Hillerødfingeren ligger der en stor udfordring i at få skabt klare grænser mellem byfingrene og de landskabelige kiler mellem byfingrene. En klar grænse mellem by og land er en kvalitet, som skal karakterisere hovedstadsområdet.

Udbygning af byfingrene er en langsigtet opgave. Det er derfor vigtigt, at udbygningen planlægges således, at der etableres sammenhæng med eksisterende bysamfund, og at den klare grænse mellem by og land også kan opleves, mens udbygningen finder sted. Rækkefølgebestemmelser kan bidrage hertil. § 15, stk. 3, fastlægger, hvordan udlægning af ny byzone i ydre Hillerødfinger og ydre Frederikssundsfinger skal koordineres med fastlæggelse af nye grønne kiler.

Ad § 11, stk. 1, nr. 6

Arealreservationerne til virksomheder med særlige beliggenhedskrav er en videreførelse fra Fingerplan 2007. Dog får kommunerne mulighed for at zonere arealerne og for nogle områders vedkommende at anvende dem til transport- og distributionserhverv. Efterspørgslen efter arealer til virksomheder i miljøklasse 6 og 7 er stigende, mens der er stigende efterspørgsel efter velbeliggende arealer til transport- og distributionserhverv. Det er baggrunden for, at Fingerplan 2013 i en række af de hidtil udpegede arealer i hovedstadsområdet til virksomheder med særlige beliggenhedskrav giver mulighed for at lokalisere transport- og distributionserhverv. De pågældende arealer er velbeliggende i forhold til motorvejsnettet, lufthavns- og baneinfrastruktur. Fingerplan 2013 udpeger yderligere motorvejsnære arealer, som forbeholdes transport og distributionserhverv. Se bemærkningerne til § 6, stk. 1, nr. 5.

Ad § 11, stk. 1, nr. 7

Se bemærkningerne til § 11, stk. 1, nr. 6.

Ad § 11, stk. 2

Se de almene bemærkninger og bemærkningerne til § 6, stk. 2.

Ad § 11, stk. 3

Se bemærkningerne til § 6, stk. 3.

Ad § 11, stk. 4

Se bemærkningerne til § 6, stk. 4.

Redegørelsen skal som i det indre storbyområde indeholde:

1. en begrundelse for nødvendigheden af at planlægge for større kontorbyggeri i det stationsnære område uden for det stationsnære kerneområde, dvs. uden for de 600 m,
2. en beskrivelse af de trafikale effekter,
3. en angivelse af, hvorledes der vil blive arbejdet med supplerende virkemidler (parkeringsnormer, gangstier, firmacykler, tilbringerordninger med bus osv.) med henblik på at sikre tilsvarende effekter som ved en lokalisering inden for kerneområdet.

Stationsnær lokalisering kan forventes at have lidt mindre effekt i byfingrene end i håndfladen, specielt i centalkommunerne, således som det er angivet i bemærkningerne til § 6, stk. 4

Der kan uden videre planlægges for større kontorbyggeri også i det stationsnære område uden for det stationsnære kerneområde, såfremt der anvendes følgende parkeringsnormer:

- Der må maksimalt anlægges 1 parkeringsplads pr. 40 m² etageareal erhvervsbyggeri.
- Ved knudepunktsstationer maksimalt 1 parkeringsplads pr. 50 m² etageareal erhvervsbyggeri.

De ovenfor angivne eksempler på maksimumnormer for parkeringspladser ved erhvervsbyggeri svarer til, at der i de stationsnære områder højst må anlægges 2 parkeringspladser for hver 3 ansatte ved en knudepunktsstation, og højst 3 parkeringspladser for hver 4 ansatte ved en almindelig station.

Normerne er fastlagt, således at der ved lokalisering i det stationsnære kerneområde erfaringsmæssigt ville være parkeringspladser til alle dem, der, trods den gode tilgængelighed med kollektiv transport, vælger at benytte bil i den daglige pendling.

Ad § 11, stk. 5

Områderne er videreført fra Fingerplan 2007, idet der i nogle områder dog gives mulighed for etablering af transport- og distributionserhverv, jf. § 11, stk. 6.

Ad § 11, stk. 6

Avedøre Holme og Nordhøj var i Fingerplan 2007 udpeget som arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav. I Avedøre Holme giver Fingerplan 2013 nu mulighed for også at lokalisere transport- og distributionserhverv. Nordhøj rummer Skandinavisk Transportcenter og har fra starten været forbeholdt transport- og distributionserhverv. De øvrige arealer er nyudpegede. Nyudpegningerne sikrer, at der er velbeliggende motorvejsnære arealer til transport- og distributionserhverv ved portene til hovedstadsområdet i syd, vest og nord. Høje-Taastrup TransportCenter har som det eneste kombiterminal med mulighed for omladning mellem bil og bane. Avedøre Holme og Trekantområdet i Ishøj ligger nær transmissionsnettet. Der kan derfor placeres tekniske anlæg o.l., som kan udnytte denne nærhed. Udpegningen af trekantområdet i Ishøj forudsætter, at arealinteresserne, herunder grundvandinteressen, afvejes i kommuneplanlægningen (Ishøj Kommune).

Ad § 11, stk. 7

Region Hovedstaden og Region Sjælland gennemfører i de kommende år en modernisering af regionshospitalerne. Hovedparten af de eksisterende hospitaler ligger uden for de stationsnære område. Bestemmelsen giver det overordnede grundlag for kommunernes planlægning af evt. udvidelser.

Ad § 12

Se bemærkningerne til § 7.

Ad § 13

Bestemmelsen viderefører den allerede lokalplanlagte rummelighed og sikrer, at der inden for denne ramme kan vedtages nye lokalplaner, der muliggør større byggerier end 1.500 etagemeter til de anførte formål.

Ad § 14

Området, som fastlægges til Forskerpark, udgør med justeringer det areal, som indgik i tidligere regionplaner siden starten af 1990'erne, og som i Fingerplan 2007 indgik som byområde i det øvrige hovedstadsområde. Hensigten med bestemmelsen er at udnytte synergimuligheder mellem den offentlige forskning og private erhverv, herunder gennem udnyttelse af DTU Risø's test- og demonstrationsfaciliteter.

Roskilde Kommune har oplyst, at kommunen som led i den kommunale planlægning vil redegøre for,

hvorledes der kan sikres en trafikal adfærd blandt de ansatte på virksomheder i DTU Risø Campus og Forskerparken svarende til, at virksomhederne var lokaliseret inden for gangafstand til en station på det overordnede banenet, f.eks. ved Trekroner Station.

Roskilde Kommune vil inden udgangen af 2016 evaluere de implementerede tiltag, herunder hvorledes udbygningen påvirker transportens miljø- og klimabelastning i hovedstadsområdet.

Ad § 15

De almene bemærkninger og bemærkningerne til § 3 og § 10 begrundes rækkefølgebestemmelser. Alle nye større byudviklings- og byomdannelse-områder skal have rækkefølgebestemmelser. De skal bidrage til at sikre overordnede og kommunale hensyn, herunder de formål, som er angivet i § 3, stk. 1, nr. 4 med tilhørende bemærkninger, og i bemærkningerne til § 10. Rækkefølge skal bidrage til at sikre, at byudvikling og byomdannelse koordineres med den overordnede trafikale infrastruktur og den kollektive trafikbetjening, at der er en rimelig balance mellem forventet byggeaktivitet og den planlagte rummelighed i kommuneplanernes 12-årige planperiode, og at der kan ske en balance-ret udvikling i regionen. Rækkefølge muliggør, at kommunerne kan planlægge på et sigt, som rækker ud over den lovbestemte 12-årige planperiode, idet det kan fastlægges, at udbygning først kan ske efter planperioden. Rækkefølge skal fastlægges på grundlag af en vurdering af udviklingen i området som helhed.

Om en byudvikling eller en byomdannelse er af regional betydning afhænger af det konkrete sted og volumen. Ved fastlæggelse af rækkefølgen skal udbygning af de stationsnære arealer og omdannelse af byområder, som er velintegrerede i byen, fremmes, således som det fremgår af stk. 2. I tilfælde af en samlet stor rummelighed kan det være hensigtsmæssigt at angive rækkefølge, som udskyder byggemulighederne til efter planperioden på andre, mindre velbeliggende arealer. Ved nyudlæg skal rækkefølge bidrage til at sikre, at der skabes bymæssige sammenhænge inden for storbyområdet.

Det vil være hensigtsmæssigt, at kommunerne allerede i forbindelse med udarbejdelsen af et forslag til kommuneplan eller kommuneplantillæg, som indeholder forslag til ny byudvikling eller byomdannelse af regional betydning, kontakter Naturstyrel-

sen med henblik på at drøfte kommunens forslag til rækkefølgeangivelse. Tidlige kontakter vil kunne begrænse antallet af indsigelser.

Ad § 15, stk. 3

Som noget nyt fastlægger Fingerplan 2013, at der parallelt med planlægning for ny byudvikling i de ydre dele af byfingrene skal ske en planlægning for udbygning af de grønne kiler langs med og på tværs af byfingrene. Afgrænsninger og anvendelse af de grønne kiler skal indarbejdes i en efterfølgende revision af Fingerplanen.

Kapitel 5 - De grønne kiler

Ad § 16

Afgrænsningen af de grønne kiler svarer stort set til afgrænsningen i Fingeplan 2007. Der gælder fortsat forskellige bestemmelser for hhv. de gamle og de nye grønne kiler. En teknisk gennemgang af kileafgrænsningerne har enkelte steder vist behov for mindre justeringer for at bringe overensstemmelse mellem Fingerplanens og kommuneplanernes afgrænsninger. I Vallensbæk Ishøj og Fredensborg kommuner er visse arealer taget ud af de grønne kiler mod inddragelse af andre arealer til de grønne kiler som erstatning, jf. kortbilag A10.

I Hørsholm Kommune udtages en matrikel (nr. 163 b), som rummer den bygning, som forskningsinstitutionen *Skov & Landskab* hidtil har anvendt. Det sker med henblik på, at Hørsholm Kommune kan udarbejde en ny landzonelokalplan, som kan videreføre bygningsanvendelsen til forskning og undervisning, men med et lidt bredere sigte end i den gældende landzonelokalplan, hvor anvendelsen er målrettet *Skov & Landskab*. For at styrke det grønne og rekreative element vil den nye landzonelokalplan ikke videreføre den nugældende lokalplans restrummelighed på 1.600 etagemeter.

Mulighederne for at placere areal- og bygningskrævende anlæg til bl.a. organiserede rekreative formål er forskellige i de indre (inkl. kystkilerne) og ydre kiler. Det skyldes, at de indre kiler i vidt omfang allerede er blevet udnyttet til at placere lokale bymæssige fritidsanlæg og arealkrævende friluftsanlæg såsom golfbaner, større ridecentre, fodboldbaner, koloni- og nyttehaver, spejderhytter mm. Disse anlæg virker begrænsende for de almene adgangs- og opholdsmuligheder. Der er derfor ikke plads til flere arealkrævende rekreative anlæg eller rekreative anlæg, der udelukker almen

tilgængelighed, hvis de indre kiler og kystkilerne fortsat skal have en almen rekreativ funktion. Ved at give mulighed for etablering af sådanne anlæg i de ydre grønne kiler er intentionen, at det skal lette presset på de indre grønne kiler.

Ad § 17

Planlovens § 5 j fastlægger, at de grønne kiler ikke inddrages til byzone eller anvendes til bymæssige fritidsanlæg. Fingerbystrukturen indebærer således, at områderne mellem byfingrene friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige formål og fastholdes som grønne kiler til regionale fritidsformål.

De grønne kiler har som hovedformål at tilgodese behovet for det almene friluftsliv, hvilket indebærer at mulighederne for offentlig adgang og ophold har højeste prioritet. Det gælder i de indre og ydre kiler samt kystkilerne på tværs af Helsingør- og Køge-fingeren. For en række delområder af de indre kiler og enkelte kystkiler er der gennem tiderne udarbejdet planer og gennemført fredninger, der giver nærmere anvisninger for den almene rekreative anvendelse.

Med "ikke-bymæssig friluftsanvendelse" menes arealer og anlæg, der er naturligt knyttet til en placering i landområdet, mens anlæg til bymæssige fritidsformål omfatter anlæg, som forudsætter landzonetilladelse eller lokalplan til bebyggelse og anlæg. Det gælder bl.a. sportshaller, hotellignende overnatningsanlæg samt institutioner. Eksisterende kulturinstitutioner, som allerede er placeret i kilerne, kan undtagelsesvis udvides.

Kilerne skal friholdes for yderligere sommerhuse, bebyggelse og anlæg til beboelse, erhverv og andre bymæssige formål. I landsbyer kan kun foregå byggeri og anlæg af begrænset omfang og tilpasset stedets landskab, natur- og kulturværdier. De grønne kiler skal som udgangspunkt friholdes for vindmøller, solcelleanlæg og lignende. Der hvor de rekreative værdier i forvejen er udfordrede, kan der efter aftale med staten laves en aftale om en undtagelse. Det kan f.eks. være i 'restarealer', som er lukket inde mellem store trafiklanlæg. Udgangspunktet er, at de grønne kilers rekreative anvendelse og landskabets oplevelsesværdi ikke forringes af dominerende anlæg.

Der bør generelt ikke placeres støjende friluftsanlæg såsom motorsportsbaner, støjende vandsport, skydebaner o.l. i de indre grønne kiler. Eksiste-

rende støjende fritidsanlæg inden for beskyttede naturtyper i henhold til Naturbeskyttelsesloven bør afvikles. Enkelte steder i kilerne, f.eks. langs motorvejsstrækninger, er der arealer, som i forvejen er støjbelastede, og som ikke kan beskyttes ved støjvolde eller på anden måde. På sådanne arealer kan der efter nærmere planlægning og vurdering placeres mindre, støjende anlæg.

Jordbrugsmæssig anvendelse skal være mulig i kilerne, bl.a. som del af et varieret landskab. I forbindelse med etablering af intensivt husdyrhold skal der dog foretages en konkret vurdering af konsekvenserne for friluftssinteresserne.

Ad § 17, stk. 1, nr. 4

I de indre grønne kiler er der ikke plads til flere store areal- og bygningskrævende anlæg, der har en lukket karakter, hvis muligheden for almen rekreativ anvendelse ikke skal udelukkes eller begrænses yderligere. Det drejer sig især om golfbaner, ridecentre, kolonihaveområder og idrætsanlæg.

Ad § 17, stk. 2

Bestemmelsen viderefører reservationer af konkrete lokaliseringmuligheder fra HURs Regionplan 2005. Områderne kan anvendes til forskellige friluftsanlæg, der kræver større bygninger eller er arealkrævende, f.eks. golfbaner eller rideanlæg. Lokaliseringsområdet på Vestamager er fastlagt til friluftssaktiviteter som forudsat i de gældende fredninger. Giver fredningerne mulighed herfor, kan der alternativt etableres flere mindre anlæg. Øst for Byvej i Hvidovre kan der placeres idræts- og overnatningsanlæg.

Ad § 17, stk. 3

Flere lystbådehavne indgår i de grønne kystkiler. Der kan i lystbådehavne etableres mindre bygninger til lystbådehavneorienterede funktioner, men ikke overnatningsanlæg.

Ad § 17, stk. 5

I de dele af de grønne kiler, som ikke er omfattet af arealreservationer til transportkorridorer, er der mulighed for at gennemføre anlæg til klimatilpasning under forudsætning af, at de rekreative og naturmæssige forhold som udgangspunkt, og i videst muligt omfang, styrkes. Lokale hensyn kan indebære alternative løsninger, som dog ikke må forringe området natur og rekreative værdier. Det kan være regnvandssøer og kanaler, der kan bidrage til rekreativ værdi. En midlertidig depo-

nering af regnvand i de grønne kiler kan fungere som midlertidige nedslivningsanlæg og dermed medvirke til en sikring af den fremtidige grundvandsressource. For arealer i grønne kiler inden for transportkorridorer må de statslige anlægsmyndigheder høres ved eventuelle kommunale planer om anlæg til klimatilpasning. Anlæg, der væsentligt vanskeliggør eller fordyrer evt. senere infrastruktur-anlæg, pålægges normalt en fjernelsesklausul.

Ad § 18

Tankegangen med de ydre grønne kiler er, at den grønne struktur skal udvikles i takt med udbygning og afgrænsning af byfingrene. Enkelte steder har de ydre grønne kiler karakter af et smalt reservationsbælte omkring en ny 4. regional ringsti, der forbinder kilerne mellem byfingrene fra kysten ved Rungsted til Køge Bugt. Fastlæggelsen af de ydre grønne kiler er fulgt op af en række konkrete planer for de enkelte kiler med anbefalinger til et fortsat tværkommunalt samarbejde. Planerne er behandlet og tiltrådt af beliggenhedskommunerne i forbindelse med udarbejdelsen af HURs Regionplan 2005.

Også for de ydre grønne kiler gælder Planlovens § 5 j, at de ikke må inddrages til byzone eller anvendes til bymæssige fritidsaktiviteter. Kilerne skal friholdes for yderligere sommerhuse, bebyggelse og anlæg til beboelse, erhverv og andre bymæssige formål. I landsbyer kan der kun foregå byggeri og anlæg af begrænset omfang og tilpasset stedets landskab, natur- og kulturværdier. De grønne kiler skal som udgangspunkt friholdes for vindmøller, solcelleanlæg og lignende. Der, hvor de rekreative værdier i forvejen er udfordrede, kan der efter aftale med staten laves en aftale om en undtagelse. Det kan f.eks. være i 'restarealer', som er lukket inde mellem store trafikanlæg. Udgangspunktet er, at de grønne kilers rekreative anvendelse og landskabets oplevelsesværdi ikke forringes af dominerende anlæg. I forbindelse med etablering af intensivt husdyrhold skal der foretages en konkret vurdering af konsekvenserne for friluftssinteresserne.

De ydre grønne kiler har som de indre grønne kiler til hovedformål at tilgodese behovet for det almene friluftsliv. Det indebærer, at mulighederne for offentlig adgang og ophold har højeste prioritet, og at der generelt vises tilbageholdenhed med placering af anlæg til organiserede fritidsaktiviteter, der kun er for medlemmer og har en lukket karakter med hegning o.l.

For at fremme etableringen og udnyttelsen af rekreative støttepunkter i tidligere grusgrave, der er fastlagt som grønne kiler, skal det være muligt at placere egnede kommercielle frilufts- og fritidsanlæg i dele af disse områder, såfremt de ikke ligger i transportkorridorer, der er reserveret til fremtidige trafik- og forsyningsanlæg. Det er en forudsætning, at grusgravsområderne i størst muligt omfang bevarer en overvejende almen rekreativ karakter og tilgængelighed.

I de ydre grønne kiler er der imidlertid i modsætning til i de indre grønne kiler mulighed for at placere enkelte anlæg til det organiserede friluftsliv. Areal- og bygningskrævende anlæg skal placeres under hensyntagen til stedets landskabs, natur- og kulturværdier. Det samme gælder eventuelt støjende anlæg, som skal placeres og udformes så støjbelastningen minimeres og i øvrigt overholder gældende bestemmelser om støj.

Ad § 18, stk. 1, nr. 5

Bestemmelsen giver mulighed for i ganske særlige tilfælde at indpasse støjende friluftsanlæg, såfremt støjbelastningen minimeres f.eks. ved allerede støjbelastede arealer ved motorveje eller i færdiggravede grusgravskratere, hvor terrænet er således, at omgivelserne ikke støjbelastes yderligere.

Ad § 18, stk. 2

Bestemmelsen opretholder reservationer af konkrete lokaliseringsmuligheder i HUR's Regionplan 2005. Vedrørende Flyvestation Værløse henvises til Landsplandirektiv om afgrænsning og ramme for anvendelse af den grønne kile gennem Flyvestation Værløse (1. juli 2009). I Hedeland kan der indpasses et feriecenter.

Ad § 18, stk. 3

I de dele af de grønne kiler, som ikke er omfattet af arealreservationer til transportkorridorer, er der mulighed for at gennemføre anlæg til klimatilpasning under forudsætning af, at de rekreative og naturmæssige forhold som udgangspunkt og i videst muligt omfang, styrkes. Lokale hensyn kan indebære alternative løsninger, som dog ikke må forringe området natur og rekreative værdier. Det kan være regnvandssøer og kanaler, der kan bidrage til rekreativ værdi. En midlertidig deponering af regnvand i de grønne kiler kan fungere som midlertidige nedslivningsanlæg og dermed medvirke til en sikring af den fremtidige grundvandsressource. For arealer i grønne kiler inden for transportkor-

ridorer må de statslige anlægsmyndigheder høres ved eventuelle kommunale planer om anlæg til klimatilpasning. Anlæg, der væsentligt vanskeliggør eller fordyrer evt. senere infrastrukturanlæg, pålægges normalt en fjernelsesklausul. Mulighederne for at anvende de grønne kiler til klimatilpasning gælder også på Flyvestation Værløses areal.

Kapitel 6 - Det øvrige hovedstadsområde

Ad § 19

Baggrunden for afgrænsningen fremgår af bemærkningerne til § 2.

Ad § 20

Afvejningen mellem byudviklingsinteresser og øvrige arealinteresser sker i den kommunale planlægning. Ny byzone kan udlægges, når nyudlæg i øvrigt respekterer de overordnede interesser og de hensyn, som søges tilgodeset med reglerne i § 20 og § 21 vedrørende byudviklingens lokale karakter, lokalisering og rækkefølgeangivelser.

Ad § 21, stk. 1, nr. 1

Planloven fastslår, at byudvikling i det øvrige hovedstadsområde er af lokal karakter og sker i tilknytning til kommunecentre eller som afrunding af andre bysamfund. Baggrunden er ønsker om at undgå byspredning, om at beskytte de landskabelige kvaliteter og om at fastholde og videreudvikle fingerbystrukturen med dens tætte kobling mellem byudvikling og trafikale infrastruktur, herunder den kollektive trafikbetjening. Byudviklingen skal således bidrage til at understøtte udnyttelsen af de offentlige investeringer i den trafikale infrastruktur og udviklingen af et trafikalt velfungerende storbyområde med begrænset trængsel på vejnettet på indfalds- og ringvejene i de indre dele af hovedstadsområdet.

Planlovens formuleringer adskiller sig ikke væsentligt fra dem, der er indgået i tidligere regionplanlægning. De indebærer, at der uden for fingerbyen skal vises tilbageholdenhed med byudviklingen. De grønne kiler skal helt friholdes for bymæssig bebyggelse, mens der i det øvrige hovedstadsområde kan ske en byudvikling af lokal karakter og primært i tilknytning til kommunecentrene.

Det generelle billede efter vedtagelsen af Kommuneplanerne 2009 er, at kommunerne har et betydeligt råderum til planlægning af de næste 12 års boligudbygning. Der kan forventes at gå flere år, før

udlæg af ny byzone i det øvrige hovedstadsområde vil være nødvendigt for at sikre byudvikling af lokal karakter. Generelt vil kun mindre nyudlæg derfor komme på tale i de førstkommende år, og kun mod at der fastlægges rækkefølge. Rækkefølgebestemmelsen kan f.eks. angive, at ny byzone – eller et tilsvarende uudnyttet byzoneareal – tidligst kan udbygges efter planperiodens udløb. Med Fingerplan 2013 videreføres kommunernes råderum til selv at bestemme, hvor ny byudvikling skal ske i tilknytning til kommunecentrene, uden at nyudlæg sker på bekostning af byvækst i fingerbyen.

Planloven fastslår, at der uden for kommunecentrene alene kan ske en afrunding af andre bysamfund. Det indebærer, at det i kommuneplanlægningen bør vurderes, hvorledes bysamfundene afrundes i forhold til det omgivende landskab. Bysamfundets fremtidige rolle i kommunen bør ligeledes vurderes. Hvad der forstås ved afrunding afhænger således bl.a. af bysamfundets fremtidige rolle, dets størrelse, om det er en stationsby eller landsby osv. Afrunding indebærer, at der sigtes mod en endelig byafgrænsning, og at byvækst og udviklingstakt er beskeden i forhold til den eksisterende bebyggelse og tager hensyn til landskabet.

Ad § 21, stk. 1, nr. 2 og 3

Bestemmelserne er videreført fra Fingerplan 2007 og tidligere regionplaner. Bymæssige fritidsanlæg omfatter bl.a. større eller mindre idrætsanlæg, klubhuse, svømme- og ridehaller, overnatningsanlæg mv.

Ad § 21, stk. 1, nr. 4

Områderne i det øvrige hovedstadsområde inden for den 4. grønne ring, dvs. mellem de grønne kiler og den 4. grønne ring, fastholdes som åbent land med jordbrug og fritidsanlæg. Der kan således placeres pladskrævende fritidsanlæg, men ikke indtages ny byzone. Den 4. grønne ring er på nogle strækninger alene en sti og linjeføringen principiel. Hvor den 4. grønne ring alene markeres af denne principielle stiforbindelse - vist på kortbilag A – udgør den grænsen mellem de dele af det øvrige hovedstadsområde, som ligger hhv. inden for og uden for den 4. grønne ring.

Ad § 21, stk. 1, nr. 5

Bestemmelsen er videreført fra Fingerplan 2007, idet Fingerplan 2013 dog giver kommunerne mulighed for efter aftale med staten at zonere områderne til forskellige miljøklasser. Se bemærkningerne til § 6, stk. 1, nr. 5.

Ad § 21, stk. 1, nr. 6

Se bemærkningerne til § 11, stk. 1, nr. 6.

Ad § 21, stk. 2

De fleste kommuner har fastholdt udpegningen af kommunecentre fra HUR's Regionplan 2005 og Storstrøms Amts Regionplan 2005.

Med kommunesammenlægningerne fra 1. januar 2007 er det naturligt, at antallet af kommunecentre på sigt reduceres. Det gælder i særlig grad kommunecentrene i de kommuner, som nu er sammenlagte med købstadskommunerne Køge, Roskilde, Frederikssund og Hillerød.

Ad § 21, stk. 3

Planloven skelner mellem byudvikling af regional betydning, som alene kan ske i indre storbyområde og ydre storbyområde, og byudvikling af lokal karakter, som kan ske i det øvrige storbyområde, især i tilknytning til kommunecentre.

Loven fastslår således, at fingerbystrukturen er grundprincippet for byudviklingen i hovedstadsområdet. Det indebærer, at større byudvikling i bysamfund i det øvrige hovedstadsområde forudsætter forlængelse af byfingre, således at bysamfundene overgår til det ydre storbyområde.

Tilsvarende forudsætter større byudvikling i andre bysamfund i det øvrige hovedstadsområde, at byfingrene forlænges, og at byudviklingen dermed koordineres med forbedringer af den trafikale infrastruktur, herunder banebetjent kollektiv transport med en kvalitet svarende til den, der findes på det overordnede banenet i fingerbyen. Evt. forlængelser af byfingre skal fastlægges i landsplandirektiv.

Planlovens klare skelnen mellem byudvikling af regional betydning og byudvikling af lokal karakter indebærer, at der skal være større vækstrater i boligtilvæksten i indre og ydre storbyområde end i det øvrige hovedstadsområde. Rækkefølgebestemmelser kan bidrage til at sikre, at den regionale betingede boligtilvækst sker i indre og ydre storbyområde.

Ad § 21, stk. 4

Områderne videreføres fra Fingerplan 2007.

Ad § 21, stk. 5

Udpegningen af Bjæverskov Vest videreføres fra Fingerplan 2007, idet Fingerplan 2013 fastlægger, at Bjæverskov Vest forbeholdes transport- og distributionserhverv. Vassingerød Nordøst er en

nyudpegning, som erstatter Fingerplan 2007's udpegning af Vassingerød Nord, idet Vassingerød Nord i dag anvendes til en større domicilejendom med tilknyttet produktion. Udpegningen forudsætter, at arealinteresserne, herunder grundvandsinteressen, afvejes i kommuneplanlægningen (Allerød Kommune).

Ad § 22

De almene bemærkninger og bemærkninger til § 3, § 20 og § 21 begrundet rækkefølgebestemmelser. Rækkefølge fastlægges i den kommunale planlægning efter forudgående aftale med staten. Det vil være hensigtsmæssigt, at kommunerne allerede i forbindelse med udarbejdelsen af et forslag til kommuneplan, som indeholder forslag til ny byudvikling, kontakter Naturstyrelsen med henblik på at drøfte kommunens forslag til rækkefølgeangivelse. Tidlige kontakter vil kunne begrænse antallet af indsigelser.

På kortbilag A8 er vist de arealer, hvor der i forbindelse med Kommuneplanerne 2009 blev fastlagt rækkefølge med angivelse af, at arealerne tidligst kan påbegyndes udbygget efter planperioden, dvs. 2021.

Kapitel 7 - Tværgående emner

Overordnede arealreservationer til trafikale infrastruktur, tekniske anlæg mv.

Fingerplan 2013 viderefører en række overordnede reservationer til trafikale anlæg og energiforsyning fra Fingerplan 2007 suppleret med efterfølgende politisk besluttede anlæg. Reservationer skal sikre fremføring muligheder for infrastruktur, som er af betydning for hele hovedstadsområdet trafikbetjening og energiforsyning. Nogle af reservationerne gælder planlagte anlæg, mens andre er af principiel karakter, hvor linjeføring ikke er fastlagt.

Ad § 23

Arealreservationen til transportkorridorer er indgået i den bindende fysiske planlægning for hovedstadsområdet siden 1982. Transportkorridorerne er en langsigtet arealreservation til fremtidige, i dag ikke kendte eller besluttede overordnede infrastruktur, som er af betydning for hele hovedstadsområdet. Formålet er at sikre mulighed for fremføring og passage af større trafikale og tekniske anlæg centralt i fingerbystrukturens storbyområde med de mindst mulige samfundsmæssige omkostninger og miljøgener.

Eventuelle samfundsmæssigt nødvendige, fremtidige infrastruktur, som er af betydning for hele hovedstadsområdet, bør så vidt muligt ved placering og udformning tilpasses rekreative og landskabelige værdier i de områder, der berøres.

Midlertidige bygninger og anlæg kan placeres i transportkorridoren, når der i forbindelse med landzonetilladelsen tingslyses fjernelsesvilkår for det pågældende anlæg, så anlægget kan fjernes uden udgift for det offentlige, hvis korridoren tages i brug, således som det også har været retningslinje ved administration af den tidligere regionplan.

Vedrørende nærmere retningslinjer for administration af transportkorridorerne henvises til Naturstyrelsens "Vejledning om administration af transportkorridorerne i hovedstadsområdet (VEJ nr. 50 af 24/06/2011).

På baggrund af en folketingsbeslutning i 2010 nedsatte den daværende miljøminister et embedsmandsudvalg med repræsentanter fra de ministerier, der er ansvarlige for overordnet infrastruktur i hovedstadsområdet, med henblik på at vurdere behovet for at modernisere og præcisere Fingerplanens transportkorridorer. Udvalget anbefalede i sin rapport fra juni 2011, at arealreservationen generelt fastholdes af hensyn til de samfundsmæssige interesser. Udvalget anbefalede dog også, at der kunne foretages visse lokale justeringer, som ikke vurderes at være i konflikt med interesser vedr. mulige overordnede infrastruktur på længere sigt. I Fingerplan 2013 indgår således følgende justeringer af transportkorridorens afgrænsning:

- Indskrænkning indtil 60 m byggelinje fra Helsingørmotorvejen (Helsingør og Fredensborg kommuner),
- Indskrænkning til 250 m fra Holbækmotorvej og Køge Bugt Motorvej (Brøndby og Vallensbæk kommuner),
- Indskrænkning i del af trekanten mellem den nye jernbane København-Ringsted, Motorring 4 og Ishøj Stationsvej samt indskrænkning til 250 m fra Holbækmotorvej, Motorring 4 og Køge Bugt Motorvej (Ishøj Kommune),
- Indskrænkning indtil 200 m fra hovedtransmissionsledning (Dragør og Tårnby kommuner),
- Indskrænkning indtil 60 m byggelinje nord for Holbækmotorvej/200 m fra hovedtransmissionsledning for naturgas (Lejre Kommune)

Med Fingerplan 2013 ændres transportkorridorens afgrænsning som beskrevet ovenfor og

angivet på kortbilag I og I.1. Landsplandirektivets kortbilag I erstatter herefter vejledningens kortbilag som retningsgivende for administration af transportkorridorerne.

Ad § 24

Arealreservationerne videreføres fra Fingerplan 2007, idet der dog efterfølgende er truffet beslutning om en linjeføring for baneforbindelsen mellem København-Ringsted via Køge, indgået samarbejdsaftale mellem staten, Region Hovedstaden og Ringbykommunerne om et beslutningsgrundlag for en letbane i Ring 3, truffet beslutning om placering af en ny station ved Overdrevsvejen syd for Hillerød og om anlæg af en metroforgrening til Nordhavn fra Østerport til Ved Orientkaj.

Ad § 25

Arealreservationerne videreføres fra Fingerplan 2007 med enkelte præciseringer. De listede nye vejprojekter og vejudbygningsprojekter vedrører konkrete strækninger. Det forudsættes således, at vejplanlægningen som sektorplanlægning koordineres med arealplanlægningen og den fysiske planlægning i øvrigt. Der kan ikke kommuneplanlægges i strid med overordnede vejplaner, og der skal i kommuneplanerne medtages arealreservations til de påtænkte vejanlæg, herunder disses forudsatte side- og tilslutningsanlæg, lokale forbindelsesveje mv. i henhold til vejbestyrelsens planer.

Ad § 26

Fingerplan 2013 fastlægger som noget nyt regler for planlægning af et sammenhængende overordnet cykelstinet for pendlere på tværs af kommunegrænser. Planlægning af et sammenhængende stinet indgik i den tidligere regionplanlægning. Stinettets hovedformål er at tilbyde så direkte og hurtige ruter som muligt for cykeltransport fra bolig til arbejde. Stinettet består i den centrale del af storbyområdet af de såkaldte cykelsuperstier, som 18 kommuner og Region Hovedstaden har tilsluttet sig (inkl. muligheder for enkelte alternative linjeføringer). I de øvrige kommuner i hovedstadsområdet er udgangspunktet det overordnede regionale trafikstinet, som blev fastlagt i den tidligere regionplan.

Cykelstinettet er angivet med en principiel linjeføring. Det betyder, at der i kommuneplanlægningen kan fastlægges alternative linjeføringer på udvalgte strækninger. Det er dog en forudsætning, at stiføringen overholder Fingerplanens principper for stiplanlægning, jf. Appendiks 2 i Fingerplan 2013

- Redegørelse & Baggrundsmateriale. Det er blandt andet et væsentligt kriterium, at stinettet sikrer cykelpendlere direkte forbindelse til overordnede trafikmål såsom bolig- og arbejdspladskoncentrationer, trafikterminaler mv.

Fingerplanens fastlæggelse af principielle stiføringer er en planlægningsmæssig arealreservation, som skal respekteres i den kommunale planlægning, således at muligheden for stiernes gennemførelse bevares og ikke hindres. Detaljeret planlægning og anlæg af stier er en kommunal kompetence.

Det principielt fastlagte cykelsuperstinet åbner mulighed for, at der i de berørte kommuners videre fælles planlægning kan ske en nærmere afklaring og fastlæggelse af stiernes linjeføringer.

Ad § 27

Fingerplan 2013 fastlægger regler for planlægning af et sammenhængende overordnet rekreativt stinet, som på tværs af kommunegrænser kan forbinde de større byområder med grønne kiler, kyst og værdifulde landskaber og naturområder. Stinettets hovedformål er at skabe størst mulig regional offentlig tilgængelighed til alle hovedstadsområdets attraktive grønne områder. De grønne kiler mellem byfingrene og de nye grønne bykiler i storbyens håndflade udgør i kombination med de overordnede rekreative stier en samlet grøn struktur for hovedstaden. Den grønne struktur skal sikre adgang til både de attraktive grønne områder inde i storbyen og de store grønne kiler uden for men tæt på storbyen.

Det rekreative stinet består i centalkommunerne af udvalgte dele af kommunernes Grønne Cykelruter. I den øvrige del af hovedstadsområdet er udgangspunktet med enkelte ajourføringer de overordnede rekreative stier i den tidligere regionplan.

Det rekreative stinet er også angivet med en principiel linjeføring, jf. bemærkningerne til § 26. Kommunale forslag til alternative linjeføringer skal respektere principperne for planlægning af overordnede rekreative stier, jf. Appendiks 2 i Del 3. Ruterne skal være sammenhængende og tilrettelægges med henblik på rekreativ anvendelse og oplevelse.

Visse steder i hovedstadsområdet mangler der stistrækninger, for at der er sikret tilstrækkelig

sammenhæng i det rekreative stinet. Fingerplan 2013 angiver disse strækninger som "missing links", hvor kommuneplanerne skal sikre sammenhæng, eventuelt i første omgang ved at fastlægge en principiel linjeføring.

Ad § 28

Arealreservationerne er med justeringer en videreførelse fra Fingerplan 2007 og principielle, da linjeføring ikke er fastlagt.

Ad § 29

Fingerplan 2013 ændrer naturgassystemet på Avedøre Holme, som det blev fastlagt i Landsplandirektiv 2007. Ændringen skal blandt andet muliggøre evt. senere anlæg af en letbane til Avedøre Holme. Ændringen består i, at gasledningstracéet flyttes, så det ikke hindrer en mulig linjeføring af letbanen ad Stamholmen, jf. Kortbilag N og N.1.

Ad. § 30, § 31 og § 32

Bestemmelserne om Københavns Lufthavn, Kastrup er en videreførelse af bestemmelserne i Fingerplan 2007, som byggede på cirkulære nr. 56

af 30. april 1997, "Udbygning af Københavns Lufthavn, Kastrup, samt bygge- og anvendelsesregulerende bestemmelser for områder, der er belastet af støj fra trafikken på lufthavnen".

HUR vedtog i november 2006 et regionplantillæg med tilhørende VVM for Roskilde Lufthavn, Tune. Fingerplan 2007 videreførte bestemmelserne fra det vedtagne regionplantillæg, men gjorde opmærksom på, at Naturklagenævnet behandlede en klage over regionplantillægget og miljøvurderingen (VVM) for udbygningen. Med baggrund i Naturklagenævnets afgørelse bortfaldt regionplantillægget. Fingerplan 2013 fastlægger derfor reglerne og afgrænsningen af støjkonsekvensområdet i overensstemmelse med den tidligere Regionplan 2005.

Kapitel 8 - Ikrafttræden

Ad § 33

Fingerplan 2013 erstatter Fingerplan 2007, som samtidig ophæves.

